

Peetruse 2. kiri

PKK1214 2Pt 1:1

Sissejuhatus Teise Peetruse kirja

UT-s ei ole vist teist kirja, mille autori üle oleks kiriku ajaloo jooksul nii palju vaieldud kui 2. Pt kiri. Millest see suur ebakindlus johtub? Ehk aitab selle põhjuseid mõista väike pilguheit ajaloole.

Kõigepealt läks väga kaua aega, enne kui Teist Peetruse kirja hakati aktsepteerima Piibli osana. See võeti vastu alles Laodikeia kirikukogul arvatavasti aastal 364. Selle kirikukogu toimumise täpse aja osas ei ole nimelt uurijate hulgas jõutud üksmeelele. Lõplikult kinnitati praegune Piibli kaanon Kartaago kirikukogul aastal 397.

Kui omal ajal ilmus Piibli ladinakeelne väljaanne Vulgata, siis oli selles sees ka 2Pt, aga süüriakeelsesse väljaandesse, mida tuntakse *Peshitta* tõlke nime all ja mis ilmus aastal 411, seda ei võetud. Tõsi küll, viimasest puudusid mõned muudki raamatud, mis ometi kuuluvad UT-i. Kirikuloolase Eusebiuse meelest kuulus 2Pt vaidlusaluste raamatute hulka. Kirikuisadest aktsepteeris seda teiste hulgas Origenes. Samuti aktsepteeris seda Aleksandria Kleemens, kes kirjutas selle kohta seletusegi.

Juuda kiri nähtavasti põhineb 2Pt kirjal, mis näitab, et Juudas oli sellega hästi kursis. Selge aga on siiski, et 2Pt-e kiri oli olemas juba vähemalt 2. sajandil, sest mitmetes 2. sajandist pärinevates kirjutistes tsiteeritakse seda. Küsimus on selles, kas see kiri pärineb tõesti ka tegelikult Peetruselt. Näiteks Martin Luther aktsepteeris seda ehtsa kirjana, Kalvin aga kahtles selles, kuid otseselt ei lükanud ka tagasi.

Viimastel aegadel on arutlustele 2Pt kirja üle andnud lisavärvi üks Qumrani koobastest leitud väike papüürusetükike, mille päritolu on väga tahtetud välja selgitada. Sellel tükil on ainult kuus tähte kahes reas, aga kui see tükk on UT-st, siis saab see olla ainult 2Pt-st. Et see tükk võib olla UT-st, see võimalus tuleneb sellest, et samast koopast leiti Markuse evangeeliumi kaks salmi. See leid on tähtis seetõttu, et antud koobas on kinni pitseeritud aastal 68. Selleski asjas seega uurijate töö jätkub ja on väga tõenäoline, et üksmeelt 2Pt suhtes nende hulgas ei sünni.

Aga millest siis tulenevad paljude uurijate kahtlused 2Pt kirja ehtsuse osas?

Peapõhjus, miks arvatakse, et see kiri pole kirjutatud mitte Peetruse poolt, vaid alles pärast tema surma, on keeleline. Kui võrrelda omavahel Esimest Teist Peetruse kirja, siis eriti algtekstis on märgatav erinevus. Erinevused on nii stiilis kui ka sõnavaras. 1Pt-e keel on hea, soliidne ja teatud mõttes ka sirgjooneline kreeka keel. Seevastu 2Pt-e keel on käänuline ja uhkeldav; keegi on võrrelnud seda barokk-kunstiga. Kohati on see lausa ülespuhutud.

Teine asjaolu on, et nende kirjade sõnavara on tunduvalt erinev – mitmeid sõnu, mida 1Pt kirjas on palju, ei ole 2Pt-s üldse kasutatud. Palju muidki erinevusi võib leida. Ei ole seetõttu imeks panna, et paljud uurijad on jõudnud järeldusele, et üks ja sama inimene ei võinud kirjutada nii erinevatel viisidel, eriti arvestades, et nende kirjade kirjutamise ajaline vahe ei võinud olla kuigi suur. Peetrus ju suri märtrina 60-ndatel aastatel, mil kirjutati ka esimene kiri.

Miks aga siis teised uurijad on neist asjaoludest hoolimata jäänud ikkagi mõtte juurde, et ka 2Pt on Peetruse kirjutatud? Üheks põhjuseks on muidugi see, et Piibel ise ütleb, et see on Peetruselt. Sel juhul lähtutakse sellest, et Piibel ilmutab tõde selleski asjas. Kui lähtekohaks on, et kiri on tema poolt kirjutatud, siis kohustus oma väiteid tõestada lasub nendel, kes püüavad tõendada midagi muud, ja selge on, et see on üsna raske ülesanne.

Aga muidugi on toodud ka muid põhjendusi. Selge on, et sel ajal panid kirja koostajad ehk autorid harva ise oma teksti kirja. Selleks kasutasid nad kirjutajate ehk sekretäride abi. 1Pt-e kirja kirjapanija oli Silvanus, sest 1Pt 5:12 ütleb Peetrus: „...” 2Pt-s seevastu ei ole mingit viidet kirjutajale endale. Küll aga teatakse teistest allikatest, et Peetrus tegi sel ajal tihedat koostööd muuhulgas Markusega ja Glauciase-nimelise mehega. Muidugi oli tal teisigi abilisi. Peetrus ise oli Galilea kalur, kelle emakeeleks oli aramea keel. Seepärast pidi ta kirju kirjutades toetuma teiste keeleoskusele, ehkki ta kahtlemata oskas rääkida ka kreeka keelt.

Küsimuse tuum on selles, kui palju vabadust oli antud kirjutajale. Juhul, kui Peetrus dikteeris oma kirja heebrea või aramea keeles ja keegi – näiteks kirjutaja – tõlkis selle kreeka keelde, siis on selge, et tekstile antud kuju sõltub paljuski tõlgist. Iga tõlgi sõnavara ehk sõnakasutus on erinev. Üks on sirgjoonelisema ja selgema stiiliga, teine ilukõnelisem ja uhkem. 2Pt-e kirja uurijad ongi suutnud eristada selle keelest paljusid tüüpilisi heebrea keelest tulenevaid väljendeid. Keegi uurija on isegi näidanud, et erinevustest hoolimata on 1. ja 2. Peetruse kiri teineteisele keeleliselt lähedasemad kui 1. ja 2. Kor, mille autoriks aga uurijad peavad üsna üksmeelselt Paulust.

Ehk aitavad juba need selgitused mõista, miks uurijad ei ole jõudnud üksmeelele selles, et Peetrus oli ka 2Pt-e kirja autor. Ma ise lähtun siiski oletusest, et sellegi kirja autoriks on Peetrus, nagu Piibel seda teada annab. Selles kirjas on ju ka mitmeid autobiograafilisi viiteid ja raske on kujutleda, et keegi peale Peetruse enda oleks sel ajal julgenud mina-vormis jutustada näiteks kogemusest muutmise mäel. Peetrus oli selleks ajaks siiski saavutanud esimeste kristlaste hulgas väga tähtsa positsiooni.

Kuna ma lähtun eeldusest, et see kiri pärineb Peetruselt, siis tuleneb sellest ka, et see peab olema kirjutatud enne tema märtrisurma. Sel juhul on see kirjutatud 67. aasta paiku – pärast esimese kirja kirjutamist ja natuke enne märtrisurma.

Siis on 2Pt kiri Peetruse luigelaul – samuti nagu 2Tm on Pauluse luigelaul. Neil kahel kirjal on ka hämmastavaid sarnasusi. Mõlemas hoiatatakse kogudust suure taganemise eest, mis oli siis tulemas ja mis ka meie ajal on mitmes suhtes juba teostunudki. See, mis siis oli justnagu kämbalalaiune pilveke päikese ees, hakkab praegu muutuma juba kogu taevast katvaks pilvemassiks, mis omal ajal tuleb alla maa peale suure äikesetormina. Teisisõnu – Peetrus hoiatab eksiõpetuste eest.

Teine sarnasus on, et nii Peetrus kui ka Paulus räägivad mõlemad usalduslikus toonis oma lähenevast surmast (2Pt 1:13-14, 2Tm 4:6-8). Paulus teadis, et ta lahkumisaeg on käes. Ta oli võidelnud head usuvõitlust ja säilitanud usu. Teda ootas õiguse pärg. Samasugune võidukindel toon on nähtav ka siin kirjas, kui Peetrus vaatab ees ootava surma poole.

Mõlemad apostlid ankurdavad koguduse Jumala sõna külge, mis on ainus kaitserelv ärataganemise tormi vastu. Selles suhtes ei ole ime, et 2Pt-e kirja vastu on ajaloo jooksul tõusnud mitmesuguseid rünnakuid. Sest see kiri on üks paremaid kilpe, mis meile on antud, et kaitsta end kurja noolte eest.

2Pt-e kirja ja 2Tm-e kirja sarnasused seletavad osalt ka neid erinevusi, mis on 1Pt-e ja 2Pt-e vahel. Kirjad käsitlevad eri teemasid.

2Pt-s näeme, et taganemine on lähenemas, torm on tõusmas. Kuidas me valmistume sellega kohtuma? Peetrus vastab, et on ainult üks tee – Kristuse tundmine. Me peame teda tundma, mitte ainult teadma temast. Tundmisel ja teadmisel on oluline vahe – tundmine on esmajoonelise isiklik suhe, teadmine aga hõlmab ainult infot. Tundmine on seega palju lähedasem asi kui teadmine. Võib öelda ka nii, et mida tõsisemaks kiusatused ja katsumused lähevad, seda lähemal peab usklik olema Jeesusele Kristusele, selleks et mitte langeda või eksitustega kaasa minna.

Peetruse kiri on selleski suhtes meie jaoks ajakohane, et juba aastaid tagasi on kuulnud näiteks ka preestrit, kes on püüdnud rajada Kesk-Euroopas kristlikku kogudust, kasutamata üldse Jumala või Kristuse nime. See tundub küll täiesti arutu, aga meie ajal on palju muudki raskestimõistetavat. Peetrus aga juhib meid tervetele vetele,

rõhutades, et kristlane *tunneb* Kristust, mitte ainult ei *tea* temast. Sellise tundmise teeb võimalikuks ainult Jumala sõna ja selle kaudu lähedane suhe Päästja endaga. Peetrus kirjutabki 2Pt 1:19 (vanemate piiblitõlgete järgi): „Ja meil on veel kindlam prohvetisõna ...”

2Pt-e kirja võtmesalmiks võib pidada selle viimast salmi: „...”

Jumala riigis on tarvis nii ämmaemandaid kui ka lastearste. Teisiti öeldes – Jumal kasutab ühtesid inimesi eriliselt selleks, et jõuda nendeni, kes Kristust veel ei tunne, teisi aga selleks, et kasvatada neid, kes on juba Jumala riiki sündinud. 2Pt on mõeldud eriti viimaseks otstarbeks. Jumala lapsed peavad kasvama Kristuse armus ja tundmises.

Niisiis on üks selle kirja peamõtteid Kristuse tundmise õppimine. Selle teemaga kiri ka algab, kui Peetrus ütleb juba selle teises salmis: „...”

Eespool juba rääkis, et seda Peetruse kirja võib nimetada tema luigelauluks. See on ta viimane sõna usklikele enne ta ristisurma. Ta hoiatab meid taganemise eest, mis on tulemas, eriti aga eksiõpetuste eest, mida levitavad ka vaimulikud õpetajad. Seepärast ta tahab nii oma tolleaegsete adressaatide kui ka meie usku ankurdada Jumala sõnasse ehk Piiblisse, mis on ainus kaitse kõikvõimalike väär- ja eksiõpetuste tormide vastu.

Nüüd, kui avame selle Peetruse kirja, võime esimese salmi juures arutleda ka selle üle, kellele see kiri esialgselt on kirjutatud.

1:1 Siimeon Peetrus, Jeesuse Kristuse sulane ja apostel - neile, kelle osaks on saanud meie omaga sama kallis usk meie Jumala ja Päästja Jeesuse Kristuse õiguse läbi:

Selle kirja algus ei sarnane kuigivõrd 1Pt-e kirja algusele. Seal kutsus Peetrus ennast ainult Jeesuse Kristuse apostliks, nüüd kutsub ta end tema sulaseks ja apostliks. Esimeses kirjas kasutas ta enda kohta ainult nime Peetrus, seda kirja aga alustab terve oma nimega „Siimeon Peetrus”. Nime Siimeon sai ta oma vanematelt, kui ta sündis, aga Jeesus andis talle hiljem nime Peetrus ning seostas selle kaljuga. Siin kasutab ta siis oma mõlemat nime – Siimeon, mis viitab nõrgale inimesele, ja Peetrus, mis viitab tugevusele ja usule – sellele, kelleks Kristus ta on teinud.

Peetrus tahab öelda, et ta on teenija, Kristuse sulane. Niisiis ta ei nõua endale koguduses kõrget positsiooni, vaid tahab olla sulane. Aga sulasena on ta samal ajal ka apostel, st Kristuse saadik. Ta on Kristuse poolt volitatud rääkima tema eest. Ent apostlina on ta vaid üks paljudest. Mingil viisil ei rõhuta ta sedagi, et ta oleks apostlina eriti tähtis.

Ehk tasub korraks peatuda sõna „sulane” juures. Algkeelne sõna, mis on tõlgitud sulaseks, tähendab õieti orja. Sõna „sulane” kõlab eesti keeles aga paremini, sest sulaseks hakati vanasti ikka vabatahtlikult – nagu meie praeguselgi ajal oma töösuhteid sõlmime. Seevastu sõnal „orjus” on meie jaoks väga negatiivne värving. Orjusse on inimesed sattunud ikka paratamatute asjaolude tõttu ja sunniviisil. Orjus seostub meie jaoks esmajoones rõhumise ja vägivallaga.

Kui jutt on Jumala teenimisest, siis ei ole see mingil juhul seotud mingi sundusega, rääkimata rõhumisest. See ei ole seotud isegi paratamatusega, nagu sulasesisus vanasti Eestimaal. Sel ajal ühed olid paremal järjel ja võisid palgata talusse sulaseid, teised aga kehvemal järjel ja olid sunnitud ennast sulasena ära elatama.

Suhe Jumalaga, kui ta on normaalne, põhineb sellel, et inimene on mõistnud, millise armastusega Jumal on teda armastanud ja endiselt armastab. See sütitab vastuarmastuse, mille mõjul tahetakse Jumalat teenida täie andumusega, olles kogu oma eluga täiesti Tema päralt. Vanasti oli ka ori oma peremehe päralt koos kõigega, mis

tal oli – kogu oma eluga. Selles suhtes võiks kristlast nimetada ka Jumala orjaks, aga see on oma olemuselt vabatahtlik, rõõmus ja usalduslik suhe, mitte mingi ebameeldiv või paratamatu sundolukord.

Siinkohal tasub tuletada meelde ka Jeesuse tähendamissõna põllusse peidetud aardest Mt 13:44: „Taevariik on põllusse peidetud aarde sarnane, mille inimene leidis ja peitis jälle. Ta läks rõõmuga ja müüs ära kõik, mis tal oli, ning ostis selle põllu.” Pöörame tähelepanu, et siin polnud tegemist mingi käsu ega sundolukorraga. Vastupidi – see oli hoopis tohutu vedamine. Keegi ei kohustanud meest müüma kogu oma vara, et osta seda põldu. Ta oli ise avastanud, millise rikkusega oli Jumala riigi näol tegemist, ja mõistis otsekohe, et kõigest muust loobumine tasub ära. Sellepärast tegi ta seda, ja pealegi rõõmuga. Just selles on kõigi nende saladus, kes teenivad Issandat rõõmuga ja vabast tahtest, vaatamata raskustele ja isegi surmaohule. Selline Kristuse sulane oli ka Peetrus.

Nagu ori oli oma peremehe päralt, nii ka kristlane on oma Issanda päralt mitte ainult teatud asjades, vaid kogu oma eluga. Tuletame meelde Pauluse üleskutset Rm 12:1: „Nüüd, vennad, kutsun ma teid üles Jumala suure halastuse pärast tooma oma ihud Jumalale elavaks, pühaks ja meelepäraseks ohvriks; see olgu teie mõistlik jumalateenistus.” Niisiis, Jumala teenimine tähendab sisuliselt enda ohverdamist Jumalale – see tähendab olla täielikult tema päralt.

Peetruse hoiak kirja saajate suhtes väljendub ka selles, et ta kutsub neid õigupoolest kallihinnalisteks. Nad on saanud kingituseks sellesama kalli usu, nagu Peetruski. Nagu näeme, hindab Peetruski usku Kristusesse millekski väga hinnaliseks. Selle usu omamise suhtes aga ei ole keegi teistest kõrgemal, isegi mitte apostel – kõigile on see lihtsalt „osaks saanud”, nagu ta siin ütleb, mitte näiteks suure töö ja vaevaga omandatud. Keegi pole võinud saada seda usku omast käest või jõust. Selles on kõik Jumalast sõltuvad.

Aga kuidas on see usk meile antud? Peetrus ütleb: „... meie Jumala ja Päästja Jeesuse Kristuse *õiguse läbi*”. Muidugi ei saa keegi uskuda, kui ta pole kõigepealt kuulnud seda, mida uskuda – nimelt evangeeliumi ehk rõõmusõnumit Päästjast ja Issandast Jeesusest Kristusest. Tema on tulnud selleks, et meie õigeks saaksime. Tema õigus arvestatakse ka meie õiguseks, kui me temasse usume. Lihtsamalt öeldes: Tema on meie õigus. Kui kasutada matemaatilisi termineid, siis ta mitte ainult ei lahuta, vaid ka liidab – mitte ainult ei võta ära meie pattu, vaid ka kingib meile oma õiguse. Me ei ole mitte nagu kurjategijad, kellele on armust halastatud ja kes on vabaks lastud, vaid midagi palju enam – meile on antud Jumala ees lapse positsioon. See kõik on meile osaks saanud Jeesuse Kristuse teene tõttu ja seepärast on see meile kingitus ehk and.

Aga kes on need inimesed, kellele Peetrus kirjutas? Kui võrrelda selle kirja algust 1Pt-e algussalmiga, siis näeme selget erinevust. Seal Peetrus nimetas Pontost, Galaatiat, Kappadookiat, Bitüüniat ja Aasia maakonda – kõigisse neisse kohtadesse pidi kiri jõudma. Aga siin, teises kirjas, ei nimetata mitte ühtki kohta.

Paljud uurijad on seda meelt, et kuna 2Pt 3:1 öeldakse: „Mu armsad, see on nüüd juba teine kiri, mille ma teile kirjutan”, siis ka see teine kiri on adresseeritud samadele inimestele, nagu esimene. See on ju ka võimalik. Mõned aga on märkinud, et esimeseks kirjaks ei pidanud ju tingimata olema meile tuntud 1Pt-e kiri. On ju Peetrus kahtlemata kirjutanud palju muidki kirju peale nende, mida me võime lugeda UT-st. Seepärast on vähemalt teoreetiliselt võimalik, et Peetrus räägib mõnest sellisest kirjast, mis pole meie ajani säilinud.

Nii tuleb meil rahulduda sellega, et me ei tea kindlalt, kes kirja adressaadid olid. Õnneks aga ei ole sellel seigal kirja sõnumi mõistmise seisukohalt suurt tähtsust. Sest igal juhul on see adresseeritud kõigile neile, kellel on sama kallis usk, mis oli ka Peetrusel. Sellesse nimekirja võime siis vabalt lisada ka ennast.

Järgmisel korral jätkame selle kirjaga tutvumist. Siis arutleme ka selle üle, mida Kristuse tundmine tähendab.

PKK1215 2Pt 1:2-4

Kas tead või tunnend Kristust?

Eelmisel korral tegime 2Pt-e kirja uurimisega juba hea alguse. Selle kirja esimeses salmis, mida juba uurisime, nimetas Peetrus ennast nii Jeesuse Kristuse sulaseks kui ka apostliks. Tegelikult pole need kaks mõistet sugugi vastandlikud – ta oli Jeesuse Kristuse saadikuna Tema teenistuses. Ta teadis oma kohta. Tal polnud mingit vajadust upitada ennast teistest kõrgemale, aga samal ajal oli ta teadlik oma kõrgest kutsumusest – anda Jeesuse Kristuse volitatud saadikuna edasi tema sõnumit, millel on vägi tuua inimesed surmast ellu. Seda tähendab see, et ta oli apostel – Issanda poolt välja saadetud sõnakuulutaja.

Järgnevalt soovib Peetrus meilegi armu ja rahu, mille Issanda Jeesuse tundmine inimesele annab.

1:2 **Arm ja rahu saagu teile rohkesti Jumala ja Jeesuse, meie Issanda tundmise kaudu!**

Arm ja rahu on alati selles järjekorras. Me peame kõigepealt õppima korralikult tundma Jumala armu – et Jumal on meid päästnud, ja seda mitte mingite meie oma teenete või heade iseloomuomaduste tõttu, vaid sellepärast, et usume Kristusesse. Kuna Ta armastas meid piisavalt, et surra meie eest ristil ja maksta meie patuvõlg, siis võib ta meid nüüd päästa. Jumal päästab sind armust. Ta päästab sind, kui sa ainult lihtsalt usud Kristusesse. Sinu teeneid ei küsita. Ja kui oleme saanud osa Jumala armust, siis saame tunda ka tema rahu (Rm 5:1).

Ehkki Peetrus oli oma koolituse ja ameti poolest tegelikult kalur, ei maksa teda ka teoloogina sugugi vähetähtsaks pidada. Oma esimeses kirjas käsitles ta rohkem õpetuslikke küsimusi kui ükski teine UT autor samasuguses tekstimahus. Ta ei kõhkle käsitleda ka mitmesuguseid vastuolulisi küsimusi. Nendegagi tuleb ta meisterlikult toime.

Aga kuidas saavad arm ja rahu meile osaks, ja pealegi üha rikkalikumalt, nagu seda salmi samuti on tõlgitud? – Lihtsalt Jumala ja meie Issanda Jeesuse Kristuse tundmise kaudu. Meie suur häda sageli isegi kristlastena on selles, et me ei tunne õieti ei Jumalat ega Jeesust Kristust. Temasse uskujaid leidub küll, aga see usk on sageli üsna ebamäärane ja ebakindel. Näiteks usutakse küll midagi, aga samas arvatakse, et ega kõik, mis Piiblis kirjutatud, ei saa ikka tõsi olla. Teatud uurimuste järgi läänemaailmas suur osa koguduse liikmetestki ei usu isegi ristiusu põhitõdesid – näiteks Jeesuse neitsist sündimist, surnute ülestõusmist ja Jeesuse tagasitulekut. Samal ajal usutakse näiteks hoopis taaskehastumist, mis ei pärine üldse kristlusest, vaid ida religioonidest. Niisuguse uskumisega muidugi ei saa kaasneda ka arm ega rahu, sest selles valitseb usalduse asemel Jumala vastu alles suur segadus ja teadmatus.

Tundmisega seotud väljendite ja lausetega kohtume selles kirjas veel palju kordi. Ka Paulus rõhutab tundmise tähendust Fl 3:10: „Ma püüan ära tunda teda [Kristust] ja tema ülestõusmise väge ja tema kannatuste osadust, saades tema surma sarnaseks”.

Ristiusk ei ole rida õpetuslauseid, vaid võiks isegi öelda, et ristiusk on isik. Meil ei tule mitte ainult uskuda Issandasse Jeesusesse, vaid ka Teda tunda. Et tundmine on tähtis, seda kuuleme ka näiteks Taanieli raamatu 11:32-st: „... aga see rahvas, kes tunneb oma Jumalat, jääb kindlaks ja tegutseb.” Me ei ole lõppeks võimelised tegema Jumalale mingisugust teenimistööd, enne kui me tunneme Jeesust Kristust.

Kuidas sellele tundmisele jõutakse? Peetrus ei jäta seda oletuste hooleks. Selle kirja lõpuni jõudes on päevselge, et Jeesuse Kristuse tundmine tuleb Jumala sõna tundmise läbi.

Mis vahe siis on õieti tundmisel ja teadmisel? – Võtame näite. Kujutleme, et sa kohtud tänaval tuttava inimesega, kes küsib: „Kas sa tunnend Toomas Hendrik Ilvest?” Arvatavasti tuleb sul vastata umbes nii: „Ei, aga olen temast

kuulnud küll.” Sõber võib küsida edasi: „Kas sa oled teda näinud?” Sa vastad näiteks: „Jah, televiisoris küll ja korra ka päriselt.” Su tuttav võib veel küsida: „Kui ta tuleks sulle vastu, kas sa tunneks ta ära?” Siis võid sa vastata: „Kindlasti, aga ma siiski ei tunne teda. Me pole omavahel tuttavad.”

Peetrus kasutab algkeeles tundmise kohta sõna *epignosis*. See on liitsõna, mis koosneb eesliitest *epi-* ja põhisõnast *gnosis*. Tähelepanuväärne on see, et ka juba sõna *gnosis* üksinda tähendab tundmist, eesliide *epi-* aga tugevdab seda sõna. Et saaks paremini selgeks, kuidas eesliide *epi-* sõnale mõjub, selleks vaatame, kuidas Paulus kasutab neist sõnadest moodustatud tegusõnu 1Kr 13:12: „Praegu me näeme aimamisi nagu peeglist, siis aga palgest palgesse. Praegu ma tunnetan poolikult, siis aga tunnetan täiesti, nagu minagi olen täiesti tunnetatud.”

Õeldes „praegu ma tunnetan poolikult”, kasutab Paulus seda tegusõna ilma eesliiteta, aga salmi lõpus lisab ta sellele eesliite *epi-*, ja nii saadud sõna tähendab täiesti tunnetamist. Sedasama eesliidet kasutatakse ka siin 2Pt-s. Selle eesmärgiks on väljendada, et Kristuse tundmise all on mõeldud mingit tavalisest sügavamast tundmist. Võiks isegi öelda, et Peetrus räägib siin üleloomulikust tundmisest, mis sünnib siis, kui Püha Vaim kirgastab meile Kristust ja teeb ta meile tõeliseks. Seepärast võib kristlane rääkida Issandale Jeesusele oma asju nagu kõige armsamale inimesele. Talle võib tegelikult rääkida selliseidki asju, mida ei või rääkida isegi kõige armsamale sõbrale. Kõige tähtsam aga on, et tema tundmine on igavene elu.

Et me võiksime teda sel viisil tunda, selleks peame kõigepealt ülevalt sündima. Keegi kuulutaja ütles kord, et kui ta oli uuesti sündinud, läks ta õppima teoloogiat, et saada selgusele, mis temaga oli juhtunud. On seega võimalik uskuda Jeesusesse, ehkki ei tunta veel kuigi põhjalikult tema sõna. Just sellepärast võib Kristuse tundmises kasvada. See kasv aga ei saa toimuda lahus Jumala sõnast. Sellepärastki me vajame Jumala sõna iga päev omale vaimulikuks toiduks.

1:3 Tema jumalik vägi on meile kinkinud kõik, mis on vajalik eluks ja vagaduseks, tema tundmise kaudu, kes meid on kutsunud omaenese kirkuse ja väärrikusega.

See on ilus salm – siin öeldakse, et Jumal ise on kinkinud meile kõik, mida me üldse vajame nii füüsiliseks eluks kui ka vaimulikuks eluks. Issand Jeesus on korraldanud kõik valmis, et me võiksime elada temas ja temale. Ja jällegi – kõik see saab usklikele inimesele realselt osaks Jeesuse Kristuse tundmise kaudu. Tõepoolest – kes teda ei tunne, see ei oska teda ka kalliks pidada ega tea suurt midagi tema headest andidest. Selline inimene elab ainult tavalist inimlikku elu, ei enam, ehkki ta võib ka uskuda. Peetrus ütleb siin, et ainult Kristuse tundmise kaudu me võime tegelikult õppida elama ja kasvama Jumala inimesteks. Kõige tähtsam aga on siiski pidada meeles, et siin on tegemist anniga, kingitusega, mis Jumal inimesele annab. Peetrus ei räägi mitte ainult päästmise annist, vaid ka sellest, et inimene on võimeline elama siin maailmas Jumala inimesena. Seda on tähtis meeles pidada.

Vahel me nimelt võime eksida arvama, et kuigi me oleme saanud usu kingitusena, tuleb meil pärast seda justkui osutada Jumalale väärtuslikeks, elades nii head elu, kui me ainult oskame. See oleks justkui tõestamine, et me seda kingitust väärimme või õigustame. Sel juhul aga oleks korraliku kristlasena elamine inimese enda tubliduse tulemus. Nii ei ole Jumal seda kunagi mõelnud ja nii see tegelikult ka ei toimi. Peetrus jätab sellise mõtte täiesti kõrvale, öeldes, et tema jumalik vägi on meile kinkinud ka kõik selle, mida on tarvis jumalakartlikuks eluks ehk vagaduseks. Omast jõust ei suuda keegi Jumalale meelepäraselt elada. Ka Jumala tahte kohane kristlik elu on Jumala and. Tegelikult võib vabalt öelda, et see on Jumala ime.

Seda polegi raske mõista, kui pidada meeles, millised me inimestena oma loomu poolest oleme. Jeesus paljastab sellest midagi väga sügavat ja tähtsat, öeldes Jh 3:19 vapustavad sõnad: „Ent kohus on see, et valgus on tulnud maailma, aga inimesed on armastanud pimedust enam kui valgust, sest nende teod on kurjad.” Me armastame inimestena oma loomu poolest pimedust ehk saatanat, ja kuna me sellised oleme, siis on muidugi selge, et meil endil pole mingit võimet elada jumalikuks elu. Seepärast peab Jumal andma meile kingina kõik selle, mis on vajalik,

et me võiksime elada Jumalat armastades tõelist elu. Selle kõige võtmeks on, et me oleme õppinud tundma Jeesust Kristust.

Hea on tähele panna veel sedagi, et Peetrus ei ütle, et Jumal on meile andnud kõik, mida me soovime või himustame, vaid kõik, mis on *vajalik* tõeliseks eluks ehk eluks kristlasena.

Juba eelmisel korral ütlesin, et Teise Pt-e kirja üheks tähtsaks teemaks on Kristuse tundmine, ja et tundmine tähendab enam kui ainult teadmist. Tundmine tähendab isiklikku suhet Päästjaga ja temaga läbikäimist. Ka kristlasena elamise and on antud meile pakituna kingitusse, kelle nimi on Jeesus Kristus. Ja mida enam me teda tundma õpime, seda enam saab Jumala eesmärk meie elus teostuda. Loomulikult me võime Jumalat ja Jeesust Kristust praeguses elus tunda ainult väga poolikult, aga see ei takista meie lähedast suhet temaga. Aabraham teadis Jumalast kindlasti palju vähem kui meie, sest temal polnud üldse pühakirja (see sündis palju hiljem), aga sellest hoolimata kutsus Jumal teda oma sõbraks.

Eespool sai toodud näitena küsimus, kas tunned Eesti Vabariigi presidenti, kelleks nende saadete tegemise ajal on Toomas Hendrik Ilves. Kui sa oled teda televiisorist näinud ja ta sulle tänaval vastu tuleb, siis sa võid ju ta ära tunda küll. Kõige olulisem aga saab selgeks alles siis, kui sõber küsiks, kas tema sind ka tunneb? Kas ta peatuks sind nähes ja tervitaks ning küsiks näiteks, kuidas käsi käib?

Jeesus ütles Jh 10:14: „Mina olen hea karjane ja tunnen omi ja minu omad tunnevad mind.” Niisiis, kristlase ja Kristuse vahel on tegemist kahepoolse, mitte ühepoolse suhtega. Kui inimene küll Jeesusesse usub ja arvab end isegi teda tundvat, aga kahepoolne suhe puudub, siis tuleb karta, et kohtupäeval kõlavad sõnad: „Tõesti, ma ütlen teile, ma ei tunne teid!” Jeesus ise ju hoiatab korduvalt, et kohtupäeval on neid, kellele ta nõnda ütleb (Mt 7:23; 25:12; Lk 13:25)

Käesolevas elus on Kristuse tundmine patu tõttu alati puudulik, aga taevas see puudulikkus kaob ja siis saab Kristusesse uskuja inimene selliseks, milliseks ta on mõeldud. Niisiis tähendab Kristuse tundmises kasvamine või süvenemine sedasama, mis pühitsemine. Ja pühitsemine toob muuhulgas kaasa selle, et meie ligimestel on meie läheduses seda kergem, mida enam pühitsetud me oleme. Pühitsuse saladuste hulka kuulub seegi, et mida pühitsetum inimene on, seda viletsamana ta ennast tunneb. Ta saab nimelt üha selgemini teadlikuks oma puudulikkusest ja võimatuses püsida omal käel Jumala ees. Teisest küljest aga ei hakka ta ka püherdama oma viletsuses, vaid pöörab pilgu endalt Kristusele ja rõõmutseb temas. Nii õpib ta Kristust üha enam tundma, saades ühtlasi üha enam teadlikuks Kristuse meelelaadist ja armastusest inimeste vastu. Niiviisi saab kristlane pühitsetud – st temas hakkab Kristus üha selgemini välja paistma.

Ei tea, kuidas see lühike pühitsuse seletus sinu jaoks kõlab. Kas ehk tundub see karmi nõudmisena? Seda see tõesti olekski, kui Peetrus poleks eespool öelnud, et Jumal on meile *kinkinud* kõik, mida eluks ja jumalakartuseks tarvis on. Kristlasena elamine on algusest lõpuni kingitus, ja ainult nii on see ehtsal kujul üldse võimalik. Aga karta on, et paljud kristlased ei ela tegelikult kuigivõrd sellist pühitsuselu osaduses Jumalaga, vaid tavalist inimlikku elu tavalisest inimlikust jõust. Neile tundub eelnev jutt arvatavasti üsna võõrastav. Nad võivad öelda, et nad ikka usuvad ka Jumalasse, ja mida siis peale selle veel tarvis on?

1:4 Sel viisil on meile kingitud kõige kallimad ja suuremad töötused, et te nende kaudu võiksite põgeneda kaduvusest, mis valitseb maailmas himude tõttu, ja saada jumaliku loomuse osaliseks.

Otsekui eelnevale jätkuks räägib Peetrus siin koguni jumaliku loomuse osaliseks saamisest. Kas see pole juba liig? Me ju oleme ometi kõigest patused inimesed. Huvitav, kui me korraldaksime pühapäeva hommikul kirikus küsitluse, kuidas seal olijad mõistavad jumaliku loomuse osaliseks saamist, millised vastused me saaksime? Mida vastaksid sina?

Jumaliku loomuse osaliseks saamine on selles salmis siiski alles kõige viimasel kohal. See on kristliku elu eesmärk. Enne seda aga räägitakse varustusest, millega on võimalik eesmärgile jõuda. Jälle tuleb tähele panna, et siin on jutt kingitusest. Enne, kui Jumal meilt midagi nõuab, ta kõigepealt kingib meile midagi – ja nimelt „kõige kallimad ja suuremad töötused”. See tähendab, et Jumal töötab meile oma imelist ja kallist abi, mida me vajame õiges suunas liikumiseks ja eesmärgile jõudmiseks. Ja milline on see õige suund? – Selleks on põgenemine kaduvusest, mis valitseb maailmas himude tõttu, ja saamine selle asemel jumaliku loomuse osaliseks. Juba need mõisted hõlmavad nii palju, et neist ei tohi niisama lihtsalt mööda kiirustada.

Jumala töötused, millest Peetrus räägib, osutavad Jeesusele Kristusele. Teda kuulutav sõna sünnitab inimese ülevalt uuesti. Ja kui inimene sünnib ülevalt uuesti, siis saab ta jumaliku loomuse osaliseks. Ära siis lase kellelgi endale seletada, et kristlase elu on hulk käske ja keelde, ja et kui neist kinni peetakse, siis ollakse kristlane. Ei – kristlaseks saab inimene siis, kui ta võtab vastu Jeesuse Kristuse. Koos Kristusega saab ta ka jumaliku loomuse osaliseks. Siis hakkab ta hoiduma kõigest, mis ta oma elus väära märkab, ning tahtma sedasama, mida tahab Jumalgi. Siin räägitakse seega usu sündimisest ja sellest, kuidas usk teeb inimese Jumala ees kõlblikuks.

Ehk oled vahel mõelnud, miks räägib Piibel siiski ikka ja jälle, et meie üle mõistetakse kohut meie tegude järgi. Näiteks Jeesus ise ütleb Jh 5:29: „... tuleb tund, mil kõik, kes on haudades, kuulevad tema [Inimese Poja] häält ning tulevad välja: need, kes on teinud head, elu ülestõusmiseks, aga need, kes on teinud halba, hukkamõistmise ülestõusmiseks.”

See Peetruse kirja salm aitab meil sellest aru saada. Oluline on nimelt mõista, mida Piibel heade tegude all mõistab. Piibel õpetab nimelt ühemõtteliselt, et head ei suuda teha keegi muu kui see, kes on hea. Tsiteerin sellega seoses usupuhastaja teravat mõtet: „Piibel --- õpetab, et keegi ei ole võimeline tegema head, kui ta esmalt ise ei ole hea; ta ei saa seega heaks häid tegusid tehes, vaid teod saavad tema poolt tehtuna heaks. Heaks aga saab ta uuestisünnimise pesemise kaudu, muul viisil aga üldse mitte.” (LUTHER, Martti, Kirkkopostilla. Ensimmäinen osa. Helsinki 1941.)

Kõige tuumaks on siis uuestisünnimine, mille teostab Jumala sõna. See saadab korda, et inimene saab osa jumalikust loomusest. Milline siis on Jumala loomus? Võiksime loetleda suure hulga Jumala omadusi, aga vaevalt oleks see loetelu ammendav. Jumala loomuse juurde kuuluvad aga igatahes vähemalt sellised omadused nagu tõde, õigus, tarkus, igavene elu, rahu ja rõõm. Kui inimene saab jumaliku loomuse osaliseks, siis saab ta selle kõik kingiks. Sellepärast elab kristlane igavesti. Sellepärast on ta puhas, patutu ja õige ehk igas suhtes taevasse sobiv. Peetrus seega kinnitab selles salmis, kui kindel on pääste, mis meile Jeesuses Kristuses on antud.

Siiski, asjal on ka teine külg. Peetrus ütles, et Jumal on kinkinud „kõige kallimad ja suuremad töötused” kindla eesmärgiga – nimelt selleks, „et te nende kaudu võiksite põgeneda kaduvusest, mis valitseb maailmas himude tõttu, ja saada jumaliku loomuse osaliseks.” Nagu näeme, siin ei ole jutt mitte rahulikust olesklemisest, olukorrast, kus kõik vajalik on juba käes, vaid aktiivsest tegevusest – ühelt poolt põgenemisest selle eest, mis püüab meid hävitada, ja teiselt poolt pürgimisest eesmärgile. Peetrus räägib jumalikust loomusest kui eesmärgist, mis tuleb alles saavutada.

Esimeseks sammuks on siis ülevalt sünnimine ja imelised Jumala töötused, teiseks aga põgenemine. See tähendab, et usk paneb meid põgenema selle maailma himude eest, mis toovad ainult hävingut. Jumalik loomus ja selle maailma himud on omavahel lepitamatus vastuolus. Just sellepärast ilmnebki usk selles, et kristlane võitleb nende himude vastu. Esmalt, kui on soov põgeneda maailma rikutuse eest, siis tuleb selleks saada uus loomus, teiseks aga tuleb seda uut loomust edasi arendada, nagu selgub eriti järgmises salmis. Peab olema jumaliku loomuse osaline selleks, et pääseda pakku „kaduvusest, mis valitseb maailmas himude tõttu.” Võitluse lõpp on allaandmise ja maailmaga kohanemise märk. Aga ehkki kristlasel on uuestisünnimise läbi jumalik loomus,

ei tähenda see, et ta oleks oma vana loomuse juba kaotanud. Aga uue loomuse omamine ei tähenda ka, et see siis automaatselt alati ja kõiges kristlase elus valitsebki. Seepärast on uue ja vana loomuse vahel pidev võitlus.

Kindlasti oled juba märganud, kui selget vahet Peetrus teeb siin kristlaste ja religioosete inimeste vahel. Inimene on oma loomu poolest religioosne. See tähendab, et ta püüab ise oma tegudega nii või teisiti vabaneda süütundest ja võib-olla ka maailma rikutusest. See kõik on muidugi asjatu. Selle tulemuseks võib olla parimal juhul heaolu tunne, mis kestab teatava aja. Kristlane seevastu on saanud täiesti uue, jumaliku loomuse. See aga vajab ka tegelikus elus välja arendamist. Kuidas nimelt, kuuleme juba järgmisel korral.

PKK1216 2Pt 1:5-7

Seitsmeastmeline kasvutrepp

Eelmisel korral uurisime 2Pt-st salme, kus öeldi, et kristlane on kutsutud saama osa jumalikust loomusest. Ühest küljest on ta sellest juba osa saanud, kui ta võttis Kristuse vastu, sest Kristuses on ju jumalik loomus täiuslik. Teisest küljest aga on ilmne, et Kristuse loomus kristlases esialgu veel täiuslik ei ole. Pigem on nii, et maailm näeb kristlastes Kristust sageli üsna vähe, kui üldse. Jumaliku loomuse asemel laiutab sageli inimlik loomus ja maailma himude eest põgenemise asemel püütakse nendega kohaneda ning õigustatakse neid oma elus. Kui tahame olla ausad, siis selline on laias laastus tänapäeva kristluse tegelikkus. Seepärast tuleb kristlasel ka reaalselt kasvada kõigesse sellesse, mis Jumal tema jaoks valmis on pannud. Just sellest Peetrus edasi räägibki. Nimelt ütleb ta, et kristlane peab olema kõigiti valmis end oma usus edasi arendama. Peetrus seab meie ette justkui seitsmeastmelise trepi, mida mööda tõustes jõuab üha kõrgemale.

1:5-7 Just seepärast te peategi olema kõigiti valmis arendama oma usus voorust, vooruses tunnetust, ⁶tunnetuses kasinust, kasinuses kannatlikkust, kannatlikkuses vagadust, ⁷vagaduses vennalikkust, vennalikkuses armastust

Sõnad „Just seepärast” viitavad eespoolöeldule. Seal öeldi, et kristlasele on Jumala poolt antud kõige kallimad ja suuremad töötused – st Jumala parim võimalik abi – ja seda selleks, et ta põgeneks kaduvusest, mis valitseb maailmas himude tõttu ning saaks selle asemel jumaliku loomuse osaliseks. Järelikult tuleb neist töötustest kinni haarata ja hakata oma usku edasi arendama. Tänapäevaseks võiksime öelda, et stardipakett on juba Jumala poolt antud, nüüd tuleb hakata seda kasutama.

Enne, kui vaadata täpsemalt, kuhu tuleb võtta suund, mõtleme veel korraks sõnale „arendama”. Siin võib nimelt mõjuda üllatavalt, et Peetrus räägib enda arendamisest ja millegi poole pürgimisest. Kas see, kes on Kristuse vastu võtnud, ei olegi siis juba valmis? Kas ta pole koos Kristusega saanud osa ka jumalikust loomusest ja kas pole see kõik, mida ta vajab? Ei ole ju päästmiseks midagi muud tarviski? – Sul on õigus. Päästmiseks ei ole tõesti tarvis muud, kui usku Kristusesse. Aga kristlasena elamise juurde kuulub peale päästmise veel muudki, nagu ka lapse ellu kuulub peale sündimise veel muudki. Ehk on sul meeles, mis Paulus ütles Timoteosele 2Tm 3:15: „... sa tunned lapsest saadik pühi kirju, mis võivad sulle tarkust anda päästeks usu kaudu, mis on Kristuses Jeesuses.”

Neid sõnu tasub meeles pidada. Paulus räägib siin inimesele, kes oli juba ammugi päästetud ja seega saanud ka jumaliku loomuse osaliseks. Ometi räägib Paulus päästmisest, viidates tulevikku. Mida ta silmas peab? Vastuseks on, et päästmine toimub õieti kolmes ajas. Seepärast võib öelda: olen päästetud, olen päästes ja saan kord päästetud. 1Jh 3:2 öeldakse: „Armsad, me oleme nüüd Jumala lapsed, ja veel ei ole saanud avalikuks, kes me ükskord oleme. Me teame, et kui tema saab avalikuks, siis me oleme tema sarnased, sest siis me näeme teda, nii nagu ta on.”

Käesoleval ajal elav kristlane ei ole veel Issanda Jeesuse taoline. Ta ei ole veel jõudnud pärale, aga ta on kogu aeg liikumas ja kasvamas, ja just sellest protsessist Peetrus räägib. Kui vaatame lähemalt, mida Peetrus oma usus käsib arendada, siis kõik need on asjad või iseloomujooned, mis on omased Jeesusele Kristusele ja mida ka meie Jumala

lastena maa peal elades hädasti vajame. Samal ajal tuleb kindlasti tunnistada, et meil kellelgi pole neid asju juba praegu küllaldaselt, me pole neis täiuslikud. Sellepärast tulebki neid arendada.

Peetrus räägib seega küpsemisest kristlasena. Ta ütleb, et kui inimene sünnib uuesti, ülevalt, siis Jumal ei lase tal jääda kogu ülejäänud eluks justnagu beebit hälli lalisema: „daa-daa-daa”. Selle asemel hakkab ta temas tööd tegema. Ta hakkab oma last kasvatama ega tee seejuures vahet, kas me oleme kodus, koolis, tööl, peol või kasvõi puhkusereisil. Meie ise võime küll tahta teha ristiusust justkui mingit valikainet ja õppida seda ainult siis, kui on selleks sobiv meeleolu ja kui muudest asjadest aega üle jääb. Nii võib juhtuda, et me ei viigi oma usku äriellu, töökohale või harrastuste juurde. See võib kergesti kujuneda umbes selliseks, nagu vanasti oli pühapäevarietus, mis pandi selga ainult kord nädalas. Peetrus aga innustab kristlasi ennast arendama, et saada osa jumalikust loomusest, ja seda kindlasti mitte ainult pühapäeviti.

Aga kas selline arendamine või pürgimine ei ole evangeeliumiga vastuolus? Kas püüdlemine ühelt poolt ja hingamine Kristuses teiselt poolt ei ole teineteist välistavad asjad? – Oluline on näha, mida Peetrus silmas peab, rääkides arendamisest. Ta ei seosta seda üldse kristlaseks saamisega ega ka sellega, kuidas oma südametunnistusele rahu leida. Ta ei käsi ka kristlastel püüda saavutada osadust Jumalaga. Ta ei kutsu selleks üles, sest need asjad on kristlasel juba korras. Selle asemel on ta üleskutsed seotud sellega, kuidas Jumala poolt täielikult vastu võetud ja taevasse sobiv inimene ehk kristlane elab siin maailmas. Peetruse üleskutse kõneleb sellest, et kristlase elu on kasvav. See kiri ka lõpeb üleskutsega: „Kasvage meie Issanda ja Päästja Jeesuse Kristuse armus ja tundmises!”

Et seda paremini mõista, võib võrdluseks mõelda kasvavale puule. Küllap oled sinagi elu jooksul jälginud, kuidas puud või muud taimed kasvavad kasvõi toas potis. Üldiselt on taimed algul päris pisikesed, õrnad ja nõrgad, lõpuks aga väga suured ja tugevad. Suurema kasvuga toataimed võivad kasvada nii suureks, et ei mahu enam tuppa ära. Metsas aga võib näha mitte ainult, kuidas elavad taimed kasvavad, vaid ka seda, kuidas surnud puud ja taimed kõdunevad ja mädanevad.

Kristlane ei pea olema kõduneva taime sarnane, vaid ta on mõeldud elama ja kasvama – ja mitte ainult maistes asjades, vaid ennekõike usus ja vaimulikult. Sellepärast kasutab Peetruski kasvamise ja arenemisega seotud mõisteid. Kui jälgida taimede kasvamist, siis see ei toimu kuidagi juhuslikult, vaid kindlas järjekorras. Kõigepealt ilmuvad mullapinnast idulehed, siis juba pärislehed. Taim kasvab pikkuses ja lisaks lehtede ilmuvad ka õienupud. Need puhkevad ja taim õitseb. Õitsemisele järgneb viljakandmine.

Üsna samasugust kasvamise ja arenemise järjekorda võib näha ka selles, milleks Peetrus siin kristlasi üles kutsub. Kuna nad on usklikud, siis usk on neil juba olemas. Nad on saanud osa pattude andeksandmisest, Kristuse õigusest ja koos sellega ka jumalikust loomusest. Edasi aga peavad sellest usust välja kasvama asjad, mis usuga loomulikult kaasnevad, nagu kasvavale taimele ilmuvad järjest uued lehed, õied ja lõpuks ka viljad. Nagu eespool juba ütlesin, seda võib võrrelda ka trepiga, kus astutakse kõigepealt esimesele astmele, siis teisele jne, kuni ollakse üleval väljas.

Vaatame siis neid astmeid lähemalt. Esimesena nimetab Peetrus vooruslikkust, kreeka keeles *arete*. Sama sõna esineb ka Fl 4:8, kus see samuti on tõlgitud vooruslikkuseks. Ka 2Pt-s esines see sõna juba eespool, 3. salmi lõpus, kus öeldi, et Jumal on meid kutsunud omaenese kirkuse ja *väärrikusega*. Seal on sõna *arete* tõlgitud siis väärrikuseks.

Mis on siis vooruslikkus? Sel ajal oli kreeklaste hulgas saanud tavaliseks koostada mitmesuguseid vooruste loetelusid, mille poole korralik kodanik pidi pürgima. Nende hulka kuulus ka sõna *arete*. Kreeklastele tähendas see mehe parimaid omadusi: kindlust, vaprust, julgust, tublidust ja vastupidavust. Meile aga on tähtis tähele panna, et

Peetrus kasutas seda sõna nii Jumala kohta kui ka kristlase usuvõitluse suuna kohta. Kreeka keeles näeb seda seost kohe, ehkki meie tõlgetest on seda raskem näha.

Kordame siis veel kord lühidalt lähtekohta. Peetrus ütleb, et kristlased on usu läbi saanud osa jumalikust loomusest ja nad on kutsutud sellest jätkuvalt osa saama. Seega tuleb neil ka oma usuelus areneda selles suunas, milline on Jumalgi. Usk peab peegeldama seda, kellesse usutakse. Sellepärast tuleb meilgi arendada oma usus voorust või, kui soovite: headust, vaprust, tublidust, vastupidavust ja muud sarnast. Tegemist on elava usuga, mis ei kõdune nagu kuivanud lehed, vaid kasvab ja tugevneb armu päikese all.

Tegelikult on ju väga mõistetav ja loomulik, et kui inimene on usklik, siis peab ta olema ka vooruslik või, nagu me tavaliselt ütleme, lihtsalt korralik – see on elementaarne. Seda ootavad ka need, kes ise kristlased ei ole. Kui usklik teeb midagi sobimatut, siis öeldakse kohe, et näe, milline ta on, ise veel usklik. Kui usk tahab üldse olla tõsiseltvõetav, siis vooruslikkus ehk korralikkus peab tõesti olema selle esimene vilj.

Aga läheme edasi. Võib-olla on üks levinud arusaam, et uskliku inimese ja korraliku inimese vahele võib sisuliselt panna võrdusmärgi – kui inimene on korralik ja usub ka veel Jumalat, siis rohkem ei osatagi tahta. Peetruse loetus aga on vooruslikkus alles esimene trepiaste. Ta ütleb, et vooruslikkuses tuleb arendada järgmist asja – nimelt tunnetust. Tunnetus on kreeka keeles *gnosis*. See tähendab sügavamalt mõistmist või arusaamist ennekõike Jumala tahte ning hea ja kurja osas. See saabki kasvada vooruslikkuse ehk korralikkuse pinnases, mida Peetrus nimetas esimesena. Võrdluseks: ka oma peenraid ja aiamaid me ikka rohime, sest muidu pole saaki loota – umbrohi lämmatab kultuurtaimed. Olen kord näinud kartulipõllul mõnda kartulivagu, mis suvel jäid rohimata. Kartulivarred olid rohu seest näha küll, aga sügisel ei saanud sealt mingit saaki. Elu oli, aga viljakus puudus. Nii ka inimesel võib usk Jumalasse küll olemas olla, kuid usuelus ei saa areneda mingi tunnetus, rääkimata muust viljast, kui kõigepealt pole vooruslikkust – st. kui kristlane pole oma elus lahti saanud halbadest asjadest, mis määrivad südametunnistust ja rikuvad osadust Jumalaga. Kui kristlane laseb vaimulikul „umbrohu“ oma elus kasvada, siis kaob tal ka arusaam, mis on hea ja mis halb. Samuti ei saa ta aru, mis olukorras ta ise on. Sellepärast Peetrus käsibki arendada „usus voorust, vooruses tunnetust.“

Tunnetus ehk Jumala tundmine on üks 2Pt-e kirja tähtsaid teemasid. Sellest oli juttu juba teises salmis, kus algkeeles on sõna *epignosis*. Seda seletades juba ütlesin, et eesliide epi- muudab sõna tähenduse tugevamaks, rõhutades tundmise täielikkust ja isegi üleloomulikkust.

Kui Paulus näiteks palvetas eksiõpetuste paeltesse sattunud Kolossa usklike eest, siis palus ta neile just seda *epignosist*. Ta ütles Kl 1:9-10: „Seepärast ei ole ka meie, sellest päevast peale kui me seda kuulsime, lakanud teie eest palvetamast ega palumast, et teid täidetaks tema tahtmise tundmisega kogu tarkuses ja vaimulikus mõistmises,¹⁰ et te käiksite Issanda vääriliselt talle kõigiti meeldida püüdes, kandes vilja igasuguses heas töös ja kasvades Jumala tundmises“ See kreekakeelne sõna tähendab siis täielikku tundmist. Sel ajal oli levimas ka juba gnostitsism – eksiõpetus, kus väideti, et seal jagatakse salajaste rituaalide kaudu kõrgemat teadmist. Ent nii Paulusele kui Peetrusele tähendas tundmine ehk tunnetus kasvamist ja arenemist kristlikus elus. See tähendab ennekõike arenemist õige ja vale eristamises Jumala sõna poolt antud tarkuse järgi. Just sellest räägitakse Hb 5:14: „Tahke toit on aga täisealiste jaoks, kelle meeled on kogemuste varal harjunud eristama head ja kurja.“

Järgmine aste või samm kristlase arengus on kasinus. Vastav algkeelne sõna tähendab õieti mõõdukust, taltumust ja enesevalitsust. See on asi, milles vist küll iga kristlane on vahetevahel langenud. Tunnetus on nimelt asi, mis teeb kergesti upsakaks, seepärast on järgmise viljana kindlasti tarvis ka taltumust. Kui Jumala sõna hakkab inimesele avanema ja selle aardeid hakatakse sügavamalt mõistma, siis on oht hakata pidama end juba päris targaks ja teadjaks. Alles hiljem, kui tegelik tunnetus kasvab ja inimene hakkab nägema ka seda, mida ta veel ei tea ega mõista, tuleb tagasihoidlikum suhtumine. Siinkohal sobib meelde tuletada Pauluse sõnu 1Kr 8:2: „Kui kellelegi tundub, et ta on midagi tunnetanud, siis ta pole veel tunnetanud, kuidas peab tunnetama.“

Aga muidugi on enesevalitsus seotud ka muude elualadega. Ühe olulise asjana on see vastandiks oma himude järgi tegutsemisele, olgu need millised tahes ja seostugu ihuga või vaimsete tegevustega. Ja enesevalitsus ei ole muidugi asi, mida oleks vaja ainult teatud üksikutel puhkudel, vaid oma himude vastu võitlemine kuulub kristlase ellu kõiges, mis ta teeb.

Küllap on kristlasele tuntud sellinegi olukord, kus ta püüab küll võidelda oma himude vastu, aga sellest ei tule midagi välja. Siis võib-olla tuleb alustada millestki muust, sest läbikukkumise põhjus võib olla hoopis mujal. Siis tuleb paluda, et Jumal valgustaks olukorda ja juhiks tegema õiget asja. Selleski mõttes võib enesevalitsus tulla tunnetusest.

Edasi nimetab Peetrus kannatlikkust ehk vastupidavust. See on enesevalitsusega üsna lähedalt seotud. Kannatlikkus ja vastupidavus pannakse proovile katsumustes. Katsumustes vastupidamiseks on jälle tarvis teadmisi Jumala sõnast, samuti julgust ehk vaprust, millest oli juttu eespool. Jumal tahab, et kristlane areneks kindluses, teadmistes, enesevalitsuses ja vastupidavuses. Nii võib ta kasvada nagu puu ja kanda omal ajal ka vilja.

Viienda sammuna ütleb Peetrus, et kannatlikkuses tuleb arendada vagadust ehk jumalakartust, nagu see on sõnastatud vanemates tõlgetes. Sellised väljendid hakkavad meie ajal üha enam kaotama oma tähendust. Mida nende all siis mõeldakse ja mida ennekõike Peetrus selle väljendiga mõtles?

Vaatame jälle kreeka keelt. Peetrus kasutab sõna *eusebeia*. Sedasama sõna kasutas ta ka juba kolmandas salmis, öeldes: „Tema jumalik vägi on meile kinkinud kõik, mis on vajalik eluks ja vagaduseks ...” Sõna *eusebeia* koosneb eesliitest *eu-* ja põhisõnast *sebomai*. *Eu* tähendab head, *sebomai* aga austamist. Sellest sõnast on tuletatud ka nimisõna *sebomenoi*, mis UT-s on tõlgitud jumalakartlikeks. Selle väljendiga mõeldi mittejuute, kes küll polnud pöördunud juutlusse, kuid järgisid oma elus võimalikult Moosese Seaduse sätteid. Seda terminit on kasutatud näiteks Ap 17:4, kus nimetatakse suurt hulka jumalakartlike kreeklasi.

Seega võiks sõna *eusebeia* tõlkida ka hea austamiseks või heaks austamiseks, aga kuna Jumal on ainus, kes on tõesti hea, siis *Jumala austamine* või *Jumala kartmine* on sellele sõnale päris tabavateks tõlgeteks.

See sõna polnud Peetruse loodud, vaid seda kasutati kreeka keeles üldiselt. *Eusebeia* all mõeldi eluviisi, mis usuti olevat kreeka jumalatele meelepärane. See tähendas jumalate austamist ja üldse vaga elu. Seega oli Peetruse poolt õieti üsna julge samm kasutada seda sõna ka kristlaste elu kohta, sest kristluses ei ole tegemist inimese võimega saada selliseks, et ta täidab mingid vagaduse mõõdud või nõuded. Teisalt aga andis see termin sel ajal üsna positiivse pildi inimesest, kelle kohta seda kasutati. Peetrus kasutas seda, osutades kristlase kasvu suunda. Lõppude lõpuks on asi selles, et kui inimene on sündinud Jumala perekonda, siis tahab ta olla selline, nagu on ta isagi. Iga poeg tahab olla oma isa moodi, kui isa on talle kangelane.

Edasi annab Peetrus meile kuuenda sammu: „vagaduses vennalikkust”. Vennalikkus on kreeka keeles *filadelfia*, mis tähendab õieti vennaarmastust. Meie tegelik vagadus ehk jumalakartus toob kaasa ka sellekohase suhtumise kaasinimestesse, ennekõike muidugi teistesse kristlastesse, sama perekonna liikmetesse. Armastuse puhul ei ole tegemist esmajoones tunnetega, vaid sooviga teenida. Johannes kirjutas 1Jh 4:20 tõsiseid sõnu: „Kui keegi ütleb: „Mina armastan Jumalat”, ja vihkab oma venda, siis ta on valelik, sest kes ei armasta oma venda, keda ta näeb, ei suuda armastada Jumalat, keda ta ei ole näinud.” Armastusest on muidugi väga hea rääkida ja lauldagi, aga küllap oleme märganud, et praktilises elus pole isegi teisi kristlasi armastada alati sugugi lihtne. Mis rääkida muust, kui isegi kristlaste perekondi lõhuvad koguni abielulahutused – järelikult ei suudeta armastada isegi oma kõige kallimaid inimesi. Seepärast ei ole üleskutse, et jumalakartuses tuleb arendada ka vennalikkust, sugugi liigne. Paulus ütles selle armastuse kohta Gl 6:2 midagi väga praktilist: „Kandke üksteise koormaid, nõnda te täidate Kristuse seadust.”

Seitsmenda ja viimase sammuna ütleb Peetrus: „vennalikkuses armastust”. Varasemates eestikeelsetes piiblitõlgetes oli siin: „vennaarmastuses armastust kõikide vastu.” Armastuse kohta kasutab Peetrus siin sõna *agape*, mis viitab jumalikule armastusele, mis ei tee inimeste vahel vahet. See on sama sõna, mida on kasutatud ka Jh 3:16, kirjeldades, kuidas Jumal on maailma armastanud – nii, et on andnud oma Poja. Seejuures ei vaadanud Jumal, kas inimene ikka on väärt, et teda nõnda armastada, vaid armastas meid sellest hoolimata, et me keegi seda väärt ei olnud. Ka kristlane, Jumala laps, on seega kutsutud kasvama samasugusesse armastusse kõigi inimeste vastu.

Armastus väljendub alati praktilistes tegudes. See ei ole ainult mõtete tasandile jääv heatahtlikkus, vaid see tähendab astuda teise kõrvale ja kanda üheskoos koormat. Jeesus ise andis oma järgijatele koguni järgmise korralduse: „Kuid ma ütlen teile, kes kuulete: Armastage oma vaenlasi, tehke head neile, kes teid vihkavad ...” (Lk 6:27) See on tõepoolest jumalik armastus kõikide vastu, millest räägib ka Peetrus.

Olles siimaani jõudnud, küllap mõistame, et me oleme sellest kõigest alles üpris kaugel. Järelikult ei ole Peetrus rääkinud meile ainult ilusat juttu, vaid andnud väga praktilist ja vajalikku nõu, või mis? Ta andis meile seitsmepunktilise „arengukava”, kuidas oma usus kasvada ja areneda. Võib-olla tuleb meil alustada alles esimesest sammust. Aga Peetrus innustab meid!

PKK1217 2Pt 1: 8-15

Ära jää laisaks!

Eelmisel korral uurisime põhjalikumalt seitset valdkonda, mis kuuluvad loomuliku osana Kristusesse uskumise juurde ning milles Jumal tahab kristlast kasvatada ja tugevdada. Need on voores, tunnetus, enesevalitsus, kannatlikkus, jumalakartus, vennaarmastus ja armastus kõikide vastu. Aga eelmisel korral jäi vaatamata, milleks kõiki neid häid asju tarvis on või mida nende arendamine annab. Seda ütleb Peetrus järgnevalt.

1:8 sest kui teil seda kõike on, ja veel rikkalikult, siis te ei jää laisaks ega viljatuks meie Issanda Jeesuse Kristuse tundmises

Siit järeldub kõigepealt, et inimene võib Kristusesse uskudes ka laisaks ja viljatuks jääda. Ta võib olla nagu õunapuu, mis küll kasvab ja on elus, kuid ei kanna vilja. Kui aga vaimulik areng on normaalne, siis usk Kristusesse on viljakas. Nagu ütles Jeesus ise: „Kes jääb minusse ja mina temasse, see kannab palju vilja, sest minust lahus ei suuda te midagi teha” (Jh 15:5)

Kõik eespool loetletud hüved on küll kristlases olemas juba ülevalt sündimise alusel, nagu ka õunapuul on olemas võime kanda õunu. Peetrus aga peab nähtavasti silmas, et need Vaimu vilja ilmnemismvormid ei pääse kristlase elus alati kasvama nii, nagu peaks. Kui kristlane jääb oma Issanda tundmises laisaks ja viljatuks, siis on ta justnagu laisk põllumees, kes viskab küll seemne mulda, aga ei viitsi põllu eest suvel hoolitseda. Sel juhul pole tal sealt sügisel ka saaki loota.

Kasvu võtmeks on süvenemine Kristuse tundmises. Ja kui see kasv toimub, siis kristlane ei jää tegevusetuks. Jaakobus väljendab sedasama, öeldes Jk 2:20: „Kas sa suudad mõista, sa tühine inimene, et usk on ilma tegudeta surnud?” Ei saa seega olla niisugust Kristuse tundmises kasvamist, mida poleks näha ka väljapoole. Usk saab nähtavaks ligimese teenimises ja kuulekuses Jumala sõnale. Jumal ei taha, et me oma usuelus viljatuks jääme. Kristlase mureks on armastada oma kaasinimesi samasuguse tingimusteta armastusega nagu see, millega Jumal on teda ennastki armastanud.

Aga mis siis, kui kristlane rahuldub sellega, et ta ju usub Jumalasse, ega arendagi oma usus eespool toodud asju? Milliseks kujuneb ta vaimulik elu siis? Järgnevalt ütleb Peetrus sedagi.

1:9 kuid kellel seda pole, on pime ja lühinägelik; ta on unustanud, et on puhastatud oma endistest pattudest.

Mida arvata kristlasest, kellel pole ja kes ka ei taotlegi eespool loetletud omadusi: kui ta pole vooruslik, tal puudub Jumala riigi asjadest sügavam arusaamine, ta ei valitse ennast, ei ole kannatlik, ei karda Jumalat ega armasta vendi, rääkimata kõigi inimeste armastamisest? Kui palju on ta elus siis üldse praktilist kristlust, mis ka välja paistaks? Ilmselt mitte palju. Tal pole osa jumalikust loomusest, sest ta pole seda taotlenudki. Jumala arm on küll tema päralt, aga ta pole seda ellu rakendanud ja see on jäänud viljatuks. Ta võib küll uskuda Jumalasse, aga näha pole seda millestki. Ilmselt on Peetruse sõnad täiesti põhjendatud: ta on pime ja lühinägelik ega tea ka, mida tähendab õieti olla pattudest puhastatud. Kui ta tuli Kristuse juurde, siis sai talle küll osaks kogu Jumala pääste koos kõige selle juurde kuuluvaga, aga see on nagu avamata kingipakk, mis seisab kasutult kusagil nurgas. Selle saaja ei teagi, kui hinnalisi asju see sisaldab. Kahjuks on selline kristlus meile liigagi hästi tuntud.

Igasugustes maistes asjadeski võib olla kas hoolikas või lohakas. Vastavalt sellele need asjad lähevad kas paremaks või viletsamaks. Peetrus ütleb, et sama lugu on ka usueluga – kes Issanda Jeesuse Kristuse tundmises ei kasva, see taandareneb. Ta jääb vaimulikus mõttes lausa pimedaks ja lühinägelikuks. Pimedus tähendab, et inimene ei näe ega mõista, mis tegelikult toimub, millises suunas ta enda elu ja maailma elu areneb; ta ei mõista, mis on mis – mis sobib Jumala tahtega kokku ja mis mitte, sest ta ei näe asju Jumala vaatenurgast. Seejuures võib tal olla teoloogilisi teadmisi küllaga, aga ta on nendega samasugune, nagu Jeesuse aja kirjatundjad. Ta näeb sündmusi, aga mitte nende tagamaid. Lühinägelikkus aga tähendab võimetust näha praegusest hetkest kaugemale. Sellises olukorras teeb kristlane seda, mis tundub antud hetkel kõige parem, kuid ei näe tagajärgi kaugemale ette. Ta pole mõistnud, mis tähendus on ta usuelule sellel, et ta hakkab tegema oma ligimesele head, sest heategudega kinnitatakse kristlik kutsumus.

Heategudega muidugi ei teenita välja oma päästet, sest tõelisi heategusid ei või ülepea tehagi keegi muu kui päästetud inimene. Aga kui päästetud inimene keeldub kuulamast Jumala sõna üleskutseid ja teenimast oma ligimesi, siis ta tegelikult astub üle selles perekonnas kehtivast korrast, mille liikmeks ta on saanud. Siis tekib oluline vastuolu. Keeldudes Jumala pererahva kommetest ja kutsumusest on inimene unustanud, et ta on oma endistest pattudest puhastatud. Nii hakkab ta tegelikult libisema tagasi sellesse ellu, millest ta on päästetud.

Inimeste tahtmatuse tõttu otsida Jumala tahet argielus tuli omal ajal Pauluselgi kirjutada 2Kr lõpus: „Katsuge iseendid läbi, kas te olete usus! Pange end proovile! Või te ei tunne endast, et Jeesus Kristus on teie sees? Kui ei, siis te olete ju kõlbmatud!” (2Kr 13:5) Usu juurde käivad alati ka heated ja seda tuleb alati meeles pidada, ehkki samal ajal tuleb meeles pidada sedagi, mida ütlesid usupuhastajad: „Usk ei esine kunagi üksi, aga ta teeb õigeks üksi.” Usk väljendub siis alati tegudes, aga mitte teod ei ole need, mis teevad inimese Jumala ees kõlblikuks.

Selleski seoses tuleb siis meeles pidada, mida kord ütles usupuhastaja: „Nii sageli kui olen Piiblist leidnud vähem kui Kristuse, ei ole mu hing saanud rahuldatud. Aga nii sageli kui olen leidnud rohkem kui Kristuse, ei ole ma kunagi olnud vaesem, nii et mulle paistab päris kindel, et Jumala Püha Vaim ei tea ega tahagi teada millestki muust kui Jeesusest Kristusest ja temastki ainult ristilööduna.” (LUTHER, Martti Luther opastaa. Lutherin neuvoja uskon ja elämän kysymyksissä. Helsinki 1943.)

Kristuse tundmises kasvamine viib meid siis alati ristilöödu ette. Ja tema ees, tema haavu vaadates, näeb selgemini ka kaasinimese vajadusi ning oma isekuse suurust. Seepärast väljendub pääste osaliseks saamine alati ka heategudes ja võitluses oma isekuse vastu. Nii Pauluse kui ka Peetruse sõnumiks on niisiis, et meilgi tuleb uurida ennast, et teada, kas me oleme usus. On nimelt võimatu olla kristlane ning samaaegselt elada pidevalt teiste inimeste suhtes hoolimatult ja ülekohtuselt.

Muide, üheks väga selgeks märgiks, et Kristust sisuliselt ei tunta ega tema lunastust ei mõisteta, on tänapäeval ilmselt üsna laialt levinud arvamus, et põhimõtteliselt on kõik religioonid ühesugused ja polegi kuigi tähtis, millist neist inimene just usub. Nii saab arvata ainult seal, kus rõhk on inimesel ja tema tegevusel, Jumal aga on üksnes

passiivne pealtvaataja ja hinde panija. Siis on inimese päästjaks mitte Jeesus Kristus oma lunastusega, vaid inimene ise oma tublidusega. See on täielik võimatus ja Jumala päästetöö teotamine.

Kristuse tundmises kasvamine tähendab mõista ja taibata üha selgemini, kes Jeesus Kristus tegelikult on ja mida tema päästetöö meie jaoks õieti tähendab. Teiseks on usus kasvamise jaoks väga tähtis isiklik suhe temaga, mis muutub üha lähedasemaks ja usalduslikumaks. Usus kasvamist ei saa toimuda ilma Kristuse tundmises kasvamiseta. Kui Kristuse tundmine süveneb, siis hakkame üha selgemini näha sedagi, miks kuulub kristlase ellu olulise osana ka igapäevane püüdlus teha oma ligimestele seda, mis on neile kõige parem.

1:10 Seepärast, vennad, olge veelgi innukamad kindlustama oma kutsumist ja äravalimist, sest kui te seda teete, ei väärata te iial.

Peetrus käsib innukalt kindlustada oma kutsumist ja äravalimist. Kuidas seda mõista? Kas inimene saab Jumala päästetööd kindlustada? – Tuletame meelde Jeesuse enda sõnu: „Sest paljud on kutsutud, aga vähesed on valitud.” (Mt 20:16; 22:14) Asi on selles, et Jumal kutsub oma riiki küll paljusid, aga kaugeltki kõik ei võta kutset vastu. Teised võtavad selle küll vastu, aga ei hooli sellest õieti. Nad tahavad usuelus lihtsalt ja lodevalt läbi saada, lootes küll Jumala armule, aga viitsimata ise millegi nimel vaeva näha. Just sellele Peetrus siin viitabki. Laiskusel on Jumala riigis samasugune mõju nagu tavalises eluski. Mitte asjata ei öelda Õp 13:4: „Laisa hing igatseb asjata, aga virkade hing kosub.” Tuleta kasvõi oma elus meelde mõnda asja, milles oled olnud hooletu, sest sa pole seda tähtsaks pidanud – kuidas sellega lood on? Arvatavasti mitte kuigi hästi.

Võib-olla meil oma kaasajal pole enam alati meeles see usu seaduspärasus, et me tõesti kindlustame oma kutsumist ja äravalimist sellega, et kasutame kogu Jumala antud armu ja areneme selles edasi. Kristlane võib oma usuteel ka komistada ja eksida, isegi usust ära langeda, kui ta ei pea tähtsaks seda, milleks Jumal teda on kutsunud. Seepärast kutsub Peetrus meid üles olema innukas ning „kindlustama oma kutsumist ja äravalimist”, sest see hoiab ka komistamise ja langemise eest. „Kindlustamine” ei tähenda siin ilmselt midagi muud kui seda, et usklik tõesti läheb seda teed, mida Jumal talle osutab. Tuletame meelde, et see tee suundub millestki eemale ja millegi poole – eemale „kaduvusest, mis on maailmas himude tõttu” ja selle poole, et „saada jumaliku loomuse osaliseks”, nagu Peetrus ütles juba 4. salmis. Paulus ütles sama asja kohta Gl 5:24: „Jeesuse Kristuse omad on lihaliku loomuse risti lõõnud koos kirgedega ja himudega.”

Oma kutsumise ja äravalimise kindlustamine on siinkohal ilmselt Peetruse peasõnumiks. See toimub selle läbi, et usklik inimene kasutab kogu seda Jumala armu, mis talle antud on, arendades kõiki neid asju, mis Peetrus eespool loetles. Lühidalt öeldes, see toimub tehes häid tegusid. Praeguselgi ajal õpetatakse kasvatusteadustes, et tegemine ja õppimine on tihedalt seotud. Me õpime tehes. Sama asjaga on tegemist ka Peetruse õpetuses. Kui kristlane hakkab tegutsema nii, nagu Jumala sõna juhatab, siis ta ühtlasi saab ka kinnitatud Jumala tahte otsimises. Praktiliselt tegutsedes saab talle üha loomulikumaks tegutseda nii nagu on Jumala tahe ja mitte nii, nagu talle endale millalgi tundub sobivam. Kui kristlane niiviisi harjub tegema head, siis ta ka omandab üha paremini Jumala pererahva kombed. Siis ta ei lange ka usust ära.

Eespoolöeldut aitab mõista seegi, kui jälgida taimede kasvamist. Kui puu istik on maha istutatud, siis esimesed päevad ja nädalad on ta üsna nõrk. Kui ta kuivale jääb, siis võib kasv täiesti peatuda. Aga kui ta saab korralikult juurduda, siis kasvab ta aja jooksul tugevaks ja lõpuks ei murra teda suured tormidki. Sellest räägib nüüd meile Peetruski. Ta ütleb, et me juurdume seda paremini, mida enam hakkame tegutsema nii, nagu ootab Jumal. Ja kui see toimub, siis me isegi võime olla üha usalduslikumad nii oma kutsumise kui ka valimise osas. Nii kasvab ka meie julgus.

1:11 Sest nõnda võimaldatakse teile takistamatu sissepääs meie Issanda ja Päästja Jeesuse Kristuse igavesse kuningriiki.

Kristlase lõppeedmärk ei ole käesolevas elus ega maailmas, vaid selleks on sisseminek Jumala igavesse kuningriiki. Paraku on siin maailmas palju asju, mis tahavad sellelt eesmärgilt kõrvale eksitada ja selle saavutamist takistada. Need ei tarvitsegi alati olla tingimata halvad asjad, vaid võivad olla iseenesest ka päris head. Kui laseme neil asjadel juhtida end oma eesmärgist kõrvale, siis saab meie tee takistatud. Peetrus aga ütleb, et kui valime kindlalt tee, mida Jumal meile näitab ja mida Peetrus eespool lähemalt kirjeldas, siis on sissepääs Jumala igavesse kuningriiki takistamatu. Kas pole suurepärane? Ja tegemist ei ole ju mingi tühise asjaga, vaid küsimuse all on meie igavene saatus. Kas me tõesti tahame seda ohtu seada, püüdes lühinägelikult ainult oma himusid rahuldada?

Sõnad takistamatust sissepääsust igavesse kuningriiki on eriti kõnekad sellepärast, et siin Peetrus ilmselt viitab sellele, kuidas sel ajal kodulinn võttis vastu olümpiavõitjaid. Siis ei avatud mitte ainult väravad, kustkaudu tavaliselt käidi linna sisse ja välja, vaid isegi osa müürist purustati, et võitja võiks pidulikus rongkäigus vabalt sisse tulla. Sellist võimast pilti kasutab Peetrus, et maalida oma kuulajate silme ette, kuidas Jumal tahab kord väsinud usuvõitlejaid taevases linnas vastu võtta. Kes tahaks sellisest vastuvõtust ilma jääda!

1:12 Seepärast ma tahan teile kõike seda üha meelde tuletada, kuigi te seda küll teate ja olete kinnitatud teile antud tões.

Peetrus teab, et ta ei ole siin maailmas enam kuigi kaua, seepärast kutsub ta oma kirja lugejaid üles kasvama armus, et vaimulik loidus nende ellu ei hiiliks. Tal pole küll põhjust arvata, et keegi oleks juba hakanud usust taganema, aga ta peab siiski vajalikuks tähtsaid asju meelde tuletada. Kordamine esiteks hoiab unustamise eest, teiseks aga mõjub virgutavalt, nagu Peetrus ütleb edasi.

1:13-14 Ma pean aga õigeks teid meenutamise abil virgutada, niikaua kui ma olen selles telgis, ¹⁴teades, et mu telgi mahavõtmine on varsti käes, nagu ka meie Issand Jeesus Kristus on mulle seda teatanud.

Peetrus meenutab siin, mis Issand Jeesus oli talle öelnud sel hommikul Galilea järve rannal, kui Jeesus oli neile pärast oma ülestõusmist valmistanud hommikusöögi. Need Jeesuse sõnad on lugeda Jh 21:18-19: „Tõesti, tõesti, ma ütlen sulle, kui sa olid noor, võotasiid sa end ise ning läksid, kuhu sa tahtsid, aga kui sa vanaks saad, siis sa sirutad oma käed välja ja keegi teine võotab sind ning viib sind, kuhu sa ei taha.“ ¹⁹Aga seda ta ütles vihjates, missuguse surmaga Peetrus pidi Jumalat austama. Aga kui Jeesus seda oli öelnud, ütles ta talle: "Järgne mulle!"

Peetrus polnud neid Jeesuse sõnu unustanud. Nüüd ta teadis, et need lähevad varsti täide. Seepärast võib seda kirja vabalt nimetada Peetruse luigelauluks. Kui inimene on juba niisama hästi kui oma surivoodil, siis ta kaldub ütlema asju, mis on väga tähtsad. Seda isegi sel juhul, kui ta oma senises elus pole öelnud midagi eriti tähelepanuväärset. Peetrus oli muidugi oli varasematel aastatel rääkinud paljugi tähtsat – oli ta ju kuulutanud evangeeliumigi suurele hulgale inimestele. Nii me mõistame, et nüüd, kui ta tahab mahajääjatele öelda oma viimast sõnumit, siis on neil sõnadel ka eriline kaal.

Piiblis suhtutakse üldse surivoodil öeldud sõnadesse suure austusega. VT-s on selle kohta mitmeid näiteid. Näitkeks 1Ms 49-s on kirjeldatud kurba ja dramaatilist sündmust – Jaakob kutsus oma 12 poega oma surivoodi juurde ja ütles igähele prohveteringu. Need prohveteringud on täitunud sõna-sõnalt.

Kui Mooses sai teada, et ta ei pääse töötatud maale, vaid sureb Nebo mäel Moabimaal, siis kutsus ta 12 suguharu kokku ja õnnistas oma surivoodil igäht neist üpris samamoodi, nagu oli teinud Jaakobki.

Kui Joosua oli juba vana ja valmistus surema, siis temagi kutsus Iisraeli suguharud kokku ja andis neile oma viimased manitsused. Lõpuks kutsus ta neid üles järgima Jumalat ja andis oma testamendi: „Aga mina ja mu pere, meie teenime Issandat!“ (Jo 24:15)

Kui Taavet oli suremas, siis kutsus ta enda juurde Saalomoni, tegi talle ülesandeks ehitada Jumala tempel ja käskis kogu Iisraelil teda aidata (1Aj 29:1).

Ka UT-st leiame samasuguseid lugusid. Kui Issand Jeesus tuli viimasteks paasapühadeks Jeruusalemma, siis ütles ta ülemises toas oma jüngritele selgelt, et see on ta viimane koosviibimine nendega enne ta surma ja ülestõusmist. Ta rääkis neile sel viimasel õhtul paljudest tähtsatest asjadest ja valmistas neid oma lahkumiseks ette.

Nüüd ütleb Siimon Peetrus: „mu telgi mahavõtmine on varsti käes”. Ta teab, et on jõudnud oma maise teekonna lõpule. Pärimuse järgi löödi ta risti pea alaspidi, sest ta ei arvanud end vääriliseks surema samamoodi nagu Jeesus.

Peetrus, rääkides „telgist”, mõtleb muidugi oma ihu. Kreekakeelne sõna *skenoma* tähendab tõesti telki või majutuskohta. Seda sõna kasutas oma ihu kohta ka Paulus 2Kr 5:1: „Me ju teame, et kui meie maine telkhoone maha kistakse, on meil elamu Jumala käest, käteta tehtud igavene hoone taevas”. Telk on väga kerge ja ajutine ulualune. See pannakse mõne aja pärast kokku ja minnakse. Selline on ka meie ihu.

Paulus kirjutab 2Kr 5:8: „ent me oleme kindlad ning meile meeldib pigem ära olla ihust ja viibida Issanda juures.” Niisiis räägivad nii Peetrus kui ka Paulus surmast ühtemoodi, võrreldes maist elu telgis elamisega. Meie väike telkhoone pannakse hauda, justkui puhkama. Ülestõusmine käib ihu kohta. Ülestõusmine on kreeka keeles *anastasis* ja tähendab püsti tõusmist. Kristlane, olles oma aja puhanud, tõuseb üles ja saab viimsel päeval samasuguse ülestõusmisihu, milline oli Jeesuselgi, kui ta oli surnuist üles tõusnud.

1:15 Aga ma tahan hoolt kanda, et teie igal ajal ka pärast minu lahkumist võiksite neid asju mäletada.

Ka sõna „lahkumine” viitab sellele, et surm ei ole kõige lõpp. Inimene lihtsalt lahkub sellest elust ja läheb järgmisse. Aga surm tähendab küll lahutust. Seepärast tahtis Peetrus enne seda veel öelda mahajääjatele, mis tal oli südamel. Ja kui sõnum on kirja pandud, siis saab selle juurde ka korduvalt tagasi tulla. Tänu sellele võime meiegi Peetruse sõnu lugeda ja meeles pidada. Kõige enam rõhutab ta igatahes Jumala sõna tähtsust. Paremat testamenti ei saagi keegi enam mahajääjatele anda. Õhutus uurida Jumala sõna sisaldab ju kõike, mida eluks tarvis on.

PKK1218 2Pt 1:16-21

Jumal ei räägi muistendeid

Eelmisel korral jõudsime 2Pt-e kirjas salmideni, kus Peetrus hakkas rääkima oma lähenevast surmast. Seetõttu pidas ta tähtsaks mahajääjatele veel kõige tähtsamaid asju meelde tuletada. See tähendas muidugi anda edasi Jumala sõna laiemas tähenduses. Ja meid loomulikult huvitab, mida ta siis tähtsaks pidas.

Selle Peetruse kirja ülejäänud osa vaatlemisel võib olla abiks, kui mõelda kahele siin maailmas valitsevale füüsikalisele jõule – kesktõuke- ja kesktõmbejõule ehk tsentrifugaal- ja tsentripetaaljõule. Tsentrifugaaljõud püüab ringikujuliselt liikuvat eset keskpunktist eemale viia – seda suurema jõuga, mida suurem on eseme mass ja liikumiskiirus. Kui siduda nööri otsa näiteks pall ja seda ringi keerutada, siis pall tõmbab tsentrifugaaljõu tõttu nööri sirgeks. Kesktõmbejõud aga on vastupidine ega lase pallil meist kaugemale lennata. See tõmbab pöörlemise keskpunkti poole. Peetrus käsitleb kahte sellist jõudu ka Jumala sõna suhtes. Kui maailm on meie elu keskmel, siis on see nagu nööri, mis hoiab meid selle ümber tiirlemas ja takistab järgimast Jumala sõna kutset. Jumala sõna aga võib võrrelda kesktõukejõuga, mis püüab meid sellest eemale, kaugemale viia. Jumala sõna on ainus asi, mis võib meid maailma korraldusest eemale vedada. Paljudki kristlased võiksid jutustada oma kogemustest, kuidas Jumala

sõna hakkas teatud ajal teda maailmameelsusest välja, Jumala poole tõmbama. Võiks ka öelda, et Jumal tahab siduda meid endaga, olla ise meie elu tsentris.

Peetrus õhutas eespool kristlasi kindlustama oma kutsumist ja valimist, ja see ei saa toimuda, ilma et haarataks kinni Jumala sõnast. Aga kui jutt on Piibli sõnast, siis võib ka täiesti õigusega küsida, kust me teame, et see, mis Peetrus kirjutab, on tõesti tõsi? Sellele küsimusele ta järgnevalt vastabki.

1:16 Meie Issanda Jeesuse Kristuse väge ja tulemist ei ole me teile teatanud mingeid targutavaid müüte jäljendades, vaid me oleme tema suurust näinud oma silmaga.

Piibel ei koosne iidsetel hallidel aegadel rahvasuus tekkinud müütidest, legendidest, rahvapärимusest või ka lihtsalt valedest, nagu paljud kahjuks praegusel ajal arvavad. Piibli autorid ei ütle, et nad panevad kirja midagi, mida nad on kuulnud oma kaugele esivanematelt paljude põlvkondade tagant. Ei – nad rõhutavad, et on ise elanud kaasa sündmustele, mida nad kirjeldavad. VT-i prohvetid rääkisid sõnu, mis Issand ise neile andis konkreetsete olukordade puhul, milles nad parajasti elasid. Ka UT-i kirjutajad räägivad oma kaasajast, sellest, mis nad oma silmaga on näinud, oma kõrvaga kuulnud ja oma käega katsunud. Just nii ütleb näiteks Johannes oma esimese kirja alguses ja siin ütleb sedasama ka Peetrus.

Niisiis, Piibel põhineb ajalool ja kirjeldab reaalselt toimunud sündmusi. Seda pole muide raske näha, kui analüüsida kirja pandud lugusid hoolikamalt ja võrrelda neid müütidega. Müüdid ja legendid on hoopis teistsugused. Siinkohal ma sellel pikemalt ei peatu. Sageli on nii, et probleem pole mitte selles, mis kirja pandud, vaid meis, kellele kirja pandu ei meeldi või ei tundu vastuvõetav. Täpsemalt öeldes – inimese kitsas silmaring takistab tal võtta Jumala sõna tõena, sest näiteks tahab inimene oma isikliku või ka ühiskondliku kogemuse põhjal määratleda, mis on Jumalale võimalik või võimatu, mis sai tegelikult olla ja mis peab olema väljamõeldis. Muidugi on inimese poolt Jumalale selliste piirangute seadmine absurd, aga paraku tehakse seda päris palju.

Teiseks takistavad ka oma patud võtta Jumala sõna tõena, sest muidu tuleks loobuda väärade asjadest, mida on elus soositud. Lihtsam näib seada kahtluse alla Jumala sõna kui enda valitud eluviisi õigsus. Nii on see esimesest langemisest peale.

Kui aga juhtub ime ja Jumal inimest kuidagi kõnetab või puudutab, siis muutub Piibli sõna meile äkki kõige tähtsamaks. Me tajume, et Jumal räägib selle läbi meile. See ei ole enam, nagu sa loeksid teksti ja mõtleksid selle üle või analüüsiksid seda, vaid see kõnetab sind umbes nagu teine isik. Enam pole tegemist surnud teksti või kirjatähega, mida raske mõista, vaid sõna on elav ja mõjus. See juhhib tähelepanu millelegi, mis on tähtis ja mille suhtes tuleb võtta seisukoht.

Jumala ilmutuse avanemisest räägib selles lõigus ka Peetrus. Ta oli koos Jeesusega elanud ja rännanud mööda Iisraeli üle kolme aasta. Kõik see, mida ta oli Jeesuses näinud, oli kõnelnud tema suurusest. Aga see silmade avanemine ei toimunud äkitselt, vaid mida kauem ta oli koos Jeesusega, seda enam ta veendus selles, kes Jeesus oli. Ta nägi temas lõpuks inimeseks saanud Jumalat ja ühtlasi ka Jumala ilmutust maailmale. Jeesuses Kristuses on meile avatud tee püha Jumala juurde.

Tegemist ei ole siis oskuslikult loodud tühjade juttude või müütidega, vaid Peetrus oli oma silmaga näinud Jeesust. Ja ühel korral oli ta näinud ilmsi isegi tema jumalikku suurust. Seda erilist sündmust ta nüüd meelde tuletabki.

1:17-18 Sest ta sai au ja kirkust Jumalalt Isalt, kui ilmvoorratult kirkuselt kostis talle hääl: "See on minu armas Poeg, temast on mul hea meel!"¹⁸ Ja seda häält me kuulsime tulevat taevast, kui me olime koos temaga pühal mäel.

Peetrus räägib kogemusest muutmise mäel. Meil on kindlasti raske ette kujutada, mida see võis Peetrusele tähendada. Selliseid kogemusi kingitakse vähestele – isegi Jeesuse enda jüngritest said sellest osa ainult kolm. Aga siiski on tähtis vähemalt proovida mõista muutmise mäe kogemuse tähtsust.

Mida Jeesus õieti mõtles, kui ta ütles Mt 16:28: „Tõesti, ma ütlen teile, on mõned siin seisjatest, kes näevad Inimese Poega tulevat oma Kuningriigiga, veel enne kui nad maitsevad surma.“? See salm on Matteuse evangeeliumis vahetult enne muutmise mäe kogemust. Tegelikult on kahju, et just selles kohas algab UT-s uus peatükk, mistõttu selle salmi seost järgneva looga on raskem märgata. Piibli algtekst aga ei olnud esialgu jagatud ei peatükkideks ega salmideks. Matteuse jutustus jätkub sujuvalt Mt 17:1-2 järgmiselt: „Kuue päeva pärast võttis Jeesus kaasa Peetruse ja Jaakobuse ja tema venna Johannese ning viis nad kõrgele mäele üksindusse. Ja ta muudeti nende ees; ta pale säras otsekui päike, ta rõivad said valgeks otsekui valgus.“

Tavaliselt oli Jeesuse jumalik loomus inimeste eest varjatud, seal aga said kolm jüngrit korraks seda siiski näha. Jeesuse kirkastumine seal mäel oli justnagu miniatuurne pilt Jumala riigist. Mooses ja Eelija ilmusid seal koos Kristusega. On võimalik, et Mooses esindas seal VT Seadust, Eelija aga VT prohveteid. Ja millest nad seal omavahel rääkisid? Evangeeliumid ütlevad, et nad rääkisid Kristuse lahkumisest siit maailmast Isa juurde. Sellest oli kirjutatud juba VT-s. Muutmise mäel esindasid kolm jüngrit kristlikku kogudust ehk kirikut. Selle aeg ei olnud päriselt veel alanud, aga kolm jüngrit, kes seal olid, moodustasid hiljem koguduse alguse. Nad said apostliteks.

Nii annab muutmise mägi meile väikese pildi Jumala riigist, kuhu kuulub nii vana lepingu ajal elanud kui ka uue lepingu ajal elavaid inimesi, kes uskusid Kristusesse. Mooses ja Eelija osalemine kõneleb sellest, et nendegi sõnumi ja tegevuse eesmärgiks oli kirkastada tulevast Messiasist ehk Kristust, nii et juba need, kes elasid VT ajal, võisid talle toetuda juba ette. Mooses oli otse öelnudki 5Ms 18:15: „Issand, su Jumal, äratas sulle sinu keskelt, su vendade hulgast, ühe prohveti, minu sarnase - teda te peate kuulama!“ Issand Jeesus oligi see tõotatud Messias, kelle poole Mooses tahtis, et rahvas pöörduks. Jumala riigi keskmes on Jeesus Kristus, sõltumata sellest, millises suunast teda vaadata. See on üks muutmise mäel toimunud sündmuse sõnum meile.

Kohe, kui Jeesus oli oma jüngritega muutmise mäelt alla tulnud, kohtasid nad meest, kelle poeg oli kurjast vaimust vaevatud. Teised jüngrid polnud suutnud poega aidata. Rahvas, kes ümberringi seisis, pilkas jüngrid. See on pilt ka tänapäeva maailmast. Jumala riik pole siin maailmas veel avalikuks saanud. Jeesus Kristus istub küll Jumala Isa paremal pool ja tuleb sealt kord kohut mõistma elavate ja surnute üle. Meie aga, kes temasse usume, oleme selle maailma keskel, kus kurjuse jõud mitmel kombel meid valitsevad ja aheldavad. Mõnigi kord leiame end samasuguses olukorras, nagu tookord jüngridki – meil on küll õige õpetus ja õige Issand, aga abivajajaid ei suuda aidata. Sellepärast kristlasi ka pilgatakse, ja mõnigi kord ka täiesti õigusega, sest me ei ela ega tegutse siin maailmas nii, nagu oleks taevase Isa tahe. Tihtipeale elame tegelikult rohkem endale kui Jumalale ja muretseme oma heaolu pärast rohkem kui Jumala riigi edasimineku pärast. Sageli teeme oma huvide tõttu Jumala tahte osas kompromisse, ja see loomulikult muudab meid Jumala riigis viljatuks. Kui ka Jeesus ja apostlid oleksid elanud samamoodi, siis poleks Jeesus saanud meid lunastada ega apostlid Jumala riiki edasi viia.

Olles rääkinud muutmise mäe kogemusest, ütleb Peetrus midagi tähelepanuväärset:

1:19 Ja nii on meil midagi kindlamat prohvetisõnast ja te teete hästi, kui panete tähele seda nagu lampi, mis paistab hämaras paigas, kuni päev hakkab hahetama ning koidutäht tõuseb teie südameis.

Siin peab kõigepealt ütlema, et selle salmi algust on tõlgitud erinevalt. Vanemas tõlkes öeldi: „Ja meil on veel kindlam prohvetlik sõna“, siin aga: „Ja nii on meil midagi kindlamat prohvetisõnast“. Alkeelne tekst näib siiski toetavat vanemat tõlkimisviisi, aga mõistetavad on mõlemad. Prohvetlik sõna on kindlam seetõttu, et see anti juba enne, kui sündmused aset leidsid, seetõttu sündmuste toimumine ainult kinnitas prohvetliku sõna õigsust. Nii on see isiklikest kogemustest kindlam. Pealegi võivad isiklikud kogemused aastate jooksul kahvatuda. Teisest

küljest aga prohvetlik sõna ainult ennustas Jeesusest Kristusest, ja kui tema juba isiklikult kohal oli, siis muidugi oli see parem kui kõik ennustused selle kohta.

Mõni kristlane võib mõelda, et kui ta ainult oleks võinud olla koos Peetrusega ja näha kõiki neid sündmusi. Aga meil on midagi palju paremat. Meil on Jumala sõna. Selle lehekülgedel räägib Jumal meiega ja avab ukse taevasse, kui me ainult maldame peatuda, et selle sõnumit kuulata. Jumala sõna on tähtsam kui mingi nägemine ja kuulmine, sest ka Jeesuse kaasajal oli ju küllalt neid, kes teda küll isiklikult nägid ja kuulsid, aga ikka ei saanud aru, kellega on tegemist – just samamoodi, nagu paljud ei saa sellest aru tänapäevalgi. Kui aga Jumala sõna avaneb, siis saab kõik väga selgeks.

Peetrus võrdleb Jumala sõna pimedas paistva lambiga. Jumala sõna on tõesti lamp, mis paistab meie hämaras elus, eesmärgiga juhtida meid päris valguse juurde, mis särab nagu tõusev päike taevas. See on kesktõukejõud, mis tõmbab meid, pimeduse elanikke, enda poole. Nagu päike annab ümberringi valgust, nii ka Jumala sõna annab valgust ja väge, kui ta meile avaneb. See on ainus käegakatsutav üleloomulik asi, mis meil on. Jumala sõna on seega ka üha meie käes olev Jumala tehtud ime keset seda pimedat aega. Pole seetõttu imeks panna, et seda on sajandite jooksul raevukalt rünnatud ja rünnatakse praegugi. Ennekõike küsitakse, kas ikka tõesti Jumal on öelnud kõike seda, mis seal kirjas, ja püütakse seda kahtluse alla panna. See küsimus kõlab väga samamoodi, nagu kord juba Eedeni aias. Aga sellest peaksime ka taipama, kes on küsimuse taga, ja vastavalt reageerima.

Jumala sõna on juba iseenesest ime ja imeline asi. See on elav sõna ja sellel on vägi teha ka imesid – st asju, mis tavaolukorras on võimatud. Selle läbi sünnitab Jumal inimesi uuesti, ülevalt. Selliseks päästmise vahendajaks see jääbki seniks, kuni Jeesus tuleb. See on meie valgustaja, et meile hakkaks koitma, mida Jumal meile tegelikult tahab selgeks teha, ehk Peetruse sõnul: „kuni päev hakkab hahetama ning koidutäht tõuseb teie südameis.” See on ju pilt sellest, kui ööpimeduse asemele hakkab tulema päevavalgus.

Peetrus nimetab Jeesust koidutäheks. Samasugune väljend on ka Ilm 22:16, kus Jeesus ütleb: „Mina olen Taaveti juur ja sugu, särav koidutäht.” Seniks, kuni ta kord ise tuleb, on tema sõna see kesktõukejõud, mis käib üle maa ja tõmbab inimesi pimeduse haardest Jumala sülle.

1:20-21 Seda mõistke esmalt, et ühtki prohvetiennustust Pühakirjas ei või omapäi seletada, ²¹ sest iialgi pole ühtegi prohvetiennustust esile toodud inimese tahtel, vaid Pühast Vaimust kantuina on inimesed rääkinud, saades sõnumi Jumala käest.

Need kaks salmi koos tuletavad meile meelde olulisi tõdesid Jumala sõna kohta. Peetrus ütleb siin kõigepealt, et Pühakirjas antud ennustusi ei tohi omapäi tõlgendada. Põhjus on selles, et prohvetlikud ennustused pühakirjas ei ole inimlikku päritolu, ehkki nad on edasi antud inimeste, nimelt prohvetite kaudu. Sellepärast ei tohi neid ka inimlikust tarkusest lähtudes tõlgendada, sest muidu minnakse tõlgendusega kindlasti rappa. Püha Vaim, kes on need kirjutised inspireerinud, peab saama anda ka nende tõlgendamiseks õige valguse – ainult siis mõistetakse neid õigesti.

Peetrus peab siin silmas ennekõike VT prohvetlike kirju. Need ei ole sündinud inimese soovist või fantaasiast. Näiteks Jesajagi ei võtnud ühel heal päeval lihtsalt pähe kirjutada raamat, millest oleks ehk võinud loota head majanduslikku tulugi, nagu seda teevad kirjanikud. Ta ei hakanud näiteks uurima Moosese Seadust, et selle põhjal ennustada, milliseid sündmusi võiks lähemas või kaugemas tulevikus oodata olla. Ei – ta hakkas kuulutama siis, kui ta sai Jumalalt kutse ja sõnad. See kutse viis teda lõpuks juutide pärimuse andmetel ka vägivaldsesse surma. Temagi ei kuulutanud seega oma mõtteid, vaid Püha Vaimu poolt juhutatuna tõi esile sõnumid, mis ta oli Jumalalt saanud.

Võib-olla on huvitav teada, et Pühakirja seletamise kohta kasutab Peetrus siin algtekstis haruldast sõna *epilyseos*, mida mujal UT-s ei esinegi. Kahes muus kohas Piiblis kasutatakse küll samast sõnatüvest tuletatud tegusõna.

Vaatame neid kohti. Mk 4:33-34 öeldakse: „Ja Jeesus rääkis Jumala sõna paljude selliste tähendamissõnadega, kuivõrd nad suutsid kuulata, aga ilma tähendamissõnata ei rääkinud ta neile. Kuid omavahel olles seletas ta oma jüngreile kõik ära.” Siingi on see tegusõna tõlgitud seletamiseks. Teist korda kasutatakse seda tegusõna Ap 19:39: „Ja kui teil on veel mingeid nõudmisi, siis arutatakse seda korralisel rahvakoosolekul.” Siin on see tõlgitud arutamiseks. Niisiis, mõlemal juhul kasutatakse seda probleemi selgitamise ehk käsitlemise kohta. Seega on põhjendatud, et ka Peetruse kirjas on vastav nimisõna tõlgitud seletamiseks: „ühtki prohvetiennustust pühakirjas ei või omapäi seletada.”

Jumal on andnud prohvetite läbi ennustusi, aga neid ei saa õieti mõista, kui Püha Vaim neid meile ei ava. Me võime lugeda Piibli teksti lihtsalt kui ühte tavalist raamatut; võime ka tunda palju fakte Piibli kirjapanijate ja kirjutiste sündimise aja kohta, aga ikkagi ei aitaks see kõik meil mõista Piiblist seda, mida ainult Jumala Püha Vaim võib inimesele kirkastada. Sellised on eriti pühakirja ennustused. Tegelikult on Piibli sügavam sisu inimese eest üldse varjul seni, kui Jumal ise talle seda ei ilmuta. Selle kohta ütles Jeesus ise: „Ma tänan sind, Isa, taeva ja maa Issand, et sa selle oled peitnud tarkade ja mõistlike eest ja oled selle ilmutanud väetitele! Jah, Isa, sest nõnda on see sündinud sinu head meelt mööda.” (Mt 11:25-26) Alles siis, kui inimene ligineb Jumala sõnale alandlikult ja otsivalt, soovides leida oma küsimustele tõesti Jumalalt vastuseid, avaneb see sõna ja ilmutab, mida vaja. Sellepärast Jeesus ütleski, et see on peidetud tarkade eest, kuid samal ajal ilmutatud väetitele.

Nii Paulus kui ka Peetrus rõhutasid oma luigelauludes Jumala sõna tähtsust taganemise aegadel. Paulus kirjutas 2Tm 3:16: „Kogu Pühakiri on Jumala sisendatud ja kasulik õpetamiseks, noomimiseks, parandamiseks, kasvatamiseks õiguses”. Peetrus jälle tuletab meelde, et Piibli kirjutajad kirjutasid Püha Vaimu inspiratsiooni mõjul. Mõte on sama.

On imeline näha, kuidas Jumal kasutas eri inimesi, muutmata nende isikulist stiili, aga andes ikkagi oma sõnumi edasi. Apostel Paulus oli aastaid Jeruusalemmas oma aja kõige kuulsama õpetaja juhatusel teoloogiat õppinud. Ta oli koolituselt rabi. Apostel Peetrus jälle oli Galilea kalur, kes polnud kuulsates koolides käinud. Aga ta oli saanud oma kooli, käies koos Issanda Jeesusega, ja võis seetõttu jagada tähtsaid piibellikke tõdesid omal viisil. Jumal kasutas mõlemat, nii et me võime nüüd UT-i lehekülgedelt lugeda just seda, mida Jumal meile öelda tahtis. Kui Jumal räägiks täna otse taevast, siis ta ainult kordaks ennast, sest ta on juba Piiblis öelnud kõik, mida ta tahtis inimkonnale öelda. Jumal ainult on andnud oma sõna meile inimeste kaudu, kellel oli erinev iseloom ja erinevad võimed.

Issand Jeesus Kristus oli ühtaegu nii inimene kui ka Jumal. Ta võis nutta haul, aga ta suutis ka surnuist üles äratada. Ta võis istuda janusena kaevu äärde maha, aga ta võis anda ka õnnetule patusele eluvett. Ta võis paadis raskelt magada, aga ta võis ka taltsutada tormi. Ka Tema sõna – Piibel – on samaaegselt nii inimlik kui ka jumalik. Selle ääres võime peaaegu tunda kalameeste higi ja lõhna, kui nad püüavad tormis paati püsti hoida. Ja samal ajal me näeme kõrval kuldset taevalinna, mille väravad on meile kutsuvalt valla.

Peetrus aitab oma kirjas meid näha, kui kindel jalgealune meil on, kui selleks on Jumala sõna kindel alus. Piiblit võib usaldada. See on Jumala ilmutus, Jumala sõnum meile, ja Jumal ei valeta. Sellepärast võib tema sõnale muretult rajada kogu oma elu.

PKK1219 2Pt 2:1-3

Kas oleme nagu plastiliin?

Kuulsime eelmises peatükis, et Jeesuse Kristuse valgus on nagu tsentrifugaaljõud, mis tõmbab inimesi maailmast välja, Jumala poole. Nüüd vaatleme kesktõmbejõudu – seda, mis tõmbab inimesi maailma poole ja püüab seal kinni hoida. See on nagu raskusjõud, mis veab meid Jumala sõnast kaugemale.

2:1 Aga rahva seas oli ka valeprohveteid, nõnda nagu teiegi sekka tuleb valeõpetajaid, kes vargsi toovad sisse hukutavaid eksiõpetusi ja salgavad ära Issanda, kes on nad vabaks ostnud. Nad tõmbavad iseeneste peale äkilise hukatuse.

See kirjeldus vastab kahjuks ikka veel tõele. Eksiõpetused ei ole maailmast kuhugi kadunud, vaid neid sünnib üha juurde. Kõige ebameeldavam on aga see, et Peetruse sõnade kohaselt tekivad need kristlaste hulgas ehk koguduses. Eksiõpetusi levitavad valeõpetajad. VT ajal olid *valeprohvetid*, nüüd aga, kristlikul ajal, on *valeõpetajad*. Neid on tavaliselt palju raskem ära tunda kui valeprohveteid, kes varem või hiljem paljastasid end oma valede ennustuste läbi.

Seega pole meil võib-olla tarvis muretseda mitte niivõrd valeprohvetite pärast, vaid rohkem valeõpetajate pärast. Tõsi küll, vähemalt osaliselt on need mõisted kattuvad. Kõigi õpetajate õpetust tuleb hinnata kriitiliselt, kaasa arvatud minu oma, kes õpetan Piiblit siin raadio kaudu. Ära usu midagi ainult sellepärast, et mina seda ütlen. Usk peab põhinema Piibil, Jumala sõnal, mitte minu või kellegi teise õpetusel. Selleks aga on tähtis lugeda Piiblit ise ja avatud silmade ning südamega, mitte juba olemasoleva õpetuse prillide läbi. Sest meil on suur kalduvus tõlgendada Piiblit nii, nagu meid on õpetatud, selle asemel, et kohandada oma õpetus sellele, mida ütleb Piibel. Pinnapealsel lugemisel või kuulamisel me tavaliselt isegi ei märka Piiblist asju, millele meie õpetajad pole tähelepanu juhtinud.

On hämmastav, kui kergesti üldiselt kaldutakse uskuma peaaegu ükskõik milliseid õpetusi. Seda teevad isegi paljud, kes tunnistavad end kristlaseks ja kes peaksid ometi olema teadlikud Jeesuse ja samuti Peetruse selleteemalistest hoiatustest. Kõikvõimalike uute sektide ja usuvooludega liitunud inimesed ei ole neile hoiatustele tähelepanu pööranud.

Selle kirja esimese peatüki lõpus rääkis Peetrus prohvetitest, kes VT ajal andsid teada Jumala tahet ja mitte omaenda mõtteid. Sellepärast ka nende ennustused täitsid sajabrotsendilise täpsusega. Nüüd ütleb Peetrus, et Iisraelis oli samal ajal ka valeprohveteid. Seega ei ole Jumala rahva hulgas kunagi olnud olukorda, kus oleks tegutsenud ainult õiged prohvetid või Jumala sõna õpetajad. Väärõpetuste levitajad kuuluvad õigupoolest asja juurde. Selline see maailm juba on. Saatan ei lase kuulutada Jumala sõna häirimatult. Ta saadab kohale ka neid, kes püüavad selged tõed segaseks ajada. Praegusel ajal tundub ta olevat selles eriti agar.

Üheks valeprohvetluse näiteks VT-s on juhtum, kus Iisraeli kuningas Ahab ja Juuda kuningas Joosafat läksid sõtta süürlaste vastu (vt 1Kn 22). Nad kutsusid kokku suure hulga prohveteid, kes julgustasidki sõjakäiku ette võtma, töötades võitu. Joosafat aga ilmselt aimas, et miski on viltu. Nii ta küsis: „Kas ei ole siin veel mõnda Issanda prohvetit, et saaksime temalt küsida?” Ahab vastas, et on küll veel üks, aga see ei meeldi talle, sest ta ei ennusta kunagi head.

See ütlus toob välja asja tuuma: valeprohvetitel tuli rääkida juttu, mis oli kuulajatele meele järgi, et nende teeneid edaspidigi kasutatakse. Ehtsal prohvetil polnud tarvis seda teha, sest ta teadis, et ta on Jumala, mitte inimeste teenistuses ning vastutab ka oma tööga Jumala ees. Põhimõtteliselt on praegusel ajal sama lugu ka valeõpetajatega – nad on inimeste teenistuses ja räägivad seepärast inimestele meelepärast juttu. Neid on ka ametlikus kirikus, mitte ainult kõrvalistes liikumistes. Nad ei puuduta valusaid küsimusi, sest nad ei taha peavoolluga vastuollu minna. Teiseks, nad töötavad reeglina imelisi asju, sest seda ju inimesed kuulda tahavad.

Seevastu need, kes on Jumala teenistuses, olgu nad prohvetid või õpetajad, juhivad inimesi meeleparandusele ja Jumala südame juurde. Aga muide, milliseid kuulutajaid meie meelsamini kuulame – kas selliseid, kes meid kiidavad ja lubavad, et pääseme ilma vaevata taevasse, või selliseid, kes julgevad ja suudavad paljastada meie patu ja ka väärad motiivid?

Prohvetid ja õpetajad, kes annavad edasi Jumala sõnu – sealhulgas ka neid, mis pole inimestele mokkamööda – ei ole kunagi olnud väga soositud ja populaarsed. Ka Ahabile ei meeldinud prohvet, kes rääkis talle meeldiva jutu asemel seda, mida ta vajas. Prohvet Miika oli talle korduvalt öelnud tõtt, ja vanasõnagi ütleb, et tõde on valus kuulata. Joosafati nõudmisel toodi Miika siiski kohale ja too ütleski üheselt, et Ahab saab surma, kui ta lahingusse läheb. Just nii läkski, sest Ahab ei kuulanud Miikat. Miika oli õige Jumala prohvet, aga kohal oli ju ka sadu valeprohveteid, kelle sõnad kõlasid Ahabi kõrvus hoopis meeldivamalt. Sellepärast ta kuulas neid.

Peetrus ütleb, et nagu Jumala rahva ajaloos on varemgi olnud ka valeõpetuse levitajaid, nii on see ka tulevikus. Peetrus kasutab valeõpetajate kohta kreeka keeles sõna *pseudo-didaskalos* ehk pseudoõpetajad ja see sõna esineb UT-s ainult siin.

Valeõpetajad on kogudustele suureks ohuks. Aga kes ja milline on valeõpetaja? Peetrus ütles, et nad toovad kogudusse vargsi sisse hukutavaid eksiõpetusi. Eksiõpetuse kuulutaja tegutseb seega salajas. Ta ei ole valmis astuma avalikkuse valgusvihku, et ta õpetust saaks üheskoos rahulikult hinnata, vaid ta levitab oma õpetust kuidagi salamahti. Aga tähtis on tähele panna, et see, kes midagi salamahti sisse sokutab, teab, et ta toimib valesti. Küsimus ei ole seega eksimises. Kui mõni kogenematu inimene tõuseb esimest korda avalikult rääkima ja ütleb midagi, mis ehk ei ole igas suhtes päris täpne ja õige, siis ei ole tegemist eksiõpetajaga, vaid ta rääkis teadmatuses valesti või ebatäpselt. Kui teda korrigeerida, siis võtab ta selle hea meelega vastu, sest ta tahab toimida nii, nagu on õige.

Niisiis, valeõpetaja teab tõde, aga tahab siiski tegutseda teisiti. Just nii tegi madu ehk saatan paradiisis. Ta teadis väga hästi, milline on hea- ja kurjatundmise puust söömise tagajärg, aga sellest hoolimata õpetas ta Eevale midagi muud – tegelikult täpselt vastupidist. Ja kui lugeda seda lugu 1Ms 3-st, siis näeb, et eksiõpetuse kuulajale tundus see jutt väga meeldiv, otse vastupandamatu. See kõlas suurepäraselt, sest – paneme tähele – kus Jumal hoiatas surma eest, seal tema lubas otse vastupidist – kõige suurepärasemaid tulemusi. See maksab meelde jätta, sest nii on see sageli, kui mitte alati.

Niisiis, eksiõpetuse kuulutaja räägib midagi sellist, mida inimesed tahavad kuulda, ehkki ta teab, et Jumala sõna räägib midagi muud. Tegelikult võib sellel olla veel üks oluline põhjus – ka õpetaja ise armastab rohkem ilusat valet kui ebameeldivat tõtt. Sellepärast eksiõpetuse kuulutajad sageli tegutsevadki salamahti, sokutades oma õpetusi kogudusse.

Aga muidugi on tänapäeval palju selliseidki eksiõpetusi, mida juba ammu kuulutatakse täiesti avalikult ja varjamatult, vastandudes teadlikult sellele, mida õpetab Piibel. Ja veel on olemas ka mõnevõrra rafineeritum eksitus: kuulutatakse väidetavalt just seda, mida õpetab Piibel, aga ometi Piibli sõnumit moonutatakse rohkem või vähem. Sel juhul on õpetus rajatud teatud kindlatele piiblisalmidele, mis rebitakse kontekstist välja ja millest tehakse omad järeldused, tavapärasele vastupidised, või siis antakse tuntud salmidele uus seletus vastavalt oma õpetusele.

Peetrus ütleb ka, mis on eksiõpetajate sõnumis peamine – nad „salgavad ära Issanda, kes on nad vabaks ostnud”. Sellest paistab, et nad püüavad nii või teisiti teha tühjaks Jeesuse Kristuse lepitustöö, mille osaliseks nad ilmselt isegi millalgi on saanud. Kuna ühest küljest Jeesuse Kristuse surm ristil meie pattude eest ja ülestõusmine surnuist on kogu meie pääste alus ja kuna teiselt poolt inimesel oma heade tegudega on võimatu omaenda varal Jumalale meelepärane olla, siis on eksiõpetused suunatud lõppude lõpuks nende tõdede vastu. Meil on inimestena väga raske aktsepteerida, et keegi teine on meie eest juba kõik ära teinud. Seepärast me kuulame meelsasti õpetust, kus tehakse mingi panus ka inimese võimekusele. See on meis väärdõpetajate sõnumile soodsaks pinnaseks. Samuti tasub meeles pidada, et valeõpetajad võivad kutsuda end kristlasteks, rõhutada isegi Piiblit, tegutseda koguduses ja olla justnagu koguduse liikmed. Muul moel oleks neil oma mürgist sõnumit raskem levitada.

Tuleb arvestada sellegagi, et valeõpetajate õpetuses on ka alati midagi õiget. Sellist sekki või õpetust pole olemaski, kes ei õpetaks teatud asjades ka õigesti. Just sellepärast ongi need nii ohtlikud. Kui nad eksiksid kõiges, siis oleks nad palju vähem ohtlikud, sest siis oleks neid hoopis lihtsam ära tunda. Meie Issandki hoiatas Mt 7:15: „Hoiduge valeprophetite eest, kes tulevad teie juurde lambanahas, seestpidi aga on kiskjad hundid!” Ka Paulus hoiatas Efesose kogudust sama ohu eest Ap 20:29-30: „Mina tean, et pärast minu äraminekut tulevad teie sekka julmad hundid, kes karja ei säästa, ja teie eneste seast tõusevad mehed, kes moonutavad tõde, et vedada jüngreid eneste järele.” Need hundid lammaste riides teevad Jumala karjale suurt kahju ja lõhuvad seda.

2:2 Ja paljud järgivad neid nende kõlvatuses ning nende tõttu teotatakse tõe teed.

Peetrus ütleb ka otse, mis on tagajärjeks, kui õigest õpetusest taganetakse – see mõjutab otseselt eetilisi valikuid. Tegelikult võib asi olla ka vastupidi – kuna inimesele ei meeldi need eetilised ja vaimulikud normid, mis Jumal oma sõnas annab, siis loob ta oma õpetuse, mis võimaldab neist üle astuda, ilma et oleks tarvis end seejuures süüdi tunda. Õpetust ja eetikat ei saa üksteisest lahutada. Need on lahutamatu seotud. Aga Jumal ei aktsepteeri kunagi valesid asju, ehkki keegi võib meid isegi uskuma panna ka vastupidist.

Niisiis, valeõpetajate üheks tunnuseks on, et nad elavad kõlvatult, ja see põhjustab ka seda, et tõe teed hakatakse nende tõttu teotama. Seegi näitab, et väärdõpetajad ei tule väljastpoolt kogudust, vaid nad esinevad kristlastena. Muidu poleks ju põhjust nende tõttu tõe teed teotada. Teotajateks on ennekõike mittekristlased. Kui nad näevad kristlasi, kes arvavad, et Jumal aktsepteerib isegi nende kõlvatut elu, siis oskavad nad sellest küll õiged järeldused teha. Tõe tee tähendab Jeesust Kristust, kes on tee, tõde ja elu. Nii saab eksiõpetajate läbi Jeesuse nimigi teotatud. Peetrus kasutab siin algtekstis tugevat väljendit, mida sel ajal kasutati äärmise moraaltuse kohta.

2:3 Ja ahnitsedes püüavad nad teid võltside sõnadega ära osta. Nende mõõt on ammu juba täis ja nende hukatus ei tuku.

Valeõpetajate sõnad on võltsid, kreeka keeles – *plastos*. *Plastos* tähendab midagi, mis on vormi valatud või savist, vahast või kasvõi kivist kujundatud. Sõna *plastos* tundub meile ilmselt tuttav. Muidugi – sõnad *plastika* ja *plastiline* on ju meile hästi tuntud. Sellest on tulnud ka sõnad *plastmass* ja *plastiliin*. Mõlemad on plastilised massid, millest kujundatakse täpselt seda, mida vaja. Vormida osati juba Peetruse ajalgi. Peetrus kasutab sõna *plastos* siin sõnade kohta, mida võib suvaliselt väänata ehk valada ja kujundada, nagu soovitakse. Just sellepärast, et plastmass on plastiline materjal, saab sellest teha nii erinevaid esemeid. Plastiliin aga on lausa käsitsi voolimiseks.

Sellised on Peetruse sõnul ka valeõpetajate õpetused – need on nende endi poolt kujundatud ja voolitud just selliseks, nagu tundub kõige parem ja kohasem. Peetrus räägib siis sellistest „plasttoodetest”, mida ei usuks olemaski olevat. Ka sellised õpetajad ise võivad võtta iga kuulajaskonna ees just sellele sobiva vormi, õpetades seda, mida inimesed hea meelega kuulda tahavad. Kõige problemaatilisem on lugu siis, kui väärdõpetaja kasutab samu sõnu kui see, kes kuulutab Jumala sõna õigesti. Siis kõlab jutt väliselt päris samamoodi, aga jutu sisu on ometi teine.

Kui sõnad kõlavad samamoodi, siis pole sugugi lihtne õige ja vale vahel vahet teha. Võtame näiteks kasvõi sõna *patt*. Võiks arvata, et vähemalt sellise sõna mõistmisega ei saa olla probleeme. Ometi on meie ajalgi õpetust, mille järgi patt tähendab umbes sedasama, mis teadmatus. Seepärast patt nende õpetajate arvates kaob, kui teadmised kasvavad. Piibel aga õpetab, et patt on üleastumine püha Jumala vastu ja et selle palk on surm. Seepärast ei piisa patu probleemi lahendamiseks teadmistest, vaid Jumala Poeg pidi saama inimeseks ja surema meie asemel.

Teise näitena võiks mõelda sõnale „armastus”. Jumala armastus on selline, mis tahab inimest päästa ja seetõttu kutsub teda meeleparandusele ning hoiatab teede eest, mis viivad hukatusse. Tänapäevane moodne „armastus” seevastu tahab kõike sallida ja mitte kedagi hukka mõista. See tahaks taevasse viia kõik inimesed, sõltumata sellest, kuidas nad elavad või mida usuvad. Kolmandad õigustavad selle õilsa sõnaga lausa hooramist, abielurikkumist ja samasooliste suhteid. Niisiis, kui keegi räägib armastusest, siis ei maksa sellest kohe vaimustuda, vaid tasub hoolikamalt vaadata, mida selle all tegelikult silmas peetakse.

Ehk aitavad need lihtsad näited aru saada, kuidas pelgad sõnad võivad viia eksitusse. Seepärast tuleb alati selgeks teha, mida kõneleja oma väljenditega tegelikult mõtleb.

Peetrus ütleb siis, et need eksiõpetajad räägivad võltse sõnu – vastavalt vajadusele kujundatud sõnu. Nad valavad oma sõnad sellisesse vormi, mida iga kuulajaskond neile pakub ehk mida kuulajad ootavad. Vajaduse korral räägitakse ühele seltskonnale ühtmoodi, teisele teistmoodi. Plastilise kuulutaja võib panna ükskõik millisesse vormi ja ta kohaneb sellega.

Mis on siis väärdõpetajate motiiviks? Vaevalt võime kõiki motiive teadagi, aga Peetrus teab ühte põhjust kindlasti öelda – see on ahnus. Paulus ütleb Kl 3:5, et ahnus on ebajumalateenistus. Ta kirjutab seal: „Surmake nüüd need liikmed, mis on maa peal: hoorus, rüvedus, kirm, kuri himu ja ahnus, mis on ebajumalateenistus.” Ahnus on kõige tavalisemalt seotud raha tagaajamisega, aga võib samuti olla seotud ka positsiooni, maine või soosinguga.

Peetrus ütles, et eksiõpetajad püüavad oma kuulajaid ära kasutada. Ärakasutamine on kõige tavalisemalt seotud rahaga, aga ka kõige muuga, mida rääkija võib kuulajatelt saada. Valeõpetaja pole seega huvitatud kuulajast ja tema heaolust, vaid omakasust. Teda ei huvita lambad, vaid vill.

Peetrus ütles valeõpetajate kohta: „Nende mõõt on ammu juba täis ja nende hukatus ei tuku.” Meile võib näida kummaline, et väärdõpetuse levitajatesse suhtutakse nii karmilt. Kas ei või igaüks uskuda nii, nagu õigemaks peab?

Ühiskondlikus suhtes tõesti nii ongi. Kus demokraatia ka tegelikult kehtib, seal riigivõim inimese usu üle ei otsusta. Usuvabadus kuulub inimõiguste hulka. Aga samal ajal on tõsi seegi, et igasugune usk ei ole Jumala tahte kohane. Piibli õpetus usust on tegelikult väga piiratud. Meie maailmale ei ole antud rohkem kui vaid üks nimi, kelles me võime saada päästetud, ja see nimi on Jeesus Kristus. Sellepärast ka väärdõpetused on suunatud nimelt tema vastu ja ta ainulaadsuse vastu. Väärdõpetuse levitaja jätab tegelikult elust ilma nii iseenda kui ka need, kes teda usuvad, rünnates seda ainsat teed, mis viib päralt. Sellepärast võib Peetrus öelda, et nende hukatus ei tuku.

Väljend „Nende mõõt on ammu juba täis” on viimases soomekeelses tõlkes tõlgitud teisiti: „Muiste neile langetatud kohtuotsus kehtib üha.” Sellega viitab Peetrus ilmselt sellele, mis on sätestatud 5Ms 13:2-3(-6): „Kui su keskel tõuseb prohvet või unenägija ja ta lubab sulle tunnustähe või imeteo, ja see tunnustäht või imetegu sünnib, millest ta sulle rääkis, öeldes: "Käigem teiste jumalate järel, keda sa ei ole tundnud, ja teenigem neid!" siis ära kuula selle prohveti või selle unenägija sõnu, sest Issand, teie Jumal, katsub teid, et teada saada, kas te armastate Issandat, oma Jumalat, kõigest oma südamest ja kõigest oma hingest.” Te peate käima Issanda, oma Jumala järel, ja te peate teda kartma, pidama tema käske, kuulama tema häält, teenima teda ja hoidma tema poole! Aga see prohvet või unenägija surmatagu, sest ta on käskinud taganeda Issandast, teie Jumalast, kes tõi teid ära Egiptusemaalt ja lunastas sind orjusekojast, et sind hukutada teelt, mida Issand, su Jumal, sind on käskinud käia. Nõnda kõrvalda kurjus enese keskelt!”

Moosese Seaduses niisiis määratakse ühemõtteliselt väärõpetuse levitajale surmanuhtlus. See karm seadus oli selleks, et rahvas mõistaks, et õige õpetus on elu ja surma küsimus. Vaimulikus suhtes kehtib see tõde endiselt. Kui lükkame tagasi Jumala poolt Jeesuses Kristuses valmistatud pääste, siis ootab meid ainult igavene surm ehk hukatus. See võib kaasaja inimeste kõrvus kõlada küll võimatult kitsarinnaliselt ja võib-olla veel ei tea kuidas, aga lõppude lõpuks ei küsita selles asjas meie arvamust. Meile lihtsalt antakse teada tõe tee, ja kui see meid mingil

põhjusel ei huvita, siis tõde sellest küll ei muutu mitte mingis suhtes. Me elame Jumala tehtud maailmas ja tema on koostanud mängureeglid, mille järgi siin elatakse. Seepärast meil ehk siiski tasub kuulata, mida ta eesmärgile jõudmise kohta ütleb.

PKK1220 2Pt 2:4-8

Õiglase hinge piin ja usk

Meie eelmine saade lõppes üsna süngete väljavaadetega – Peetruse sõnul on väärdõpetajate lõpp üpris ebameeldiv. Kuna nad salgavad ära Issanda, kes nad vabaks on ostnud, siis koos sellega on nad hüljanud ka elu. Jumala armu hülgamine ei ole naljaasi. Seoses eksiõpetajate saatusega mõtleb Peetrus Jumala kohtumõistmisele veel laiemaltki, tuues selle kohta ajaloost konkreetseid näiteid. Neid näiteid me täna vaatlemegi.

2:4 Jah, Jumal ei säästnud patustanud ingleidki, vaid tõukas nad pörgupimeduse soppidesse kinnipidamiseks kuni kohtuni.

Peetrus toob kolm näidet, kuidas Jumal möödunud aegadel on kohut mõistnud. Kõigil neil juhtudel on tegemist Jumalast taganemisega ehk patustamisega. Esimesena nimetab ta langenud ingleid.

Paljud piibliseletajad arvavad, et siin on viide 1Ms 6-s kirjeldatud sündmustele. Selle peatüki alguses on nimelt öeldud: „Ja kui inimesi hakkas maa peal palju saama ja neile sündis tütreid, siis nägid Jumala pojad, et inimeste tütreid olid ilusad, ja nad võtsid enestele naisi kõigist neist, keda nad välja valisid.” Kui käsitlesin seda peatükki saadetes „Piibel kaanest kaaneni”, siis seletasin, et Jumala pojad võivad siin tähendada küll ingleidki, aga samuti võivad nad tähendada maiseid vürste, kes oma positsiooni jultunult ära kasutasid.

1. Ms räägib ju üldse *inimese* põlvnemise ajaloost. See on sugupuu, mis viib välja otse Jeessuse Kristuseni. Selgi põhjusel ei saa olla sugugi kindel, et see salm Peetruse kirjas on üldse seotud 1Ms 6-ga.

Aga millele Peetrus siis viitab? Siin tuleb meil kõndida üsna õhukesel jääl, sest Piibel ei räägi neist asjust kuigi palju. Juuda siiski nähtavasti räägib oma kirja 6. salmis samast asjast: „ning et ta ingleidki, kes ei hoidnud kinni oma päritolust, vaid hülgasid oma eluaseme, säilitab pilkase pimeduse all jäädavais ahelais suure päeva kohtuni.” Seega näib, et nii Peetrus kui ka Juuda räägivad sündmustest, mis toimusid juba enne inimkonna loomist. Loodu oli olemas juba enne, kui inimene lavale astus. Oli olemas mitmesuguseid loodud olendeid, ja ühed sellised on ka inglid. Kui lugeda hoolikalt loomisjutustust Piibli alguses, siis seal ei räägita kusagil näiteks keerubite loomisest. Aga juba inimese paradiisist välja ajamisega seoses räägitakse 1Ms 3:24 ka keerubitest: „Ja ta ajas Aadama välja ja pani hommikupoole Eedeni rohuaeda keerubid ja tuleleegina sähviva mõõga, et need valvaksid elupuu teed.” Niisiis, kusagil pole räägitud keerubite loomisest, aga ometi olid nad juba olemas.

Piibli põhjal võib järeldada ja ongi järeldatud, et millalgi enne inimese loomist tõstis osa ingleid ühe keerubi juhtimisel Jumala vastu mässu. Seda mässu juhtis olend, keda me tavaliselt kutsume kuradiks ehk saatanaks. Vahel kutsutakse teda ka Lutsiferiks. Viimane nimi tähendab tõlkes säravat koidutähte. Tal on palju nimesid – ta on suur eksitaja ja vale isa. See loodud olend siis tõstis Jumala vastu mässu ja temaga läks kaasa suur hulk ingleid.

Muidugi ei kujutanud see mäss endast Jumalale mingit ohtu – samamoodi, nagu ka inimese mäss Jumala vastu on naeruväärne, sest ei suuda ju inimene Jumalat tegelikult ohustada või koguni kukutada. Ta võib mässates ainult iseennast hävitada. Ometi on see mäss siiski olemas, nagu me väga hästi teame.

Loomulikult on mässul ka oma tagajärjed, ja just sellest Peetrus siin räägibki. Mässu tõstnud inglid on juba „tõugatud pörgupimeduse soppidesse kinnipidamiseks kuni kohtuni.” Tasub teada, et kreeka keeles on siin kasutatud sõna *tartaróo*, mis tähendab sügavusse tõukamist või paiskamist. T. Paul tõlgib seda kohta: „tõugates

nad põrgupilkase ahelaisse". *Tartaros* on kreeka keeles jumalatute maa-alune karistuskoht. See ei tähenda päris põrgut, kuhu ei ole veel kedagi mõistetud. Sellest tuletatud kreekakeelseid sõnu kasutatakse Piiblis ainult mõned korrad. Kreeklased rääkisid hukkamõistetutest, kes olid manalas. Saatangi ei ole siis veel põrgus, nagu vahel võidakse arvata, vaid ta käib ringi nagu mõirgav lõvi, otsides, keda neelata, nagu Peetrus seda väljendas oma esimeses kirjas.

Aga siin tekib küsimus, et kui need langenud inglid on juba kinni pandud või aheldatud, siis kuidas võib saatana ja kurjade vaimude tegevus maa peal ikka veel jätkuda? Me näeme ju Piiblistki väga selgelt, et meie seisukohalt üleloomulik maailm on tõeline. Isegi imede toimumine ei tähenda iseenesest hoopiski, et imede tegija on kindlasti Jumal. Saatanalgi on olemas oma piiratud võim.

Nähtavasti tuleb seda „põrgupimeduse soppidesse tõukamist” või aheldamist mõista umbes nii, et esiteks on nad tõugatud pimedusse – neil puudub Jumala valgus ja nad on antud oma kurjuse meelevolda, teiseks aga on nende tegutsemisvõimalused väga piiratud. Sellises olukorras on nad võimetud mõistma Jumala headust ja armastust. Seesama juhtub ju inimestegagi, kes anduvad kurjusele – nad ei suuda mõista headust ja armastust, kõige vähem veel Jumalat. Martin Luther seletab seda kohta järgmiselt: „Siin Peetrus ka näitab, et kurjadel vaimudel ei ole veel oma lõplikku vaeva, vaid nad on paadunud, lootusetus olukorras ja ootavad igal silmapilgul oma kohut, nii nagu inimesegi, kes on mõistetud surma, täiesti lootusetuna paadub ja muutub üha kurjemaks. Aga nende karistus pole neid veel kätte saanud, vaid neid ainult hoitakse selle jaoks kinniseotuna.” (LUTHER, Martti, Valituille muukalaisille 1-2. Ensimmäisen ja toisen Pietarinkirjeen selitys. Sortavala 1931.)

Niisiis, Peetruse sõnul need langenud inglid alles ootavad oma kohut. Seega pole see kohus veel toimunud. Neile on küll esitatud süüdistus, aga lõplik otsus on alles langetamata ehk karistus on alles täitmisele pööramata. Luther nähtavasti arvab, et kinnipidamine ehk arreteerimine ehk aheldatud olemine ei tähenda päris sedasama, mida meie selle all tavaliselt mõistame. Langenud inglid on seotud oma tegevusvabaduse suhtes, mis neil oli enne langemist. Nüüd nad teavad, et neid ootab veel lõplik kohtumõistmine, aga selles seotud olukorraski saavad nad veel meid, inimesi, mitmeti mõjutada. Aga samal ajal on saatan praegu sisuliselt Jumala ketikoer, nagu Luther seda on väljendanud. Ta ei või midagi teha ilma Jumala loata. Ta võim on rangelt piiratud. Enne ta langemist see ilmselt nõnda piiratud ei olnud.

Nende arutluste juures inglite langemise ja kohtumõistmise suhtes tuleb arvestada, et oleme tõesti üsna ebakindlal pinnal, sest me ei tea neist asjadest palju. Tõde võib olla ka tunduvalt teistsugune. Seepärast peab rõhutama, et siin on tegemist ühe võimaliku tõlgendusega, mis põhineb neil vähestel viidetel mis Piiblis selle kohta antakse. Selge on, et Jumal pole tahtnud meile anda inglite maailma kohta mingit üksikasjalikku selgitust. See tähendab, et inimesel pole hea neist asjust liiga palju teada. Üheks selle põhjuseks võib olla seegi, et inimese piiratud mõistmisvõimele oleks see lihtsalt liig ja ta ei suudaks seda vastu võtta või õigel viisil käsitleda.

Piibel seega ei juhi meid tundma saatanat ja teisi langenud ingleid. Me ei tohi olla selle pimedada maailma suhtes teadmatud, aga ei tohi kurjusejõududele ka liiga suurt tähelepanu pühendada.

On veel vähemalt üks asi, mis puudutab kohut inglite üle ja milles võime olla selle Peetruse kirja põhjal täiesti kindlad. Tsiteerin selles osas Ameerika sakslast Franz Pieperit, kes on surnud a. 1931: „Selleski seoses on põhjust meelde tuletada, et kõik, mida Piibel räägib kurjadest inglitest ja nende igavesest karitusest, teenib Jumala halastust. Selle mõtte on tuletada inimestele meelde, et on tingimata tarvis meelt parandada ja uskuda Päästjasse, jumalinimesse, kes oma verega ei ole inimesi ostnud mitte põrgu, vaid taeva jaoks. Nii ka õpetus headest ja kurjadest inglitest teenib Seaduse ja evangeeliumi eesmärki.” (PIEPER, Franz, Kristillinen Dogmatiikka. Turku 1961.)

See eemärk on selgelt nähtav ka Peetruse kirjas. Ta nimetab patustanud ingleid tõepoolest selleks, et meiegi mõistaks, kui tõelised on Jumala kohtud. Kui inglidki sellest ei pääsenud, kuidas võiksid siis pääseda inimesed?

Patustanud inglite järel toob Peetrus Jumala kohtumõistmise kohta teise näite.

2:5 Ta ei säästnud muistset maailma, vaid, saates jumalakartmatute maailma peale veeuputuse, kaitses üksnes õigusekuulutajat Noad ning tema omasid, kokku kaheksat;

Muistse maailma all on mõeldud veeuputuse eelset maailma. Noa elas ajal, kus Jumala vastu mässati ja kogu maailm oli muutunud seadusetuks. 1Ms 6:5-6 öeldakse: „Kui Issand nägi, et inimese kurjus maa peal oli suur ja kõik ta südame mõtlemised iga päev üksnes kurjad, siis Issand kahetses, et ta inimese oli teinud maa peale, ja ta süda valutab.” Maa oli sel ajal täis vägivalda. Nii laskis Jumal käia oma kohtul üle maa ja tegi Noa aja maailmale lõpu. See maailm oli muutunud täiesti jumalatuks, välja arvatud üks mees ja ta perekond. Sellepärast laskis Jumal seda tabada oma kohtul.

Tasub tähele panna sedagi, et Peetrus kutsub Noad õigusekuulutajaks. Seega Noa mitte ainult ei ehitanud laeva 120 aastat, nagu juudi rabid on arvestanud, vaid püüdis ka kuulutades oma kaasaegseid Jumala poole pöörata. Aga ilmselt ta üle üldjuhul ainult naerdi. Keegi ei võtnud ta kuulutust tõsiselt ja nii jäid ta kaasaegsed ka ilma päästest, mille juurde Noa neid oma kuulutusega juhtida tahtis. Ja et nad Jumala valmistatud päästele selja pöörasid, sellepärast nad ka hukkusid. Sellepärast tabas neid Jumala kohus.

Võiksime isegi öelda, et Noa kaasaegsed ei hukkunud tegelikult niivõrd oma suurte pattude pärast, vaid sellepärast, et nad ei võtnud vastu sõnumit, mis oleks võinud nad päästa. Nende mäss ja Jumalast taganemine väljendus ennekõike selles, et nad pidasid end Jumalast targemaks. Sellepärast said nad koos oma pilkavate ütlustega veemassidega kaetud.

Samasugune lugu on ka tänapäeval: inimesed ei lähe igavesse hukatusse lõppude lõpuks mitte oma pattude pärast, sest patu probleemi on Jumal Jeesuse Kristuse läbi lahendanud igaühe jaoks, kes ainult tahab selle lahenduse vastu võtta. Hukatusse minnakse oma uskmatus pärast – sellepärast, et ei peeta vajalikuks võtta vastu päästet, mida Jumal vabalt kõigile pakub.

Lõppude lõpuks läksid kõigist kutsetest hoolimata Noa laeva ainult ta naine, nende kolm poega ja kolm miniat. Kõik nad olid Noaga lähedaselt seotud. Nad teadsid, et Noal ei ole kombeks tühja juttu ajada. Sellepärast nad uskusid teda ja läksid koos temaga laeva, ehkki kõik teised ilmselt samal ajal ümberringi pilkaside.

Kolmanda näitena tuletab Peetrus meelde Soodoma ja Gomorra saatust.

2:6 ta muutis tuhaks Soodoma ja Gomorra linnad, mõistes need hukka hävinguks ja pannes hoiatustähiseks tulevastele jumalakartmatutele.

Soodoma ja Gomorra hävitamisest räägitakse 1Ms 19-s. See toimus ajal, kui Aabraham elas juba töötatud maal. Peetrus ilmselt rõhutab, et kui Noa kaasaegsed surid veeuputuses, siis Soodoma ja Gomorra lõpp tuli tuleleekides. Nimelt räägib ta sellest veel ka 3:5b-7: „... muiste olid olemas taevad ja veest tuli maa, mis püsis koos vee läbi Jumala sõna jõul, mille läbi tookordne maailm hukkus veeuputuses. Aga praegusi taevaid ja maad, mis on säilitatud sellesama sõna jõul, hoitakse tule jaoks jumalakartmatute inimeste kohtu ja hukatuse päevaks.” Noale andis Jumal töotuse, et vee jõul maad enam ei hävitata. Seepärast hävitab Jumal maailma kord tule läbi. Arvatavasti sellepärast rõhutabki Peetrus siin Soodoma ja Gomorra tuhaks muutmist. Samast asjast räägib ka Paulus 2Ts 1:6-8: „See on tõepoolest Jumala poolt õiglane, et teie vaevajaile tasutakse viletsusega ja teile, keda vaevatakse, antakse hingamist koos meiega, siis kui Issand Jeesus ilmub taevast oma väe inglitega leegitsevas tules, karistades neid, kes ei tunne Jumalat ega ole kuulekad meie Issanda Jeesuse evangeeliumile.”

Kord oli maa täis vett, aga veel kord saab see olema täis tuld. Seda ütleb Peetrus veel ka otsesõnu 3:10: „Aga Issanda päev tuleb nagu varas. Siis hukuvad taevad raginal, algained lagunevad lõõmates ning maad ja tema tegusid ei leita enam.”

Niisiis, rääkides Soodomast ja Gomorrast, viitab Peetrus juba siin neile hirmutavatele tuleviku väljavaadetele. Aga ta tõstab samal ajal esile ka hukkamise vastandpoole – pääste.

2:7-8 Ta kiskus hukatusest välja õige mehe Loti, keda kõlvatud inimesed vaevasid oma liiderliku eluviisiga, ⁸ sest nende seas elades ning kõike seda nähes ja kuuldes oli see õige piinanud oma õiglast hinge päevast päeva ülekohtuste tegude pärast.

Noa-aegne maailm hukkus siis tegelikult sellepärast, et nad ei nõustunud Noa kuulutust kuulda võtma. Ent sealgi oli olemas ka pääste – Noa ise koos oma seitsme lähedasega pääses, ja seda sellepärast, et nad võtsid Jumala sõna sellena, mis see ongi – tõena. Täpselt samamoodi läks ka Soodomas ja Gomorras. Sealgi ei hukkunud päris kõik. Oli üks, kes oli teistsugune – Aabrahami vennapoeg Lott. Peetrus nimetab teda õigeks ja ütleb, et ta „piinas oma õiglast hinge päevast päeva ülekohtuste tegude pärast.” Meie tänapäeval ütleksime, et kõike toimuvat nähes oli ta kogu aeg väga nõrdinud. Ei räägita midagi sellest, et ta oleks Noa kombel linna elanikele kuulutanud, aga linna kõlvalu elu rõhus ta meelt. Võib-olla sa mäletadki 1Ms-st, et soodomlased tahtsid isegi vägistada Loti juurde tulnud ingliseid. See üksikasi kõneleb päris selget keelt linna elust ja ka sellest, miks see tuli hävitada.

Oma hinge „piinamise” kohta on siin kreeka keeles kasutatud sõna *kataponeo*. See tähendab tööga ära kurnamist, raske tööga väsitamist, aga ka vägivaldsemist. Seega võib selle all mõista ka kurjusega rõhumist ja isegi piinamist. Kui kedagi piinatakse, siis sageli on taotluseks enne kõike ta meelt murda. Midagi sarnast nähtavasti toimus ka Lotiga Soodomas. See, mida ta nägi, näris ta hinge. Elu Soodomas oli talle piinav. Kas sellest võis johtuda, et Lotist ei saanud õigluse kuulutajat? Ja kas seetõttu ei õnnestunud tal linnast kaasa kutsuda kedagi peale oma naise ja kahe tütre, kusjuures isegi naine ei tahtnud sealt kogu südamest lahkuda, vaid vaatas tagasi, ehkki inglid olid selle ära keelanud?

Seda vaatenurka Loti hingeelule ei ole 1Ms-st kerge näha. Seepärast on see Peetruse teade siin päris teretulnud. Midagi sellest piinast, mida Lott koges, võib küll näha ta elust pärast seda, kui ta oli Soodomast põgenenud. Nähtavasti muutus ta päris apaatseks. Ta ei saanud hakkama isegi sellega, et otsida oma tütardele abikaasad, nagu sel ajal oli tavaliselt kombeks. Teisalt aga on see ka vähemalt mingil määral mõistetav – kogu tema senine elu oli muutunud ühe hetkega olematuks. Endisest linnavalitsuse liikmest oli saanud koopaelanik. Tulevased väimehedki olid jäänud Soodomasse. Pole ime, kui inimene ei suuda end sellises olukorras enam käsile võtta ja edasi liikuda.

Teisalt on Loti juhtum sellisena meile ka tõsiseks hoiatuseks, sest Lott oli valinud oma elu suunaks maise edukuse. Kui Aabraham kord andis talle eesõiguse valida, valis ta parima, mida silm maa peal seletas. Eks see suundumus oligi ta viinud ka Soodomasse ja teinud seal edukaks, ehkki see linn oli üpris patune. Ta kaalutles inimlikult ja tulemused olid sellele vastavad. Kui äkki kõik see kadus, millele ta oli elus panustanud, siis jäigi järele ainult masendus ja apaatia. Millelgi polnud enam mõtet. Meie aja ühiskonna jaoks on see väga hoiatav seetõttu, et ka enamus Lääne kristlusest tegutseb Loti eeskujul – panustatakse maisele edukusele, selle asemel et orienteerida oma elu Aabrahami kombel Jumala tahtele. Tulemuseks on, et patt võtab üha enam maad ja jumalakartus kahaneb. See võib küll hinge vaevata, aga selle vastu ei võeta ka midagi suuremat ette.

Igatahes näitab Peetruse kiri, et kõigist oma puudustest hoolimata uskus Lott Jumalasse. Ta uskus, mis Jumala saadikud rääkisid, tegutses selle kohaselt ja seepärast ka pääses hävingust. Ta usk ei olnud ehk kõrvalseisjatele niisama nähtav nagu Noa usk, aga Jumal nägi, kuidas ta oma hinge vaevas ja miks. Jumal nägi ta usku, ehkki me 1Ms-t lugedes ei tarvitse seda kergesti märgatagi. Sealt me näeme, et Lott läks Soodomasse vabatahtlikult ja oli seal linnas isegi otsustajate hulgas. Seda kõike vaadates võiks arvata, et ta läks täie rinnaga linna peavooluga kaasa. Aga siin saame teada, mis toimus ta südames. Ja see aitab ka mõista, miks Jumal ta Soodomast välja viis.

Peetrus ütles kuuendas salmis, et need VT pildid on antud hoiatustähiseks tulevastele jumalakartmatutele. Kui mõtleme veeuputusel hävinud Noa aja maailmale ja tulega hävitatud linnadele, siis peame aru saama, et midagi

sellesarnast toimub veel kord, enne kui võidakse luua uus taevas ja uus maa. Need on hoiatavad näited ka selles suhtes, et Jumala sõna hülgamine viib hävingule. Seepärast tuleb meil võtta õppust Noast ja Lotist, aga mitte nende kaasaegsetest.

Lotile mõelda on teatud mõttes ka julgustav. Ta ei olnud selline suur usukangelane nagu ta onu Aabraham, kes oli valmis tooma ohvriks isegi oma ainsa ja armastatud poja, kui Jumal seda palus. Aga ehkki Lott oli inimlikult võttes mitmes suhtes nõrgem, ta siiski toetus Jumalale. Sellepärast oli ta ka õige ja seetõttu ta ka pääses.

Teisest küljest tasub meelde tuletada ka Loti väimehi. Neilegi pakuti võimalust pääseda, aga nad ei kasutanud seda. Nende meelest heitis Lott nalja. Nad ei uskunud ta juttu, mis tegelikult oli inglite hoiatus ehk Jumala sõna. Seetõttu nad hukkusidki – mitte võimalike pattude pärast, mis neilgi võisid olla. Kuulata, mis Jumal räägib, ja selle järgi ka teha on alati õige. Nii aitab pilk Loti elule meil selgelt näha ka pääste tuuma. See ei seisne selles, mida meie suudame, vaid selles, et me toetume igavese Jumala sõnale ja teeme selle järgi.

PKK1221 2Pt 2:9-16

Kui inglidki kohkuvad

Peetrus tuletas oma kirjas meelde nii Noa-aegse maailma kui ka Soodoma ja Gomorra hävinemist. Mõlemad olid tingitud kurjusest, mis oli muutunud üldiseks. Aga mõlema hävingu ajal oli ka õigeid, keda Jumal hävingust päästis. Ta ei mõõda kõigile ühe mõõduga, vaid igaühele nii, nagu on õiglane. Seda ütleb järgnevalt kokkuvõtteks ka Peetrus ise.

2:9 Nii oskab Issand küll jumalakartlikke kiusatusest välja kiskuda, ülekohtusi aga nuhtlemiseks kinni pidada kohtupäevani.

Niisiis, isegi kõige suurema ja äkilisema hävingu keskel oli kõigest hoolimata inimesi, kes said sellest päästetud. Peetrus viitab eespool toodud näidetele – neile kaheksale, kes said päästetud Noa laevas ning Lotile, kes koos oma tütardega samuti pääses, ehkki terve linn hukkus tules. Need Peetruse sõnad rõhutavad Jumala õiglust ja armulisust. Jumal ei taha, et ükski inimene hukkuks, vaid ta tahab hea meelega halastada igaühele. Meie, inimeste häda on ainult, et me väga kergesti osutume samasugusteks nagu Loti väimehed ning ikka ja jälle lükkame Jumala rahupakkumise tagasi, võtmata hoiatusi tõsiselt.

Teisest küljest võib öelda, et ega Peetrus ei tööta ka neile, kes usuvad, kergelt elu. Kõik saavad läbi katsutud ehk kõik satuvad kiusatusse, nagu ta siin seda väljendab. Rasked katsumused tähendavad nimelt alati ka kiusatust, sest nendes on võimalik ka ära langeda, Jumalast taganeda. Õnneks aga ei tähenda kiusatus lõppu. Issand oskab ka sellest päästa ehk välja kiskuda, nagu siin ilmekalt öeldakse. Ja ta kisub välja nimelt need, kes teda kardavad ja tema hoiatustega arvestavad.

Nähtavasti räägib Peetrus siin eriti Jeesuse Kristuse tagasitulekuga seonduvast suurest katsumusest. Kohtumõistmine peab omal ajal tulema. Siis tabab ülekohtusi ehk jumalatuud inimesi kohus, aga Kristusesse uskujad pääsevad, nagu pääsesid ka Noa ja Lott.

Jeesus rääkis ühes tähendamissõnas, kuidas nisu ja luste kasvavad koos ja Jumal lasebki nii olla. Ühel päeval aga toimub lahutamine, kui ta võtab enda omad siit maailmast ära, hukkamõistetavad aga viiakse kohtumõistmiseks suure kohtujärje ette.

2:10-11 Iseäranis nuhtleb Issand neid, kes rüvedas himus elavad lihaliku loomuse järgi ning põlgavad Issanda valitsust. Need on jultunud ja ennast täis ega pörka tagasi teotamast kirkuseingleid, ¹¹kuigi isegi inglid, kellel on rohkem jõudu ja väge, ei lausu nende kohta teotavat otsust Issanda ees.

Need on karmid sõnad. Siin on jutt inimestest, kes naudivad kõike seda, mis on toores, ebamoraalne ja jälestusväärne. Peetrus nimetab rüvedaid himusid ja üldse lihaliku loomuse kohast elu. Need, kes niiviisi elavad, loomulikult põlgavad samal ajal Issanda valitsust. Pole tähtis, kas nad Jumalat usuvad või mitte, igal juhul aga põlgavad nad tema valitsust, sest nad on otsustanud elada omaenda äranägemise järgi. Issanda valitsuse põlgamine ei tarvitse nimelt tingimata tähendada täielikku uskmatus, küll aga tähendab see, et Tema seadustele ei kavatseta alluda. Peetrus ei kõhkle öelda, et sellise eluviisi tulemuseks on Issanda nuhtlus. See kirjeldus tuletab meelde nii Noa kaasaegsete kui ka Soodoma ja Gomorra rahva elu. Viimastel oli ilmselt üheks peamiseks elu mõtteks saanud oma seksuaalsete himude rahuldamine, kusjuures enam ei tehtud vahet, kas selleks kasutati mehi või naisi. Nad tahtsid vägistada isegi Loti juurde tulnud ingleid, sest nad nägid uutes külalistes ainult uusi seksiobjekte. Selline suhtumine seksuaalsusse peaks olema vägagi kõnekas, sest see tundub kuidagi väga tuttav.

Huvitav, mida Peetrus kirkuseinglite teotamisest rääkides silmas pidas? Kas ka juhtumit Loti külalistega?

Esmalt on hea teada, et algtekstis ei räägita siin päris ühemõtteliselt vaimsete olendite teotamisest, vaid kasutatakse sõna *kyriotes*. Isegi kreeka keele mitteoskaja võib selles ära tunda sarnasuse sõnaga *kyrios*, mis tähendab isandat või Issandat. Piibliseletajad ei ole jõudnud üksmeelele selles, kas seda sõna tuleb mõista viitena nähtamatule maailmale või siin maailmas valitsevatele instantsidele nagu näiteks riigi valitsus või koguduse juhatus. Mõlemad võimalused on igatahes põhjendatud ja tegelikult pole võimatu, et mõlemat ongi ka silmas peetud, sest kes ei austa üht valitsust, see reeglina ei austa ka teist. Kes on otsustanud elada ainult oma himude järgi, see seab need igasugusest muust võimust kõrgemale. Suurepäraseks näiteks on tänapäeval kasvõi narkokaubandus ja üldse organiseeritud kuritegevus – seal ei tunnistata midagi muud kui vaid oma kasu, mille nimel ollakse valmis kasvõi tapma kõiki, kes seda ohustavad. Aga see kehtib ka individuaalsel tasemel – kes arvestab ainult oma himudega ja ei millegi muuga, see kujuneb meelevaldseks omavoliliseks härrikuks, kes ei austa peale iseenda mitte kedagi ega midagi.

Peetrus räägib siis sellistest koguduses tegutsevatest inimestest, kes elavad oma mitmesuguste himude järgi ja pealegi veel õigustavad sellist eluviisi.

On siiski põhjendatud tõlkida see kreekakeelne sõna nimelt kirkuse ingliteks, nagu Piibli tõlkijad on teinudki. Need „usklikud” seavad end isegi nähtamatu maailma seadustest kõrgemale. Nad väänavad ja seletavad Jumala sõna vastavalt oma vajadustele, selle asemel et end sellele sõnale allutada. Selline asi ei saagi tuua kaasa muud, kui Issanda nuhtluse.

Olgu õigem kumb tõlgendus tahes, igal juhul on tegemist suure jultumusega. Peetruse sõnul ei luba sellist üleemeelsust endale isegi nähtamatu maailma ingelolendid. Nemadki austavad Jumala seatud korda, olgu see kehtestatud maises või nähtamatus maailmas. Põhimõtteliselt pole sellel ju vahetki.

Kõige selle põhjal, mida Peetrus kirjeldab, võime otsustada, et inimesed, kellest ta räägib, on langenud tõesti pöörasesse pattu. Nad olid isegi inglid kokkuma pannud. Kõige vapustavam aga on siiski see, et Peetrus ilmselt räägib siin kristlikus koguduses tegutsevatest eksiöpetajatest, kes oma uhkusest pimestatuna teevad isegi asju, mida ei julge teha inglidki. Juuda kirjas öeldakse, kuidas peaingel Miikael vaidles saatanaga Moosese ihu üle. Juudas ütleb, et Miikaelgi ei öelnud talle omalt poolt midagi, vaid ütles: „Issand sõideldgu sind!” (Jd 9) Sellist alandlikku suhtumist ajab taga ka Peetrus.

Enese ülendamise ja kõrkuse asemel tuleb meil olla valmis jätma kohtumõistmine Jumalale, kes ainsana oskab seda teha õigesti. Kõrkus paneb meid arutult rääkima ja tegutsema. Oma kõrkuses arvab inimene end olevat igasugusest kriitikast, järelevalvest ja korrast kõrgemal. Just selles on ka eksiöpetuse seeme. Eksiöpetuse levitaja nimelt seab ennast Jumala sõnast kõrgemale ja peab ennast sellest paremaks asjatundjaks.

2:12-13 Ent need on nagu mõistmatud loomad, kes on loomu poolst sündinud püüdmiseks ja hukkamiseks; nad teotavad seda, mida nad ei mõista, ja hukuvad oma hukatuses, ¹³karistatuna ülekohtu eest ülekohtu palgaga. Nad peavad lõbuks priisata päise päeva ajal, need mustuse- ja häbiplekid, kes turgutavad end oma lõbudes, kui nad pidutsevad koos teiega.

Peetrus ütleb, et eksiõpetajad teotavad asju, mida nad ei mõista, ning võrdleb neid mõistmatute loomadega. Miks ta sellise võrdluse toob? On ju loomadelgi ometi mingisugune aru. – Peetrus peab silmas, et neil valeõpetajatel, kellest ta räägib, polnud mingit tõelist arusaamist vaimulikest asjadest. See aga ei takistanud neil hakata teisi õpetama, ja tragöödia oligi valmis. Ei ole vaja suurt kujutlusvõimet taipamaks, mis juhtub, kui kits pannakse kärneriks või hunt lambakarjuseks. Peetrus ütleb, et sellised õpetajad on võrreldavad jahiloomadega, kes ongi kinni püüdmiseks ja hukkamiseks. Kui neid kinni ei püüta, siis nad jätkavad oma hävitustööd.

Kui me oleksime näinud inimesi, kellest Peetrus siin räägib, siis oleksime ta jutu peale arvatavasti imestanud. Sest need väärõpetajad ei oleks mõjunud sugugi ebameeldivalt. Vastupidi. Nad valdasid kindlasti kõiki suhtlemisoskusi ja neil oli palju teadmisi organisatsioonide arendamise alal. Võib isegi olla, et sa polekski aru saanud, milles oli nende suurim puudus – nad nimelt ei tundnud Jumalat. Selles olid nad täiesti eksiteel. Sellepärast võisid nad omast arust täiesti õigustatult tegutseda ka Jumala tahte vastaselt, toites oma himusid. Nad ei osanud vahet teha Püha Vaimu töö ja oma meelelistel himudel. Selle tagajärjeks oli seegi, et kristlaste armastusesöömaajad kujunesid valeõpetajate tegevuse tagajärjel mingiteks orgiateks.

Kuidas on selline asi võimalik?

Apostlite tegude raamatu 2. peatükis jutustatakse, kuidas Püha Vaimu väljavalamise tagajärjel hakkasid apostlid ja ilmselt teisedki usklikud rääkima kohalolijatele mitmesugustes keeltes. Huvitav on lugeda, kuidas osa rahvast seda nähtust tõlgendas. Nende reaktsioonist räägitakse Ap 2:13: „Mõned aga ütlesid pilgates: "Nad on täis magusat veini!"” Need pealtvaatajad ei suutnud seega vahet teha Püha Vaimu tegevusel ja alkoholi mõjul. Selliseid inimesi kutsus Peetrus mõistmatute loomade sarnaseks. Nüüd aga oli inimestel, kes olid vaimulikult täiesti pimedad, õnnestunud pääseda isegi koguduse juhtkonda. Kui nad siis nägid, kuidas kristlased oma armastussöömaegadel üksteist suudlesid, siis nad nägid selles ainult seksi. Kui nad nägid kristlasi üheskoos söömas ja üksteise seltskonnas rõõmu tundmas, siis nad viisid seal sisse ka priiskamisega seotud paganlikud kombesid, mis sel ajal valitsesid.

Kui sa oleks neid inimesi selle eest laitnud, siis oleksid nad vastanud, et nad ei tee midagi muud kui seda, mida kristlased on ühiselt teinud algusest peale. Neil puudus võime eristada Püha Vaimu poolt sünnitatud armastust oma ihulikest himudest. Midagi sellist oli omal ajal toimunud ka Soodomas. Sealsed inimesed ei suutnud isegi inglite külaskäiku tavalisest külastusest eristada.

Teatud mõttes pole kohtualuste inimeste arutluskäikude üle ka midagi imestada. Evangeelium tõesti ei kuulu asjade hulka, mida võiks pidada kergestimõistetavaks. Sellest kõneleb ka üks kunagi Ameerikas tehtud uurimus. Üks suur kirikkond, mille piires oli aastaid õpetatud usust õigeksmõistmist, laskis teha oma liikmete kohta uurimuse. Seal selgus muuhulgas, et 40% liikmetest uskus end pääsevat tänu oma tegudele. Inimesed tõesti ei mõista evangeeliumi. Sedasama näeme tegelikult igal pool, kus arvatakse, et pole ju tähtis, mis usku inimene on, peaasi, et ta usub siiralt.

Teisest küljest ei olnud valeõpetajad siiski evangeeliumi suhtes ka täiesti pimedad. Järgnevast nimelt tuleb välja, et nad olid küll millalgi tööde tundnud, aga siis selle hüljanud. Seda ütleb Peetrus mõnevõrra tagapool, aga enne kirjeldab ta neid inimesi veel lähemalt.

2:14 Nende silmad on täis abielurikkumist ning neil ei saa kunagi patust küllalt, nad ahvatlevad kõikuvaid hingi, neil on ahnitsema harjunud süda, nad on needuse lapsed.

See salm kõneleb päris ilmekalt, mis nende Jumala tahtest kõrvale eksinud vääropetajate peas liigub. Nad näevad igas naises võimalikku abielurikkujat, kellega võib hoorata. Ja loomulikult nad ei rahuldu ühe inimese võrgutamise, vaid nende patt on rahuldamatu. Sellest pildist selgub hästi inimsüdame põhjatu rikutus. Kui valesti mõeldakse, siis ka valesti tegutsetakse.

Eriti aldis on selliste inimeste ahvatlustele need, kes pole veel usuliselt kindlal alusel. Sellised on küll kuulnud evangeeliumi ja saanud päästetud, aga nad pole jõudnud veel evangeeliumi tundmises kuigi sügavale juurduda. Seetõttu on inimesel, kes esineb koguduse juhina, kerge neid Jumala tahtest eemale juhtida. Nii need inimesed mitte ainult ise ei astu üle Jumala tahtest, vaid ahvatlevad seda tegema ka teisi.

Selliseid inimesi pidas silmas ka Jeesus, kui ta ütles Mt 18:6: „Aga kes iganes on püümiseks kellele tahes neist pisikestest minusse uskujaist, sellele oleks parem, et talle vesikivi kaela riputataks ja ta uputataks mere sügavusse.” Seega Peetrus, nimetades neid needuse lasteks, ei pane neile hoopiski needust peale, vaid lihtsalt ütleb, millised nad on. Nad elavad ilma osaduseta elava Jumalaga. Seda näeb nende tegevusest ja see saab kord nähtavaks ka nende üle kohtumõistmises.

2:15 Nad on loobunud otseteest ja eksinud ära, järgides teed, mida läks Beori poeg Bileam, kes armastas ülekohtu palka

Sellest salmist ei maksa liiga ruttu mööda minna, sest siin öeldakse, kuidas eksiõpetajad ise eksiteele sattusid. Peetrus ütleb nende kohta, et nad on loobunud otseteest. Järelikult oli siis kunagi aeg, kus nad sellel teel käisid. Nad olid saanud tundma pääste tõde ehk Issandat Jeesust, aga siis temast kõrvale läinud. Mis aga oli neid sellelt teelt lahkuma pannud? – See, et miski muu oli neile armsam – nimelt „ülekohtu palk”.

„Ülekohtu palga” all tuleb laiemalt mõista ükskõik millist kasu, mida inimene loodab saada, kui ta Jumala tahtest kõrvale astub. Näiteks varga jaoks on „ülekohtu palk” see, mida tal õnnestub varastada, abielurikkujaja jaoks aga – mõnu ja põnevus, mida ta leiab keelatud suhtest. Nad mõlemad ju lähevad ülekohtu tee lootuses saada midagi head. Peetrus toob ülekohtu palga näiteks Bileami loo. See iseäralik VT-i kuju oli Jumala prohvet, keda aga kutsuti suure raha eest Iisraeli rahvast ära needma. Niisiis, talle töötati väga kõrget palka selle eest, kui ta tegutseks Jumala tahte vastaselt.

Muidugi on ülekohtul ka teine ja tõeline palk, aga sellele inimene vist enamasti ei mõtle, kui ta patu ja ülekohtu teele läheb. Patu tegelik palk nimelt on surm. Ka Peetrus ütles: „Nad hukuvad oma hukatuses, karistatuna ülekohtu eest ülekohtu palgaga.” Aga see saab selgeks kunagi hiljem. Esialgu ahvatleb inimest see kasu, mida Jumala tahtest üle astumine talle töötab. Kui sellele otsustavalt vastu ei seista, siis võib kiusatus saada väga suure jõu.

Bileami nimetatakse Piibli viimastes raamatutes kolmel korral. 2Pt-s on juttu Bileami teest, Juuda kirjas Bileami eksitusest ja Ilmutusraamatus Bileami õpetusest. Milline on Beori poja Bileami tee? Nagu öeldud – ta armastas ülekohtu palka. Bileam teadis, et tal pole luba ennustada Iisraeli vastu, aga ta hakkas igatsema tohutut palka, mida talle selle teo eest pakuti. Seepärast võib Bileami teed pidada sellise inimese ahnuseks, kes teeb vaimulikku tööd rikastumise motiivil. On ilmne, et just rikastumise motiiv oli see, mis viis need Peetruse kaasaegsed koguduses õpetusametisse seatud inimesed Issandast taganemisele. Kui taganemine oli juba alanud südames, siis ilmnis see kõige mitmekesisemate väärustumistena ka nende tegevuses.

2:16 sai aga noomida oma üleastumise pärast: hääletu koormaloom rääkis inimhäälega ja takistas prohveti meeletust.

Peetrus ütleb, et Bileam oli meeletu, minnes teele, et Iisraeli ära needa. Seepärast pidi eesel, keda ta armastas, teda noomima. Keegi lõuapoolik on öelnud, et vanasti oli ime, kui eesel rääkis, praegusel ajal aga on ime, kui mõni

eesel vait on. See eesel rääkis Bileamiga ja takistas ta meeletust. Loom nägi sel hetkel vaimulikke asju paremini, kui Jumala prohvet.

Piibel räägib, et lõpuks Bileam siiski jõudis praeguse Türgi aladelt Moabi küngastele. Ja kuigi Jumal pööras ta needmise õnnistusteks, leiutas ta lõpuks ikkagi meetodi, millega sai Iisraeli rahva langemisele viia. Selleks oli meeleline ebajumalateenistus Baali altarite ääres. Seda nimetatakse Ilmutusraamatus Bileami õpetuseks. Tegemist on aga sama asjaga, millest siin räägib Peetruski, nagu kuulsime juba 14: salmist: nende elu kaheks põhiliseks innustajaks on abielurikkumine ja ahnus. Loen selle salmi veel kord: „Nende silmad on täis abielurikkumist ning neil ei saa kunagi patust küllalt, nad ahvatlevad kõikuvaid hingi, neil on ahnitsema harjunud süda, nad on needuse lapsed.“

Miks tuletab Peetrus siin meelde Bileami? Ilmselt sellepärast, et see on õpetlik ja hoiatav meiegi jaoks. Bileami lugu on kõnekas seetõttu, et ta oli mees, kes ilmselt tundis Jumalat ja ka Jumala sõna väge, samal ajal aga armastas maist palka ikkagi sellest rohkem. Nii ta rääkis küll puhast Jumala sõna, aga sellest hoolimata oskas ikka leida meetodi, kuidas oma huvisid ellu viia. Kui sageli oleme meie samasugused! Me usume Jumalat ja meil võib olla isegi õige õpetus, aga kui selle kõrval on veel muudki huvid, mis on maised ja mis meile praktiliselt rohkem korda lähevad, siis leiame ikka võimaluse teha Jumala tahte asemel seda, mida ise paremaks või tähtsamaks peame. Ja sellise olukorra lõpp on kord traagiline.

Sellepärast kõlabki esimene käsk, et Issandat, oma Jumalat tuleb karta ja armastada rohkem kui kedagi või midagi muud. Sest kui see käsk pole täidetud, siis on meie elus juhtival kohal mitte Jumal, vaid miski muu, ja see muu viib meid paratamatult õigelt teelt kõrvale. Nii sünnivadki eksiõpetajad, või kui mitte just eksiõpetajad, siis igatahes viljatu ja jõuetu kristlus.

PKK1222 2Pt 2:17-22

Töötab elu, aga toob surma

Uurime Peetruse 2. kirjast lõiku, kus ta kirjeldab eksiõpetajaid. See, mis ta nende kohta järgnevalt ütleb, on eriti kõnekas sooja maa elanikele, kes teavad, mida tähendab pidev kuivus ja kuumus.

2:17 Need on veeta allikad, marust aetavad udupilved, neile on määratud pilkane pimedus.

Meile Eestimaal on pikad kuivad ajad tundmatud. Vahel küll juhtub, et ilmad on kuumad ja kaua ei tule vihma, aga isegi kuival suvel vahel ikka sajab ja hiljemalt sügisel on vihma tavaliselt küllalt või rohkemgi. Lähis-Idas seevastu võib vahel olla kuivi aegu, mis kestavad isegi mitu aastat. Sama juhtub vahel ka Ameerika maades. Dr Vernon McGee, kes on kaua raadio teel Piiblit õpetanud, kirjutab oma 2Pt-e seletuses, et tema lapsepõlves oli Texases kord kolmeaastane põuaperiood. Ta jutustab, et äikesepilvi liikus küll sageli ja kõik ootasid vihma, aga ainult välku lõi. Seda pilti meenutades tõdeb ta: „Valeõpetajad on nagu põua ajal ilmuvad ilusad vihmapiilved, millest ometigi tilkagi vett ei tule. Neid on tore kuulata ja vaadata. Nad avaldavad muljet, aga nende kaevudes pole vett ega nende pilvedes vihma. Inimesed janunevad Jumala sõna järele, aga seda neile ei anta.“

Kõrvalepõikeks ehk tasub siinkohal mõelda ka ap. Pauluse sõnade üle 1Kr 4:19-20: „Aga ma tulen varsti teie juurde, kui Issand tahab, ja siis ma saan selguse mitte suurustlejate sõnade, vaid väe kohta. Sest Jumala riik ei ole ju sõnades, vaid väes.“ Teisisõnu – Jumala riik on asi, mis ka tegelikult toimib ja midagi korda saadab. Kui kergesti võib meie endigagi juhtuda, et me teeme Jumala riigi kohta ainult ilusaid sõnu, mis tegelikult kedagi ei toida ega aita? Siis ongi tegemist kaevuga, mis on küll täiesti olemas ja näeb välja nagu kaev ikka, ainult et selles puudub kosutav vesi. Kas seegi ei või olla üheks põhjuseks, miks kirikud on üsna tühjad? Inimesed, kes abi otsivad, leiavad küll üles kohad, kust neil on vähemalt lootust seda saada.

Ka minu lapsepõlvkodus oli õues ümmargune sügav kaev, kust kunagi oli vett võetud. See kaev oli aga kuiv, sest aja jooksul oli pinnas sisse valgunud ja kaevu põhja täitnud. Kord võtsin ette kaevu puhastamise. Hulk ämbreid liiva tuli välja tõsta, aga siis ilmus jälle välja ka vesi, mis oli lihtsalt sügavamal. Sarnaseid pilte leiab ka Piiblist. Elus on küllalt asju, mis püüavad täita muude asjadega selle aja ja koha, mis peaks olema osaduseks Jumalaga. Seetõttu võib-olla vajab iga kristlase osadus Jumalaga vahel sellist puhastamist ja süvendamist, et usk Jeesusesse ei jääks ainult mineviku kogemuste mälestuseks, vaid oleks eluandev jõud ka praegu.

2:18 Sest rääkides tühiseid ja õõnsaid sõnu, ahvatlevad nad kõlvatute lihahimudega neid, kes hiljuti on jõudnud ära põgeneda eksituses elavate seast,

Siin on välja öeldud üks valeõpetajate põhihüda – nad pole ise tegelikult pääsenud oma lihalike himude küüsis ja muidugi ahvatlevad nad nendesse teisigi. Ilmselt ei pea nad püha elu vajalikukski. See selgus tegelikult juba 14. salmist. Seejuures, nagu tunnistab Peetruski, oskavad valeõpetajad ilusat juttu rääkida küll. Nad võivad hiilgava kõneoskusega isegi peadpöörivatesse kõrgustesse tõusta. See muidugi on meeldiv silmale ja kõrvale, aga tühjad sõnad ei suuda edasi anda tegelikku elu. Vastupidi – nad püüavad hävitada sedagi vaimulikku elu, mis on kelleski teises Jumala sõna mõjul sündinud.

2:19 kes, töötades teistele vabadust, on ise kaduvuse orjad; sest kellele on keegi alistatud, selle orjaks ta on saanud.

Valeõpetajad töötavad oma kuulajatele midagi, mida neil endalgi pole. Jukka Norvanto räägib juhtumist, kus keegi sõber tõi puhkekeskuse oma välismaise tuttava. Kui hiljem tuli jutt majutusmaksust, oli külaline siiralt hämmastunud, sest tuttav oli talle öelnud, et seal viibimine on tasuta. Kui külaline olukorda mõistis, ütles ta vaikselt oma tuttava kohta: „Ta lubas mulle seda, mida tal pole.”

Seejuures võis ta ilmest lugeda paljugi. Üks asi oli muidugi pettumus sõbra suhtes. Teda oli petetud valeliku lubadusega. Ta küll maksis majutamise eest asjakohaselt, aga on teadmata, kuidas mõjutas see sündmus nende kahe inimese vahelist edasist suhet.

Selle „vabaduse” puhul, mida töötavad valeõpetajad, on muidugi tegemist hoopis tõsisema asjaga. Halvemal juhul tuleb ju pettus välja alles pärast surma, kui on hilja midagi parandada. Just selleks Peetrus selle kirja kirjutaski, et päästa vale võrgust inimesi, kes olid seda uskunud. Valeõpetajate töötatud vabaduse sisuks oli, et inimene võib vabalt teha seda, mis talle meeldib, ilma end asjatult piiramata ja südametunnistuse pärast põdemata.

Teine võimalus on, et nad töötasid küll sedasama vabadust, mida töötab Jumala sõnagi, aga nad ise elasid alles oma lihalike himude orjadena. See on see, mille kohta rahvasuus öeldakse: „Tehke minu sõnade, mitte minu tegude järgi!” Sellepärast pidi Peetrus ütlema välja väga lihtsa, kuid olulise tõe: „kellele on keegi alistatud, selle orjaks ta on saanud.” Ilusast õpetusest pole kasu, kui see praktikas ei tööta.

Ka Jeesus ütles Jh 8:34: „Tõesti, tõesti, ma ütlen teile, igaüks, kes teeb pattu, on patu ori.” Seejuures tasub silmas pidada, et ega need, kellele ta seda ütles, ise ei saanudki aru, et nad orjad on. Nad vaidlesid vastu, et pole iialgi kedagi orjanud – mis vabakssaamisest Jeesus üldse räägib? Väga sarnases olukorras on vist paljud inimesed, sealhulgas ka kristluse tunnistajad, tänapäevalgi.

Jeesus ütles samas kohas edasi: „Kui nüüd Poeg teid vabastab, siis olete tõepoolest vabad.” (Jh 8:36) Ehtne kristlase vabadus tähendab õigupoolest, et saadakse Kristuse sulaseks ehk teenijaks. Seegi kõlab koledalt inimese jaoks, kes on harjunud kuulma nii palju vabadusest. Siin aga on patu orjamisega võrreldes suur vahe. Esiteks on Kristuse teenimine tõepoolest vabatahtlik, teiseks aga ei ole selle tagajärjeks kunagi häving ja surm, nagu see on patu ja oma isekuse teenimise puhul. Kristus ei sunni ega manipuleeri kedagi endale järgnema ega ennast

teenima. Liikumapanevaks jõuks on selle suhte puhul hoopis Jumala armastus, mis on jõudnud ka inimeseni ja leidnud vastukaja. Kui inimese ja Jumala suhe kujuneb normaalseks, nagu see on mõeldud, siis tuleb õieti rääkida juba sõprusest ja partnerlusest, mitte enam teenimisest selles mõttes, et üks osutab teisele teenet.

Muide, tavalises mõttes meil inimestena ei olegi üldse võimalik Jumalat või Kristust teenida, sest me ei suuda osutada Talle ainsatki teenet, mida Ta meilt vajaks. Hoopis Tema teenib meid. Ta tegi seda täiesti eriliselt ja ainulaadselt, kui Ta kannatas ja suri ristil meie eest, aga samuti teenib Ta meid praegu, jagades meile pidevalt kogu armu, mida me vajame, et elada siin maailmas usklikuna ja olla Tema päralt. Seega, kui me teenime Jeesust Kristust, nagu me seda väljendame, siis on see ainult meie endi huvides. Samuti on sellest kasu meie kaasinimestele, aga mitte kunagi Jumalale. Seda tasub alati meeles pidada, kui jutt on Jumala teenimisest.

Johannese evangeeliumis ütleb Jeesus enda kohta: „Mina olen hea karjane ja tunnen omi ja minu omad tunnevad mind, nõnda nagu Isa tunneb mind ja mina tunnen Isa, ning annan oma elu lammaste eest.” Natuke edasi samas peatükis lisab ta veel: „Minu lambad kuulevad minu häält ja mina tunnen neid ja nad järgnevad mulle ning ma annan neile igavese elu ja nad ei hukku iialgi ning keegi ei kisu neid minu käest. Minu Isa, kes on suurim kõigest, on nad mulle andnud, ja keegi ei suuda neid kiskuda Isa käest.” (Joh 10:27-29)

Niiviisi suhtub Jeesus Kristus enda omadesse. Tema omaks saada tähendab leida igavene elu. Kristuse teenimine tähendab vabadust rikutuse, hävingu ja surma jõududest. Seda vabadust ei ole valeõpetajatel pakkuda, sest neil pole seda endalgi.

2:20 Kui nad on kord ära põgenenud maailma saastast meie Issanda ja Päästja Jeesuse Kristuse tunnetuse kaudu, pärast aga jälle vajuvad sellesse saasta ja jäävad alla, siis on ju nende viimane lugu halvem kui esimene.

Nagu näeme, jutt on inimestest, kes kunagi olid päästetud maailma saastast, ja nimelt Jeesuse Kristuse tunnetuse kaudu. Nad olid kuulnud evangeeliumi ja alustanud usuteed hästi. Siis aga juhtus midagi, mis viis neid sellesse saasta tagasi, ja nad jäid hukatusejõududele alla. Nad langesid Kristusest ära – või oleks õigem öelda, et miski ahvatles neid Kristuse juurest „kõrgemale” tõusma. Sest sellega on patu puhul lõpuks ikka tegemist – patt tähendab seada end kõrgemale nii ligimestest kui ka Jumala sõnast. Midagi sellist oli juhtunud ka valeõpetajatega – neile ei piisanud Kristusest, vaid nad tahtsid midagi enam. Neil oli Kristusest seega teadmisi küll. Sellepärast nad saidki näiliselt õpetada õigesti ja viia eksiteele teisigi. Aga ehkki nad teadsid tõde, ei armastanud nad seda. Sellepärast nad said uuesti rikutuse ja hävingu orjadeks, nii et „nende viimane lugu on halvem kui esimene.”

Sellise olukorra eest hoiatab ka Jeesus ise Lk 11:24-26: „Kui rüve vaim on inimesest välja läinud, käib ta põuaseid paiku pidi hingamist otsides ega leia seda. Siis ta ütleb: "Ma pöördun tagasi oma majja, kust ma välja läksin." Ja tulles leiab ta selle pühitud ja ehitud olevat. Siis ta läheb ja võtab kaasa teist seitse vaimu, kes on kurjemad temast endast, ja nad tulevad ning asuvad sinna elama, ja selle inimese viimane lugu läheb halvemaks kui esimene.”

Nii oligi juhtunud valeõpetajatega, kellest Peetruski siin räägib. Varem, kui nad Jeesust üldse ei tundnud, ei saanud nad koguduses sellist kahju teha. Ka nende endi seisukohalt oli nende viimane olukord hullem – nad olid hüljanud tema, kes ainsana võib inimese päästa. See selgub hästi ka järgmistest salmidest.

2:21-22 Sest neile oleks olnud parem, et õiguse tee oleks neile jäänud tundmata, kui et seda äratundnuna pöörata selg nende kätte antud pühale käsule. ²²Nendele on tulnud kätte see, mida tõeline vanasõna ütleb: "Koer pöördub tagasi oma okse juurde" ja "Pestud emis läheb porisse püherdama".

Õiguse tee ei tähenda mitte ainult Jeesust Kristust ennast ja tema valmistatud päästet, vaid ka seda elu, mida kristlane on kutsutud elama. Valeõpetajad olid seega saanud osa kõige väärtuslikumast, mida keegi iial võib saada, kuid pööranud siis sellele selja. Nii olid nad ka teotanud Jumala tahet, mida Peetrus nimetab siin pühaks käsuks. Nad ei hoolinud ei Päästjast ega ka sellisest elust, mida Jumala pererahva hulka kuuluvad inimesed peaksid elama.

Võib-olla paneb imestama, kuidas võib inimene niisuguse valiku teha. Kuidas ometi keegi võib pöörata selja kõige suurepärasemale asjale, mida keegi iial võib saada? Tuleb tõdeda, et selline on pimeduse eksitav vägi, kui sellega kauplemata hakatakse, st kui „ülekohtu palk“ inimesele armas on. Samasugune oli ju Jeesuse jüngritest Juudas – hõbetükid olid talle lõpuks armsamad kui oma Õpetaja. Mitte asjata ei hoiata Paulus: „Niisiis, kes enese arvab seisvat, vaadaku, et ta ei langeks!“ (1Kr 10:12) Ka Peetrusel ei jäänud muud üle, kui tuletada meelde vanasõna Õp-s, 26:11: „*Nagu oma okse juurde tagasi pöörduv koer on oma rumalust kordav alp.*“ Muuhulgas nimetab Peetrus siis valeõpetajaid koerteks. Juudile ei olnud peaaegu olemaski hullemat sõimusõna kui koer. Ka siga oli juudile roojane loom. Sa võid ta küll puhtaks pesta, aga nii kui ta porilompi näeb, läheb ta jälle sinna püherdama, sest see on ta loomuses. Samasugune on ka inimese loomus patu suhtes. Just sellepärast ongi tarvis olla valvel.

Seega kujutavad oma okse juurde tagasi pöörduv koer ja uuesti porisse püherdama minev emis koos midagi nii vastikut, kui üldse võib kujutleda. Peab siis olema koera või sea sarnane roojuse kehastus, et pöörata niiviisi selg Jumala valmistatud päästele. Valeõpetajad olid saanud tunda, kui imeline asi see pääste on, aga vajunud siis uuesti oma moraalsesse saasta tagasi. Nad olid olnud mõnda aega puhtad, aga ilmselt polnud nad ikkagi raatsinud lõplikult loobuda sellest, millest nad olid puhtaks saanud. Nii olidki nad selle juurde tagasi pöördunud. Selline lugu ohustab tegelikult iga kristlast, kes on küll saanud pattude andeksandmise osaliseks, aga pole loobunud armastamast oma vana elu.

Nende kõnekate salvide üle mõeldes võivad sinulegi meenuda juhtumid, kus ise oled teinud asju, mida Jumala sõna keelab ja mis sarnanevad tagasipöördumisega selle juurde, mis kunagi välja oksendatud. Sel juhul võib sulle olla abi sellest, mida usupuhastaja nende salvidega seoses ütles: „Seda Piibli lauset ei tohi siis rakendada tööde kohta, sest vähe saavutatakse sellega, et pärast pihti öeldakse ja kästakse: „Sul tuleb siitpeale olla vooruslik, tagasihoidlik, kannatlik“ jne. Kui sa tahad saada vagaks, siis palu, et Jumal annaks sulle õige usu ja hakka loobuma uskmatusest. Kui sa siis saad usu, siis pärast seda head teod järgnevad sellele iseenesest, nii et sa elad puhtalt ja vooruslikult. Muidu ei või sa mingi muu abinõuga ennast hoida, ja ehkki sa mõnda aega võid varjata kurjust oma südames, siis see ikkagi tuleb lõpuks nähtavale.“ Sealauda eest hoidumise puhul ei ole seega tegemist kõva pingutamise, vaid hingamisega, mille Kristus annab.

Neid Peetruse kirja salme lugedes ei saa jätta mõtlemata ka oma kodumaale ja maailmajaole. Evangeelium Jeesusest Kristusest on neil aladel kostnud juba palju sajandeid, isegi tuhande aasta ümber. Oleme saanud maitsta selle virgutavat väge kõigil ühiskonna elualadel. Ehk ei taipa paljud mõeldagi näiteks sellele, et üks evangeeliumi tulemise kasu on ka see, et meile, eestlastelegi on hakatud õpetama lugemis- ja kirjutamisoskust. Samuti on kaasaegse sotsiaaltöö juured nimelt kristlikus diakooniatöös. Me oleme seega ajalikus mõtteski saanud näha, kui erinevatel viisidel võib õiguse tee kujundada elu inimlikumaks ja väärikamaks.

Aga kõigest sellest hoolimata on meie maailmajagu hakanud kalduma üha enam kristlusejärgsesse aega. See ilmneb muuhulgas selles, et õiguse tee ehk Jumala sõna asemele seatakse üha enam inimese mõtted ja arvamused. Koer on tõesti hakanud jälle oma okse juurde tagasi pöörduma, samuti puhtaks saanud siga oma pori juurde. Mõned on seda hakanud pidama isegi silmapaistvaks tarkuseks, mis kristlusest palju parem.

Peetrus käsitleb selles peatükis selgete sõnadega taganemist, mis oli hakanud kristlikes kogudustes valeõpetajate tegevuse tagajärjel maad võtma. Ilmselt oli neil õnnestunud kogudustes kõrgetele kohtadele saada suure inimliku andekuse ja samuti Jumala sõna väliselt hea tundmise tõttu. Nad olid hundid lammaste riides ning nad õpetasid valeõpetusi – asju, mis on Jumala sõna vastased. Peetrus ütleb, et nad moonutasid Jumala tõde, et saada sellest endale kasu.

Kristuse asemel ülendasid need valeõpetajad iseennast. Nad kasutasid Jumala sõna oma õpetuses ainult nime poolest, niipalju kui tarvis selleks, et katta oma ekslikku kuulutust vaga talaariga. Nad rääkisid suuri, aga eksitavaid

sõnu. Lõppude lõpuks huvitas neid ilmselt ainult kasu, mida nad said inimestest, keda nad oma õpetuse ja käitumisega oma võrku said.

Aga millest võib sellised valeõpetajad praegusel ajal ära tunda? Tegelikult polegi meile antud selleks muud vahendit kui Jumala sõna. Valeõpetaja ei salga hoopiski Jumala olemasolu. Vastupidi – ta tuleb su juurde, suus Jumala jutud. Samuti ei salga ta Piibli tähtsust. Ta isegi kasutab seda, kuid annab sellele uue tõlgenduse, mis on vastupidine sellele, mida Jumal on öelnud.

Sedasama meetodit kasutas saatan edukalt juba paradiisis mao kujul. Inimese ja mao vaheline vestlus on 1Ms 3:2-5 edasi antud järgmiselt: „Ja naine vastas maole: "Me sööme küll rohuaia puude vilja, aga selle puu viljast, mis on keset aeda, on Jumal öelnud: Te ei tohi sellest süüa ega selle külge puutuda, et te ei sureks!" Ja madu ütles naisele: "Te ei sure, kindlasti mitte, aga Jumal teab, et päeval, mil te sellest sööte, lähevad teie silmad lahti ja te saate Jumala sarnaseks, tundes head ja kurja."”

Pane tähele, et eksitaja piiblitõlgenduse järgi Jumal ei mõtle seda, mida ta sõna ütleb. Jumal oli ju keelanud süüa ühest puust, sest see tooks surma. Madu aga väidab, et tegelikult on täpselt vastupidi. Ta töötab silmade avanemist Jumala mõtete sügavamale mõistmisele. Saatan väidab, et surma pole õigupoolest olemaski. Vastupidi – kui inimesed teevad esimesed sammud iseseisvuse teel, siis saavad nad Jumala sarnaseks. Õieti saavad nad jumalateks, kes teavad seda, mida teab Jumalgi.

Selline eksitus kõlas esimeste inimeste kõrvus meeldivalt. Ka hiljem me oleme inimestena ikka ja jälle tahtnud kuulda jutte, kus meid kiidetakse ja meie võimeid ülistatakse. Ja kui me neid kuuleme, siis polegi meil enam väga tahtmist meelde tuletada, mis Jumal on öelnud.

Praegusel ajal räägib eksitaja sageli isegi armastusest. Selle õpetuse järgi on armastus kõige kõrgem asi, mis maailmas olemas. Kes selle õpetuse alla neelab, märkab, et armastuse sildi all võib lõppude lõpuks teha ükskõik mida. Armastus saab siis ebajumalaks, mille nimel võib üle astuda ka Jumala käskudest. Selle nimel võib ka asendada Jumala sõna omaenda arvamuste ja hinnangutega, põhjendades, et kedagi ei tohi hukka mõista.

Armastus ei ole Jumal, ehkki Jumal on armastus. Jumal on rohkem kui armastus. Ta on ka tõde ja õigus. Seepärast on tõeline armastus alati kooskõlas Jumala tahtega ja sellele alistatud. Armastus saab nähtavaks tööna ja vaevanägemisena selle heaks, et Jumala tahe sünniks. Esimestele inimestelegi kõlasid mao sõnad päris kindlasti armsalt ja armastavalt, sest need julgustasid neid edasi arenema ja lohusid, et pole karta midagi. Aga ikkagi tõi see ilus ja meeldiv jutt endaga kaasa ainult surma, nutu ja mure, mis kõik on meile liigagi tuttavad.

Just sellepärast tuleb valeõpetajate ja -õpetuste eest hoiduda. Need töötavad elu, aga toovad surma.

PKK1223 2Pt 3:1-9

Kui töötus viibib

Täna avame oma Piiblis kolmanda peatüki 2Pt-st.

3:1-2 Mu armsad, see on nüüd juba teine kiri, mille ma teile kirjutan. Mõlemas ma virgutan meenutamise kaudu teie selget mõistust, ²et te mäletaksite sõnu, mida pühad prohvetid enne on rääkinud, ning Issanda ja Päästja käsku teie apostlitelt.

Sissejuhatavas loengus märkisin, et see Peetruse viide teisele kirjale võib tähendada, et esimese kirja all mõtleb ta sedasama, mis on ka Piiblis Peetruse esimene kiri. Kui nii, siis on ka see teine kiri saadetud samadele praeguse Türgi aladel paiknenud kogudustele, nagu esimenegi kiri. Teine võimalus on, et Peetrus on kirjutanud mingi kirja ka teistele kogudustele, aga see pole meie ajani säilinud.

Ühine on mõlemale Peetruse kirjale igatahes see, et ta püüab kirja saajaid meenutamise kaudu virgutada, nagu ta seda siin väljendab. Meenutamine ja äratamine või virgutamine on mõlemad terminid, mis viitavad juba varem õpitud asjade kordamisele. Peetrus ei ole seega kirjutanud millestki täiesti uuest. Seda oleme meiegi näinud sellest, et ta käsitleb oma kirjades väga mitmesuguseid asju, ilma et ta neisse siiski süveneks ja neid väga hoolikalt põhjendaks. Kui asju lihtsalt meelde tuletatakse, siis piisab ka lühemast mainimisest. Selles osas oli Peetrusel ka isiklikku kogemust. Ta teadis, kui kergesti võib unustada, sest oli ta ju ise ju kord lõkke ääres unustanud Jeesuse sõnad tema salgamisest koguni kolm korda.

Enne, kui vaadata, mida Peetrus oma lugejaid soovib mäletavat, tasub meil hetkeks veel vaadata väljendit, mida ta kasutab oma kirja saajate kohta. Ta pöördus nende poole sõnadega „mu armsad”. See näitab, et ehkki ta eespool neile kohati kõvade sõnadega etteheiteid tegi ja valeõpetajate võrku langemise eest hoiatas, oli ta motiiviks seejuures armastus nende vastu. Ta ei taha, et keegi neist hukka läheks. Ja veel tunnustas ta nende selget mõistust, soovides seda veelgi virgutada.

Kreekakeelne sõna, mis siin on tõlgitud selgeks, tähendab õieti läbipaistvust. Mõte on selles, et kui läbipaistvat eset vaadata vastu valgust, siis on see täiesti paljastatud. Midagi ei jää varjatuks, ka mitte eseme sisemuses. Sama kreekakeelset sõna kasutab ka Paulus Fl 1:9-10: „Ja ma palvetan, et teie armastus üha enam ja enam kasvaks tunnetuses ja kõiksuguses kogemises olulise kindlaksmääramiseks, et te oleksite puhtad ja laitmatud Kristuse päevani.” Siin on see sõna tõlgitud puhtaks. Selline puhtus on muidugi võimalik vaid siis, kui Jeesuse Kristuse veri on inimese patust puhtaks teinud.

Mida siis Peetrus tahab neid inimesi mäletavat? – Seda, mida on rääkinud prohvetid VT ajal ja apostlid UT-i ajal. Pühade prohvetite all on mõeldud VT-i kirjutajaid, apostlid aga vahendasid Jeesuse Kristuse saadikutena tema enda õpetust. Kuna Peetrus selle peatüki lõpus viitab ka Pauluse sõnadele, siis tähendab see, et ta lugedes teid apostlite hulka. Kirja saajad pidid siis pidama meeles prohvetite ja apostlite õpetust, mis tähendab teisisõnu VT ja UT kirju ehk lihtsalt Piiblit. Jumal on meile rääkinud nende inimeste vahendusel, ja seeläbi on ka Piibel saanud meile armu vahendajaks. Ilma Piibli sõnata ei saa me Jumalat tundma õppida. Ja Piiblis on meile räägitud kõigest, mida on tarvis teada, et Jumalat tundma õppida. See tähendab, et kui Jumal räägiks meile praegu otse taevast, siis ei ütleks ta sisuliselt midagi muud kui seda, mis ta juba Piiblis on öelnud.

3:3 Seda teadke esmalt, et viimseil päevil tuleb pilkesõnadega pilkajaid, kes käivad iseene hümude järgi

Väljend „viimseil päevil” tähendab aega, milles meiegi praegu elame. See aeg lõpeb Jeesuse Kristuse tagasitulekuga. „Pilkesõnadega pilkajad”, kellest Peetrus räägib, on ilmselt samasugused taganejad, keda ta eelmises peatükis värvikalt kirjeldas. Peetrus iseloomustab neid kõige olulisema joonega: nad käivad iseene hümude järgi, selle asemel, et käia Jumala tahte järgi. Ilmselt on paljud neist pilkajatest koguduse liikmed, mõned neist aga ka koguduses õpetusametis. Kuna nad on oma eluga Kristusest taganenud, ehkki nad temast räägivad ja õpetavad, siis nad ka ei oota tema tagasitulekut. Vastupidi – nad pilkavad neidki, kes usuvad, et Jeesus tuleb tagasi maa peale, nagu ta on tõotanud.

Just sellised „asjatundjad” ründavad Piibli tõdesid ja usaldusväärust. Sellepärast virgutab Peetrus pidama kinni prohvetite ja apostlite poolt edasi antud tõest. Seda tõde nimelt hakatakse ründama, ennustab Peetrus. Ta toob selle kohta ka konkreetse näite.

3:4 ja ütlevad: "Kus on tema tulemise tõotus? Sest pärast seda, kui isad on läinud magama, on jäänud kõik nõnda nagu loomise algusest peale."

See kõlab meie kõrvus üpris tuttavalt, kas pole? Ükskõik, kuidas keegi sellesse Peetruse kirjasse suhtub või keda selle autoriks peetakse, ilmselt ei saa keegi väita, et see kiri eksiks. Seda kinnitab meie kaasaja elu suurepäraselt, nii et täiesti ilmselt on tegemist Püha Vaimu poolt inspireeritud tekstiga, nagu seda on terve pühakiri.

Niisiis, inimesed, kes ise on taganenud Jumala sõnast, pilkavad neid, kes ikka veel ootavad Jeesuse Kristuse teist tulemist. Tasub tähele panna, et Jeesuse tagasitulekut ei salga ainult need, kes ütlevad end olevat ateistid, vaid neid on ka nende hulgas, kes õpetavad kogudustes ja ütlevad end olevat kristlased. Sellest ohust rääkis ka apostel Paulus, jättes hüvasti Efesose koguduse vanematega, Ap 20:29-31: „Mina tean, et pärast minu äraminekut tulevad teie sekka julmad hundid, kes karja ei säästa, ja teie eneste seast tõusevad mehed, kes moonutavad tõde, et vedada jüngreid eneste järele. Seepärast valvake ja pidage meeles, et ma kolm aastat, ööd ja päevad, ei ole lakanud pisarsilmil igauhte manitsemast.”

Eksiõpetustele oleks ju lõppude lõpuks lihtne vastu seista, kui need tuleksid ainult väljastpoolt. Aga kui need tulevad kogudusest, pealegi veel kõrgelt koolitatud ja tunnustatud õpetajate poolt, siis tekib ju mõte, et küllap nood teavad paremini. Selliste isikute poolt tulevat valeõpetust on palju raskem tõrjuda. Aga ometi tuleb igasugust õpetust kriitiliselt hinnata Piibli sõna valgel, nagu ka Peetrus siin õpetab tegema.

Mida siis kirjutasid VT prohvetid? Lisaks paljudele muudele teemadele kirjutasid nad ka Kristuse tulemisest maa peale, oma riiki rajama. Ja millest kirjutasid UT-i apostlid? – Nemandki kirjutasid Kristuse tulemisest maa peale. Lisaks rääkisid nad sellestki, et Kristus tuleb oma kogudust maa pealt ära viima. VT prohvetid muidugi ei kirjutanud kristlikust kogudusest nii nagu apostlid, vaid andsid ainult üldisema pildi.

UT annab üksikasjalikuma pildi sellest, mis kõik seoses Jeesuse tagasitulekuga toimub. Jeesus ise ütles muuhulgas Jh 14:1-3 järgmist: „Teie süda ärgu ehmugu! Uskuge Jumalasse ja uskuge minusse! Minu Isa majas on palju eluasemeid. Kui see nõnda ei oleks, kas ma siis oleksin teile öelnud, et ma lähen teile aset valmistama? Ja kui ma olen läinud ja teile aseme valmistanud, tulen ma jälle tagasi ja võtan teid kaasa enese juurde, et teiegi oleksite seal, kus olen mina.” Koht, kus ta meile aset valmistab, ei ole ilmselt siin maa peal. Issand läks ju tagasi taevasse. Seal valmistab Ta meile aset ja sinna lubas ta viia meidki. Samast asjast räägib ka Paulus 1Ts 4:16-17: „sest Issand ise tuleb sõjahüüu, peaingli hääle ja Jumala pasuna saatel alla taevast ning esmalt tõusevad üles surnud, kes on läinud magama Kristuses, pärast kistakse meid, kes me oleme üle jäänud elama, ühtviisi koos nendega pilvedes üles õhku Issandale vastu, ja nõnda me saame alati olla koos Issandaga.”

Kõike seda tähendab usklikule inimesele Jeesuse tagasitulek, aga pilkajad näevad ainult põhjust seda lootust pilgata. Peetruse järgi õpetavad need pilkajad, et vaadake ise – kõik läheb oma loomulikku rada, nagu alati on läinud. Kuna midagi ebatavalist ei ole senini juhtunud, siis ei või seda nende arvates toimuda ka tulevikus. Muidugi ei ole selline loogika vettpidav, aga nii nad arvestavad.

Edasi näitabki Peetrus niisuguse mõttekäigu nõrkust.

3:5-6 Aga seda väites jääb neil kahe silma vahele, et muiste olid olemas taevad ja veest tuli maa, mis püsis koos vee läbi Jumala sõna jõul, ⁶mille läbi tookordne maailm hukkus veeuputuses.

Esmalt ütleb Peetrus siin, et pilkajad on midagi olulist kahe silma vahele jätnud. Kui nad oleks võtnud vaevaks pöörata tähelepanu Piiblis kirjapandule, siis nad märkaks, et juba varemgi on ette tulnud, et senine maailm on hävitatud. Et veest tuli kord maa, see on viide Piibli loomisjutustusele, kus räägitakse, kuidas maa ilmus vee alt nähtavale. Veeuputuses aga sama vesi, kust maa tuli välja, kattis selle jälle ja hävitas selle elanikud.

Veeuputuses hävines terve inimkond, arvesse võtmata neid kaheksat, kes Noa laevaga uude maailma üle läksid. Peetrus tuletab siis meelde, et Jumal on kord juba maailma hävitanud. Sellega Ta näitas, et on võimeline seda tegema, ja nii on täiesti kindel, et ta teeb seda kord veel, kuna ta on seda lubanud teha. Veeuputus näitas, et mingil hetkel saab patu mõõt täis ja siis viiakse Jumala kohtuotsused täide.

Tegelikult ju ka meie inimestena teeme samamoodi – kui ikka miski on täiesti läbi, siis teeme sellele lõpu.

Loomisega seoses tuletab Peetrus meelde veel sedagi, et kõik on sündinud Jumala sõna jõul. Ja mitte ainult seda, vaid kogu loodu püsib ka praegu koos sellesama sõna jõul. Kui pilkajad teeksid Piiblist õiged järeldused, siis nad märkaksid, et Jumal peab kõike ülal. Siis nad ehk märkaksid sedagi, kui lühinägelik nende pilge on. See on lõppeks suunatud tema vastu, tänu kellele nad isegi üldse olemas on.

Peetrus annab meist, inimestest, igatahes tabava pildi. Me elame Jumala peopesal, aga ometi teeme kõik, mida oskame, tõendamaks endale ja teistele, et seda peopesa pole olemaski.

Olles rääkinud esimese maailma hävimisest, ütleb Peetrus, milline saatus ootab maailma number kaks – seda, milles meiegi praegu elame.

3:7 Aga praegusi taevaid ja maad, mis on säilitatud sellesama sõna jõul, hoitakse tule jaoks jumalakartmatute inimeste kohtu ja hukatuse päevaks.

Peetrus ütleb veel kord, et see praegune maailm püsib püsti ainult Jumala sõna varal. Siin on meil, mille üle hämmastuda. Kui Jumal võtaks oma sõna ära, siis me lakkaks olemast. Tegelikult ütles sedasama ka Paulus, kui ta Jeesuse suurusest õpetades ütles Kl 1:17: „Tema ise on enne kõike ja kõik püsib koos temas.”

Paulus õpetab, et kuna Jeesus Kristus on kogu loodu autor, siis tähendab see sedagi, et loodu olemasolu on temast sõltuv. Ta peab seda ülal ja juhib seda. Selline inimene, kes ei hooli Jumalast ega ristiusust üldse, ei võiks hingata isegi mitte kopsutäit õhku, kui Jeesus Kristus seda ei võimaldaks. Või ütleme sedasama teisiti: kogu loodu ei saaks üldse toimida, kui looduseadused, mis seda toimimist võimaldavad, ei oleks pandud paika kohati lausa uskumatu täpsusega peenhäälestuse tasemel. Selle täpsuse üle on üha rohkem sunnitud imestama ka teadlased, kes Jumalat uskuda ei taha – seda rohkem, mida enam uusi avastusi tehakse. Nad räägivad isegi „intelligentsest disainerist”, sest üha raskem on kujutleda, et see kõik on lihtsalt hiigelsuure arvu juhuste tulemus.

Mõtleme kasvõi aatomipommile. Üksainus selline pomm võib hävitada terve linna. Seejuures tasub teada, et tuumareaktsioonil vabaneb kogu tuumaenergiast tegelikult ainult väga väike osa. Kui palju energiat aga on üleüldse kogu loodu kõigis aatomeis kokku? Füüsikas pole raske seda välja arvutada, sest seda väljendab lihtne valem: mass tuleb korrutada valguse kiiruse ruuduga. Aga tulemus on nii peadpöörav, et meil pole lootustki seda kasvõi ligikaudugi ette kujutada. Ja Piibel ütleb, et Kristus mitte ainult ei loonud seda, vaid hoiab seda ka koos. Sama öeldakse ka Hb 1:3: Poeg on Jumala „kirkuse kiirgus ja tema olemuse kuju ning kannab kõiksust oma väe sõnaga.“ Jeesuse Kristuse tohutu suurus tõesti ületab igasuguse käsitusvõime, või mis!

Ja nüüd ütleb Peetrus, et on olemas inimesi, kes peavad ennast nii targaks, et nende arvates Jumal ei või sellele maailmale midagi teha, vaid et kõik jääb nii, nagu on.

Kui Jumal hävitas maailma veeuputusega, siis Piibel räägib, et vesi tulvas maa peale nii ülevalt kui ka alt, nii et lõpuks polnud näha midagi muud kui ainult vett igal pool. Aga Piibel räägib ka sellest, et Jumal tegi inimkonnaga lepingu, et ta ei hävita maailma enam vee läbi. Selle lepingu märgiks on meil vikerkaar. Seega maailma hävimist vee läbi meil enam karta ei ole, aga Jumal on teada andnud, et praegune maailm hävitatakse tule läbi. Nagu Noa ajal olid kõik kohad täis vett, nii saab kogu maailm kord täis tuld. Sellele näib viitavat ka apostel Paulus, kui ta Jeesuse teise tulemisega seoses ütleb 2Ts 1:6-8: „See on tõepoolest Jumala poolt õiglane, et teie vaevajale tasutakse viletsusega ja teile, keda vaevatakse, antakse hingamist koos meiega, siis kui Issand Jeesus ilmub taevast oma väe inglitega leegitsevas tules, karistades neid, kes ei tunne Jumalat ega ole kuulekad meie Issanda Jeesuse evangeeliumile.”

Tulele ja kohtumõistmisele viitab Paulus ka 1Kr 3:13: „kord saab igaühe töö avalikuks. Issanda päev teeb selle teatavaks, sest see ilmub tules, ja tuli katsub läbi igaühe töö, missugune see on.” Seega näib, et kui tuleb viimnepäev, siis maa hävineb leekide meres. Peetrus ütleb sisuliselt, et praegune maailm ja selle korraldus on ajutine. See läheb vastu teisele kohtule. Peetrus räägib sellest rohkem 10. salmis.

3:8 Aga selle juures, mu armsad, ärgu jäägu teie eest varjule, et Issanda juures on üks päev nagu tuhat aastat ja tuhat aastat nagu üks päev.

See on tähtis meeldetuletus: aeg, mis meie meelest on pikk, võib Jumala silmis olla vägagi lühike. Aja ja päevade lõplikku tähendust teab üksnes Jumal. Tuhat aastat võib meie meelest olla pikk aeg üksnes sellepärast, et meie eluiga on sellest tublisti lühem. Üks päev aga võib inimese meelestki vahel kaduda peaaegu märkamatu. Küllap umbes samamoodi vaatleb Jumalgi, kuidas päevad, nädalad ja aastad kuluvad. Jumal pole üldse ajaga piiratud, vaid aegki on üks tema loodud „asju”, kui nii võib öelda, nii et tuhat aastat pole talle mingi suurus.

Selle märkuse aja kohta tõi Peetrus kindla eesmärgiga.

3:9 Issand ei viivita töötust täitmast, nii nagu mõned peavad seda viivitamiseks, vaid tema on teie vastu pikameelne, sest ta ei taha, et keegi hukkuks, vaid et kõik jõuaksid meelearandusele.

Jumal on pikameelne ja kannatlik ning tal pole kuhugi kiiret. Tal on terve igavik nii taga kui ka ees. Tal pole hirmu nagu meil, inimestel, et midagi jääb ajapuudusel tegemata, sest ei jõua. Selle asemel muretseb ta hoopis teise asja pärast – ta ei taha, et keegi hukkuks, vaid et kõik jõuaksid meelearandusele. Sellepärast annabki ta aega ega kiirusta maailmale lõpu tegemisega.

Oluline on aga arvestada, et lõplik kohus on meid ootamas. Kord kaob see praegune loodu – nii taevas kui ka maa. Aga enne seda annab Jumal inimestele kogu maailmas võimaluse pöörduda tema poole ning toetuda usus Jeesusele Kristusele. Tema on ainus Päästja, kes viib läbi ka viimsest kohtust. Sellepärast on nüüd aeg kuulutada Jumala sõna. Ainult see võib muuta südameid ja anda inimesele elu. Inimesed sünnivad uuesti Jumala sõna läbi, nagu Peetrus ütles 1Pt 1:23: „Teid pole uuesti sünnitatud kaduvast, vaid kadumatust seemnest, Jumala elava ning jääva sõna kaudu”

Mida see Peetruse üsna hirmutavalt kõlav sõnum tähendab? Kas ta tahabki inimesi hirmutada? Kindlasti kogeivad paljudki sellist juttu tõesti hirmutamisenä. Aga tegelikult on mõte muidugi muus. Peetrus lihtsalt annab teada, mis on tulemas. Kui arst ütleb patsiendile, et tal on elada veel umbes kuu aega, siis pole see ju mõeldud hirmutamiseks, ehkki see kõlab hirmutavalt. Muidugi ei taha keegi arsti suust selliseid sõnu kuulda, aga ometi on see parim, mida arst öelda saab, kui ta teab, et meditsiiniliselt teist väljavaadet pole. Patsient peab saama valmistuda siit maailmast lahkuma. Samasugune on ka Peetruse jutt siin kirjas. Ta teatab meile, et see maailm, kus me elame, ei ole igavene. Millalgi see hävib. Samuti meie kõik peame kord seisma Jeesuse Kristuse kohtujärje ees. On suur armastus, et meile räägitakse sellest kõigest ette, et see ei tabaks meid üllatuslikult, ilma et oleksime teadnud seda kartagi.

Põhjus, miks sellisedki sõnad on Piiblis, on seega lihtsalt selles, et Jumal ei taha, et sa hukkuksid. Ta tahab anda sulle surma asemel elu. Sellepärast kutsub ta praegugi nii sind kui ka mind võtma usus vastu Jeesus Kristus ja toetuma temale. Sa ei saa Jumalat takistada sind armastamast. Sa võid ta armastuse küll tagasi lükata, aga ta soovib sulle ikka head. Sa ei saa ka takistada vihmil sadada, aga võid avada vihmavarju, et see sind märjaks ei teeks. Samamoodi võid sa avada nö. „vihmavarju”, mille nimeks on hoolimatus, et mitte tunda Jumala armastust, aga sa ei saa seda armastust olematuks teha.

Aeg, mis meile on antud, ongi Peetruse sõnul antud selleks, et me võiksime meelt parandada ja pääseda; selleks, et võimalikult rohkem inimesi astuks sisse Jumala riiki, mitte selleks, et siin maailmas võimalikult mugavamalt ära elada. Seda õpetas ka Jeesus oma tähendamissõnades – näiteks tähendamissõnas kuninglikust pulmast. Tasub siis mõelda, kuidas antud armuaega paremini kasutada.

PKK1224 2Pt 3:10-13

Issanda päeva tulek

Eelmisel korral hakkasime 2Pt-st uurima salme, mis kõnelevad, et meie praegune maailm ühel päeval hävineb. Põhjus, miks Peetrus seda sünget teemat puudutab, on valeõpetajate ja pilkajate jutud, et Jeesuse teise tulemise ootus on tühi ja naeruväärne. Seepärast tuletab Peetrus meelde, et Jumal on maailma hävitanud juba kord varemgi. See toimus Noa ajal, kui tolleaegne maailm hukkus veeuputuses. Seevastu praegune maailm hävineb kord tule kuumuses. Tõsi küll, keegi inimene ei tea, millal see juhtub, sest Jumal näeb aega hoopis teisiti kui meie inimestena. Talle on tuhat aastatki justnagu üks päev.

Aga tähtsam kui see, mis saab sellest loodud maailmast, on pidada meeles, et selle maailma hävinemisega on seotud ka Jeesuse Kristuse taastulek ja viimne kohus. See kõik aga toimub üllatuslikult, ootamatult, nagu veeuputuskord tuli selleaegsetele inimestele täiesti ootamatult. Selle päeva ootamatust tulekust räägib järgnevalt ka Peetrus.

3:10 Aga Issanda päev tuleb nagu varas. Siis hukuvad taevad raginal, algained lagunevad lõõmates ning maad ja tema tegusid ei leita enam.

Väljendit „nagu varas“ kasutab ka Paulus 1Ts 5:1-2: „Aegade ja tundide kohta, vennad, ei ole aga vaja teile kirjutada, sest te teate täpselt, et Issanda päev tuleb just nii nagu varas öösel.“ Aga see võrdlus pole ei Peetruse ega Pauluse leiutis, vaid nõnda iseloomustas oma teist tulemist ka Jeesus ise Mt 24:43-44: „Küllap te taipate, et kui peremees teaks, millisel öövalve ajal varas tuleb, siis ta valvaks ega lubaks oma majja sisse murda. Seepärast olge ka teie valmis, sest Inimese Poeg tuleb tunnil, mil te ei arvagi!”

Kõik need UT-i kohad kinnitavad, et Issanda päev tuleb ootamatult. Paulus küll lisab siiski, et mitte kõiki selle tulek ei üllata. Nimelt ütleb ta 1Ts 5:3-4: „Kui öeldakse: "Nüüd on rahu ja kindel olek", siis langeb äkiline hukatus nende peale nagu sünnitusvalud lapseootel naise peale, ja nad ei pääse paku. Teie aga, vennad, ei ole pimeduses, nii et see päev saaks teid tabada nagu varas.“ Seda pole ka raske mõista. Kes alati ootab oma Issanda tulekut, see ju ei üllatu, kui see päev lõpuks koidab. Neile aga, kes on selliseid jutte pidanud ainult loraks, on see halvaks üllatuseks.

Et Issanda päev tuleb ootamatult, selles on siiski sõnum ka ootavale kogudusele. See tähendab, et kristlase asi ei ole hakata ennustama, millal see päev kätte jõuab. Jeesus ise ütles natuke enne taevasseminemist, et tema tagasituleku aja mõistatamise asemel on ta järgijatel teha midagi palju tähtsamat ja arukamat: „Tema aga ütles neile: "Ei ole teie osa teada aegu ja tunde, mis Isa on iseenese meelevallega seadnud, vaid te saate väe Pühalt Vaimult, kes tuleb teie üle, ja te peate olema minu tunnistajad Jeruusalemmas ja kogu Juuda- ja Samaariamaal ning ilmamaa äärteni.“” Ta sõnadele lisab veelgi kaalu järgmine salm: „Kui Jeesus seda oli öelnud, tõsteti ta nende nähes üles ja pilv varjas ta nende silme eest.“ Niisiis ütles Jeesus väga selgelt, et kristlaste asi ei ole ennustada tema tagasituleku aega, vaid teha tööd selle nimel, et üha enam inimesi oleks valmis talle vastu minema, kui see aeg kätte jõuab. Selleks ongi evangeeliumi päästev sõnum mõeldud.

Veel ütles Peetrus, et Issanda päeval „hukuvad taevad raginal, algained lagunevad lõõmates.“ Muide, soomekeelses 1992. a. piiblitõlkes on see tõlgitud järgmiselt: „taevad kaovad mürisedes, taevakehad põlevad ja lagunevad.“ Järelikult ei ole jälle päris üheselt selge, mille lagunemist algkeeles täpselt mõeldud on. Aga umbes sarnaselt kirjeldas ka Jeesus ise oma tulemise päeva Mt 24:29 ja 35: „Aga kohe peale nende päevade ahistust pimeneb päike ja kuu ei anna oma kuma ja tähed kukuvad taevast ja taeva vägesid kõigutatakse. --- Taevas ja maa hävivad, aga minu sõnad ei hävi.“ Nii näitab Jumala sõna meile, et aine ei ole igavene, nagu kunagi arvati. Praegusel ajal küll õpetatakse juba kooliski, et aine võib muutuda energiaks.

Nähtavasti on Peetruse poolt kasutatud väljendi taga peale Jeesuse sõnade ka mitmed VT-i kohad. Juba Jesaja raamatus räägitakse mitmes kohas taevaid ja maad tabavast hävingust. Näiteks Js 13:9-10 on kirjutatud: „Vaata, Issanda päev tuleb hirmsana, raevu ja tulise vihaga, et tühjendada maa ja hävitada sealt patused. Sest taevatähed, nende hulgas Vardatähed, ei kiirga enam valgust, päike on tõustes pime ja kuu ei anna oma valget.” Sarnane mõte on ka Js 34:4: „Kõik taevaväed kaovad, taevad keerduvad kokku otsekui rullraamat: kogu nende vägi variseb, nagu variseb viinapuust leht või viigipuust kuivanud mari.” Peetrus võis mõelda ka Miika raamatule, sest Mi 1:3-4 öeldakse: „Sest vaata, Issand tuleb välja oma asupaigast, astub alla ja kõnnib maa kõrgendikel. Mäed sulavad tema all ja orud lõhenevad otsekui vaha tule paistel, otsekui järsakult alla voolav vesi.”

Samal viisil räägitakse maa lagunemisest ka mitmetes teistes VT-i kohtades. Taevas ja maa tõesti kaovad, aga Jeesuse Kristuse sõnad ei kao isegi siis. Põhjus on lihtne: Jeesuse sõna on elav Jumala sõna, Jumal aga on igavene ja ta on kogu oma loodust üle.

Vaatame nüüd lähemalt, mida Peetrus Issanda päeva kohta õieti ütleb. Kõigepealt ütleb ta, et taevad hukuvad raginal. Siin ei mõelda taeva all Jumala elukohta, vaid seda taevast, mida me oma silmadega näeme. Selle kohta ütles ka Jesaja, et „taevad keerduvad kokku otsekui rullraamat”. Kui praegune maailmaaeg lõpeb, siis kaob ka see loodu sellisena, nagu me seda tunneme.

Peetruse sõnul taevad hukuvad „raginal” või „mürinal”. Kreekakeelses tekstis kasutatakse selle kohta onomatopoeetilist sõna *rholdseedon*. Onomatopoeetiline on selline sõna, mis oma häälduselt meenutab ilmingut, mille kohta ta käib. Eesti keeles on sellisteks sõnadeks näiteks kõmin või sisin. Millist häält siis on püütud kirjeldada sõnaga *rholdseedon*? See tähendab mitut asja – muuhulgas lendu lastud noole vihinat, tiibade kahinat, äikese mürinat, tuleleekide praksumist, veemasside mürinat joast langemisel ja mao sisinat. Miks valis Peetrus sellise laia tähendusega sõna, kirjeldades praeguse maailma areenilt kadumist? Keegi piibliseletaja on sellele vastanud järgmiselt: „Ta valis selle sõna, et väljendada ühekorraga võimalikult palju õudusi.”

Edasi räägib Peetrus taevakehadest, kreeka keeles *stoiheia*. Eesti keeles on see tõlgitud algaineteks. Nende kohta öeldakse, et nad lagunevad lõõmates. See sõna võib tähendada peale algainete ka taevakehasid. Nii või teisiti – kui isegi taevakehad või algained lõõmates lagunevad, siis tõesti kõik senine on läinud ja kadunud.

Sõna „lagunema” on kreeka keeles üks lühemaid tegusõnu: *lyo*. See tähendab lihtsalt lahti või vabaks pääsemist. Ehk tähendab see seda, et Jumal lihtsalt päästab aatomeid koos hoidvad jõud valla. Sel juhul tõesti kogu senine nähtav loodu lakkab olemast.

Neist hirmutavatest asjadest kirjutades Peetrus ainult võtab kokku selle, mida ta kirja lugejad on isegi võinud VT-i lehekülgedelt lugeda. Peetrus ju võitleb siin sellise eksiõpetuse vastu, mille järgi maa püsib igavesti. Peatüki algupoole, salmis 4 tõi ta ära pilkajate väite: „Pärast seda, kui isad on läinud magama, on jäänud kõik nõnda, nagu loomise algusest peale.” Üheks pilkajate suure eksituse põhjuseks oli, et nad ei tundnud minevikku – või ehk õigemini ei osanud sellega arvestada. Peetrus aga toob väga selgelt ja vastuvaidlematult välja Jumala sõna tunnistused selle kohta, et maailmal on ka lõpp ja see tuleb suurel Issanda päeval. Jumal mõistab siis maailma üle kohut samamoodi, nagu ta on seda teinud varemgi.

Tulevasel Issanda päeval toimub siis ka kohtumõistmine. Mõistet „Issanda päev” kasutasid mitmed VT-i prohvetid. Seda kasutasid ka Issand Jeesus ja mitmed UT-i autorid. See on Piiblis nn. tehniline termin, mis tähendab, et jutt Issanda päevast ei tarvitse tähendada tingimata just ühte päeva. Piiblist võib näiteks järeldada, et Issanda päev algab pimedusega. See võib tähendada suurt vaimuliku ahistuse aega, kus pimeduse jõud möllavad eriti võimsalt. Issanda päeva lõpp aga tuleb Peetruse sõnul suure ragina või mürinaga, kus meile tuntud maailm hävineb tules.

On seega täiesti võimalik, et Issanda päev kestab ajaliselt rohkem kui 24 tundi, sest kui uurida Piiblist Issanda päeva kirjeldusi, siis näib, et sellega on seotud paljugi mitmesuguseid sündmusi. Sellega on nähtavasti seotud

Kristuse tagasitulek maa peale, suure aujärje ees toimuv viimne kohus, aga samuti ka uue taeva ja maa loomine pärast praegust loodut tabavat kohtumõistmist, mida Peetrus kirjeldab. Et Piibel aga ikkagi räägib selle kõigega seoses päevast, võib tuleneda sellestki, et Issandale on tuhat aastatki nagu üks päev. Teisisõnu – väljend „päev“ võib siin olla piltlik.

Eespool rääkis juba uue taeva ja maa loomisest. Kui vaatame VT-i, siis näeme tõesti, et Jumal on siin-seal prohvetite läbi lubanud, et ta loob kord uue taeva ja maa. Nii näiteks Js 65:17-18 öeldakse: „Sest vaata, ma loon uue taeva ja uue maa. Enam ei mõelda endiste asjade peale ja need ei tule meeldegi, vaid röömutsetakse ja ollakse igavesti röömsad mu loodu pärast.” Ka Js 30:26 räägitakse uutmoodi maailmast: „Siis on kuu valgus nagu päikese valgus, ja päikese valgus on seitsmekordne otsekui seitsme päeva valgus, päeval, kui Issand seob oma rahva vigastusi ja parandab tema löögihauu.”

Sellega seoses tasub meil meeles pidada sedagi, mis Jeesus Kristus ütleb päästetute kohta Mt 13:43: „Siis säravad õiged nagu päike oma Isa Kuningriigis.”

Järgmistes salmides teeb Peetrus eespoolöeldust kokkuvõtte ja räägib ka uuest loodust.

3:11-13 Kui see kõik nõnda laguneb - missugused siis peate olema teie pühas eluviisis ja jumalakartuses, ¹²oodates ja kiirendades Jumala päeva tulemist, mil taevad põledes lagunevad ja algained lõõmates ära sulavad. ¹³Meie ootame aga tema töötuse järgi uusi taevaid ja uut maad, kus elab õigus.

Sellised tulevikuväljavaated on peadpöörivad. Kui algained või taevakehadki sulavad kuumuses, siis millised peame olema meie oma usuteed käies? Peetruse sõnum on selge – meil on tarvis võtta tõsiselt Jumala sõna, sest see maailm on kord kohtu ees ja kõik, mis selles on, hävineb. Milleks siis koguda aardeid maa peale?

Aga mida tähendab Issanda päeva tulemise kiirendamine? Paulus kirjutab Rm 11:25: „Vennad, ma ei taha ju, et teile jääks teadmata see saladus - et teie poleks enda meelest targad -, et Iisraelile on osaliselt tulnud paadumus, kuni paganate täiskogus on sisse astunud”. Issanda päeva tulemise kiirendamine tähendab siis viia evangeeliumi Jeesusest Kristusest üha uutele inimestele. Ainult sel kombel saab täituda Jumala riiki sisseminejate täisarv, mida tunneb Jumal üksi. Need Peetruse sõnad Issanda päeva tulemise kiirendamisest tähendavad ka seda, et kristlane ei ole kutsutud passiivselt ootama Kristuse teist tulekut, vaid ta saab ise oma tegevusega mõjutada seda, mis maailmas toimub, kaasa arvatud tuleviku pöördeliste sündmuste toimumine. Samasugune aktiivsele tegevusele viitav sõnum oli ka Jeesusel endal, enne kui ta taevasse läks. Nüüd on aeg teha tööd.

Selle valguses siis, mis on toimunud ja mis edaspidi toimub, ei ole kristlasel õige jääda oma kohale põidlaid keerutama, teisi arvustama ja lihtsalt laskma asjadel minna, nii nagu nad lähevad. Eriti teiste arvustamise ja maailma kurjuse üle kurtmise alal me oleme küll päris andekad, aga see ei vii midagi edasi. Me oskame täpselt näidata, kus keegi midagi valesti või halvasti teeb, kuigi Jeesus ei käskinud meil selles agarad olla. Selle asemel saatis ta oma koguduse maailma seda muutma. Seepärast on iga kristlase, iga koguduse töötaja ja ka iga koguduse tähtsaim küsimus, kuidas omalt poolt kaasa aidata sellele, et röömusõnum Jeesusest Kristusest paremini edasi läheks. See tähendab sedagi, et kiriku pingis istuja peaks ütleva endale: „Ma ei istu siin selleks, et arvustada pastorit või teisi usklikke, vaid selleks, et Jumala sõna leviks. Mida ma selle heaks teha võin?”

Jumala päeva tuleku kiirendamine tähendab siis teisiti öeldes olla Jumala riigi asjades aktiivne. Just selles on lääne kristlus praegu ilmselt enamasti üpris nõrk. Muretseme palju rohkem oma isikliku heaolu ja majanduskasvu pärast kui selle pärast, et Jumala eesmärgid saaksid täidetud. Ja veelgi tähtsam kui aktiivsus, on see, mida Jeesus ütles oma jüngritele, enne kui ta saatis nad maailma muutma: „... te saate väe Pühalt Vaimult, kes tuleb teie üle, ja te peate olema minu tunnistajad ...” Ainult inimesed, kes on saanud väe Pühalt Vaimult, suudavad seda maailma tõeliselt muuta niisugusel viisil, nagu soovib Jumal. Ka inimliku tarkuse, energia ja oskustega võib ehk küll midagi

saavutada, aga need on üksnes inimlikud saavutused, millel pole tõeliselt muutvat ega jäädavat väärtust. Tõeline väärtus ja tulemus on ainult sellel töö, mida teeb Jumal ise, ehkki inimese läbi.

Samas seoses ja tähenduses tasub meelde tuletada teisigi Jeesuse sõnu: „Jääge minusse, ja mina jään teisse. Nii nagu oks ei suuda kanda vilja omaette, kui ta ei jää viinapuu külge, nõnda ka teie, kui te ei jää minu külge. Mina olen viinapuu, teie olete oksad. Kes jääb minusse ja mina temasse, see kannab palju vilja, sest minust lahus ei suuda te midagi teha.” (Jh 15:4-5) See tähendab, et Jeesus kutsub enda omasid üles säilitama temaga niisama tihedat osadust, nagu on elaval oksal puu tüvega. Kui see osadus nõrgaks jääb või hoopis kaob, siis kaob ka vaimulik elu ja viljakus, ehkki inimene võib ikka Jumalasse uskuda.

Aga kuidas siis kõik see, mida Peetrus eespool kirjeldas, kord toimub? Seda Piibel täpsemalt ei kirjelda, nagu ta ei ütle täpselt sedagi, kuidas maailm kord loodi. Meile ainult antakse teada, et Jumal lõi kõik oma sõnaga. Samamoodi töötatakse meile, et kord see maailm lõpeb ja Jumal loob seejärel uue taeva ja uue maa. Selles uues maailmas ei ole enam mingit pattu, pisaraid ega puudulikkust, vaid üksnes elu, rõõm ja õigus. See uus maailm on reserveeritud neile, kes usus toetuvad Jeesusele Kristusele.

Kui uurida Piiblist lõpliku pääste kohta käivaid salme, siis peab paratamatult küsima, kas päralt jõudnud inimesed elavad taevas või maa peal. Paljude piiblikohtade põhjal jõuab küll järeldusele, et siis elatakse maa peal. Aga samal ajal näiteks Ilmutusraamatu lõpus olev pilt uuest Jeruusalemmast, mis tuleb taevast maa peale, räägib mingist hoopis teistsugusest maailmast kui see, millega meil on kogemused. Selles kirjelduses taevas ja maa ühinevad üheks ja samaks tõelisuseks. Võib siis öelda ka nii, et selles uues loodus, mis Jumal kord loob, terve taevas ja maa moodustavad kokku uue paradiisi, kus Jumal elab oma rahva juures. Jumal ei ela ainult taevas, vaid kõikjal seal, kus on ka tema omad.

Tegelikult on uue taeva ja uue maa kirjeldus ka kirjeldus Jeesusest Kristusest. Temas tuli taevas maa peale. Kes usub temasse, see saab juba siin maa peal taevast nii-öelda maitse suhu. Kord uues loodus see tõelisus, mis Jeesuses Kristuses juba praegu kohal on, laieneb ja hõlmab terve uue taeva ja maa.

See uus taevas ja maa on siis kolmas maailm, millest Peetrus räägib. Esimene neist oli see maailm, mis hukkus Noa ajal; teine on see, milles meie praegu elame, kolmas aga see uus maailm, kus pattu enam ei ole. Me teame liigagi hästi, et õigus ja õiglus siin maakeral praegu ei valitse. Selle kodu ei ole siin, vaid uuel maal ja uues taevas, kust see ka pärineb. Seepärast on meile julgustav, et uus maa ja uus taevas on tulemas. Siin maailmas me rõõmustame sellegi üle, kui võime vana auto või mööbli vahetada uue vastu ja kui saame osta uued rõivad. Ehk kõnelevad need maisedki igatsused saada midagi uut sellest, et Jumal on pannud meisse igatsuse saada kord osa millestki täiesti uuest. Peetruse kirja ääres oleme täna igatahes juba näinud, et Jumalalt on tulemas mingi täiesti uus mudel maad ja taevast, ja selle päraltjõudmist tasub rõõmuga oodata ning ka ise sellele kaasa aidata. See on midagi võimast, sest seal valitseb õigus, mis tõesti päris *elab* seal.

PKK1225 2Pt 3:14-18

Jumal on kannatlik

Meie tutvumistEEKONNal 2. Peetruse kirjaga on järel veel ainult kirja lõpusalmid. Need algavad sooja pöördumisega.

3:14 Seepärast, mu armsad, olge seda oodates toimekad, et teid leitaks tema ees veatuina ja laitmatuina rahus.

Eespool rääkis Peetrus, et maa ja kõik, mis sellel on, põleb kord tuhaks. Samuti rääkis ta uue taeva ja uue maa loomisest. Selline jutt võis kõlada ka üsnagi hirmutavalt. Nii pöördubki Peetrus oma adressaatide poole, nimetades neid oma armsateks. Sellega ta väljendab, millises meeleolus on ta eelnevad salmid kirjutanud. Kuna ta oma adressaate armastab, siis ta tahab, et nad ka eesmärgile jõuaksid. Seda võivad takistada valeõpetajad, kes kristlasi õigelt teelt kõrvale ahvatlevad, aga samuti ka nende endi passiivsus.

Valeõpetajate üheks väiteks oli, et Jeesuse Kristuse tagasitulekut on asjatu oodata, sest maailmas läheb kõik edasi, nagu alati. Kes nõnda arvavad, need seavad oma elu siin maailmas sisse, nagu midagi muud polekski tulemas. Peetrus aga näitas, toetudes VT näidetele ja Jeesuse tagasitulekust rääkivatele töötustele, et eksiõpetajate sellised jutud on ekslikud. Nüüd on aeg teha järeldused. Kuna Jeesus tuleb tagasi ja maailm läheb kohtu alla, siis ei tohi kristlased elada ükskõik kuidas, järgides oma himusid ja valeõpetajaid.

Eespool, 11. salmis Peetrus juba küsis: „Kui see kõik nõnda laguneb – missugused siis peate olema teie pühas eluviis ja jumalakartuses ...” Siin annab ta ise ühe vastuse: „olge seda oodates toimekad, et teid leitaks tema ees veatuina ja laitmatuina rahu.” Nagu oli jutuks juba eelmises saateski, kristlase asi ei ole lihtsalt pealt vaadata, kuidas maailmas elu läheb. Tal tuleb olla siin maailmas aktiivne ja toimekas, mitte passiivne ja ükskõikne. Me ju teame, et mille suhtes ollakse aktiivne, need asjad lähevad edasi, mille suhtes aga passiivne, need käivad alla. Ka usu elu asjades ei ole see teisiti. Osadus Jumalaga ei püsi automaatselt ja Jumala riigi töö ei lähe edasi iseenesest.

Väärad õpetused viivad eemale Kristusest ja sellest õigusest, mida Jumal temas pakub. Samasugune mõju on ka passiivsusel ja ükskõiksusel. Seepärast tuleb kristlastel hoolitseda, et nad püsivad Kristuses ja sellepärast peab ka nende elu olema suunatud Jumala tahte otsimisele. Kristlane püüab siis elada puhtalt ja laitmatult. Selle puhul ei ole tegemist oma pääste väljateenimisega ja päästetuna elamisega. Kui inimene on saanud Jumala perekonna liikmeks, siis on loomulik, et ta otsib oma elus ka Jumala tahtega kooskõlas olevaid lahendusi ega soostu uskuma eksiõpetajaid, kes väidavad, et inimene peab saama kõik oma himud rahuldatud.

Sellest eksitusest oli juttu juba kirja algupoole. Peetrus viitab siin ka üldisemalt sellele, mis ta juba eespool rääkis. Juba kirja esimestes salmides ütles ta: „Tema jumalik vägi on meile kinkinud kõik, mis on vajalik eluks ja vagaduseks, tema tundmise kaudu, kes meid on kutsunud omaenese kirkuse ja väärkusega. Sel viisil on meile kingitud kõige kallimad ja suuremad töötused, et te nende kaudu võiksite põgeneda kaduvusest, mis valitseb maailmas himude tõttu, ja saada jumaliku loomuse osaliseks. Just seepärast te peategi olema kõigiti valmis arendama oma usus voorust, vooruses tunnetust ...” jne.

Juba seal rääkis Peetrus arenemisest, edasi pürgimisest, ja nüüd, kirja lõpus, tuleb ta selle juurde uuesti tagasi, olles vahepeal rääkinud, mis juhtub, kui kristlane sellest pürgimisest loobub. Siis võib ta sattuda igasugu eksiõpetuste võrku. Esimest peatükki uurides juba ütlesin, et selle pürgimise puhul on lõppeks tegemist sellega, et kui inimene on sündinud Jumala perekonda, siis ta ka tahab olla oma isa sarnane. Muidugi ta tegelikult veel ei ole Jumala sarnane, aga see taotlus määrab ta elu suuna. Kui ta kasutab Jumala antud armu aktiivselt, siis muutub ta küll üha enam Jeesuse sarnaseks. Sisuliselt sedasama ütles ka Paulus 2Kr 3:18: „Aga meid kõiki, kes me katmata palgega vaatleme Issanda kirkust peegeldumas, muudetakse samasuguseks kujuks kirkusest kirkusesse. Seda teeb Issand, kes on Vaim.”

Nüüd lisab Peetrus sellele pürgimusele veel ühe sõna: „... olge seda oodates toimekad, et teid leitaks tema ees veatuina ja laitmatuina rahu.” Kui kristlane otsib oma elus Jumala tahet ja teab, et ta südametunnistusel ei ole salajasi patte, siis võib ta Jeesuse Kristuse tagasitulekut rahulikult oodata. Siis ei hirmuta teda isegi teadmine, et ees on suured vapustused. Ta teab, et ta on valmis, tulgu Kristus täna, homme või alles aastate pärast. Tal on rahu südames. Ja see rahu ei ole ta enda saavutus, vaid Jumala and. Aga see on küll asi, mida inimene võib hoolega hoida. Ta hoiab seda, püsides Kristuses ja valvates oma elu üle, et mitte hakata andma maad pattudele, vaid tunnustada need Jumalale ja mõista need enda juures hukka sedamööda, kuidas ta neist teadlikuks saab.

3:15 Ja meie Issanda pikka meelt pidage päästeks, nõnda kui ka meie armas vend Paulus teile on kirjutanud temale antud tarkust mööda.

Peetrus tuletab meelde, et kristlase pääste on siiski Issanda armus ja pikas meeles, mitte ta enda aktiivsuses ja hoolsuses. Ka kristlane, kes siiralt püüab otsida oma elus Jumala tahet, ei või milleski kiidelda oma õnnestumistega. Jumalal oleks jätkuvalt põhjust meie kurjuse peale vihastada ja meid karistada, aga ta kannatlikkus käib meil üle mõistuse. Tema armus on ka kristlase julgeolek algusest lõpuni.

Need Peetruse sõnad on tervislikud kuulata. Võib nimelt kergesti juhtuda, et kui me siiralt tahame elada õigesti ja hoiduda halvast, siis libiseme veel suuremasse üleastumisse, mida nimetatakse omaõiguseks. Just selle kohta ütles Jeesus kõige kõvemad kohtusõnad variseridele ja üldse seadusetundjatele. Kui me ei teegi nn. jämedaid patte, siis võime kergesti hakata pidama end teistest paremaks, see aga on tegelikult pattudest kõige õudsem, sest see läheb väga lähedale juba algse langemise olukorrale, kus inimene seadis end Jumala ilmutusestki kõrgemale.

Seega on omal kohal meeldetuletus, et meie päästeks tuleb pidada Issanda pikka meelt, mitte omaenda tublidust ja oskamist. Ja samal ajal kõnelevad Peetruse sõnad muidugi sellestki, et meil pole tarvis olla hirmul. Jumal ei ole kannatlik justkui sunniivisil ja vastumeelselt, vaid see on tema loomus. Ta on päris tegelikult kannatlik ja suudab meid juhendada ning vaadata meie paterdamist, kui püüame teha taevateel samme õiges suunas.

Siinkohal nimetab Peetrus üllatuslikult ka Paulust, kes järelikult oli ta adressaatidele tuntud ja kelle kirju nad olid lugenud. Peetrus ütleb, et ta tõstab esile samu asju nagu Pauluski oma kirjades. Ta nimetab ka Paulust armsaks vennaks, näidates, et ta tema tööd austab.

3:16 Sama ütleb ta kõikides kirjades, kus ta räägib neist asjust. Nendes on küll mõndagi raskesti mõistetavat, mida õppimata ja kõikuvad inimesed väänavad nagu muidki raamatuid iseendale hukatuseks.

Sellest salmist tasub tähele panna, et Peetrus nimetab Pauluse kirju kõrvuti muude raamatutega, mille all ta mõtleb loomulikult pühakirja. Seega võrdsustab ta Pauluse kirjad pühakirjaga. Nii annab Peetrus meilegi teada, mida arvata Pauluse kirjades – need ei ole ta enda arutluste tulemused, vaid tõepoolest pühad. Nad on Jumala Püha Vaimu poolt inspireeritud ja tema kasutusse eraldatud kirjutised, mis moodustavad osa Piibli ilmutusest. Muidugi andis sama sõnumi edasi ka Paulus ise oma kirjades, öeldes, et ta on Jeesuse Kristuse apostel. See tähendab, et ta tegutses Jeesuse antud volitustega ja tema eest. Võib-olla unustame meilegi teinekord UT-i kirju lugedes, et kuigi need on mõne konkreetse inimese kirjutatud, on nad sellisena ikkagi Jumala ilmutus meile. Piibel on samaaegselt nii jumalik kui ka inimlik asi – nii nagu seda on ka iga kristlase usuolu. Mida enam me oma tavalist elu elades teeme Jumala tahet – ka tegelikult, mitte ainult enda arvates – seda enam on meie elus Jumala tööd ja imet, sest ainult selle läbi võibki meis sündida tõeline Jumala tahe.

Aga mida Peetrus mõtleb, öeldes, et Paulus räägib sama „kõikides kirjades, kus ta räägib neist asjust”? Nimelt mis asjust?

Siin on peamiselt kaks võimalust. Võib olla, et Peetrus viitab Jumala kannatlikkusele, mida ta äsja mainis. Jumala kannatlikkusele me võlgname tänu sellegi eest, et maailm üldse veel püsti püsib. Sedasama ütles Pauluski Rm 2:4: „Või suhtud sa üleolevalt tema helduse ja sallivuse ja pika meelega rohkusesse ega saa aru, et Jumala heldus tahab sind juhtida meelt parandama?” Sama sõnum on ka Rm 3:25-26: „Kristuse Jeesuse on Jumal seadnud tema veres lepitusohvriks usu kaudu, et näidata üles oma õigust sellega, et ta kustutas varem tehtud patud oma jumalikus sallivuses, et näidata üles oma õigust praegusel ajal, et tema ise on õige ja teeb õigeks igaühe, kes usub Jeesusesse.” Seega on Jumala kannatlikkuse ja pika meelega tulemuseks see, et ta on meile meie pattudest hoolimata andnud aega pöörduda Jeesuse Kristuse poole. Rooma kirjas viitab Paulus Jumala kannatlikkusele veel paaris muuski kohas. Võib seega olla, et Paulusele viidates mõtles Peetrus õpetust Jumala kannatlikkusest.

Aga on ka võimalik, et Peetrus viitab laiemalt sellele, mis ta eespool rääkis – sellele, et Pauluski korduvalt rõhutab valvamise tähtsust kristlase elus. Eriti teeb ta seda, õpetades Jeesuse teisest tulemisest. Sel juhul Peetrus rõhutab, et ta on neis asjus Paulusega samal liinil.

Eks ole meiegi märganud, et Pauluse õpetus on kohati raskestimõistetav. Raskete asjade õpetamisega on alati seotud oht, et mõned mõistavad midagi valesti. Pauluse oma kirjadestki võib neile vääritimõistmistele viiteid leida. Näiteks Rm 3:8 ta ütleb: „Ja miks siis ei ole nõnda, nagu mõned mind teotades räägivad, et mina ütlevat: "Tehkem kurja, et sellest tuleks head!"

Niisuguste nuhtlus on õige.” Järelikult olid mõned Paulust kuulates või ta kirju lugedes mõistnud teda nii, et ta julgustab pattu tegema. Sellisele järeldusele võis viia näiteks see, mis ta kirjutab Rm 5:20: „Seadus on aga kõrvalt sisse tulnud, et üleastumine suureneks. Ent kus patt on suurenenud, seal on arm saanud ülirohkeks.” Mõtlematult lugedes võib tõesti mõista seda nii, et Paulus julgustab inimesi tegema pattu, et nad saaksid ka suuremat armu.

Teise näite Pauluse mõningast vääritimõistmisest võib tuua Pauluse teisest kirjast tessalooniklastele. Paulus nimelt kirjutas selle kirja varsti pärast esimest, olles saanud teada, et mõned olid saatnud tema nime all kirja, mis käsitles Kristuse teist tulemist ja mis põhjustas koguduses segadust. Nähtavasti ei olnud esimeses kirjas sel teemal antud õpetus siis küllalt selge, kui võltsitud kiri inimesed nii kihama pani.

Aga hoolimata sellest, et mõnesid õpetusi Pauluse kirjades võib kergesti väärsti mõista, rõhutab Peetrus, et need õpetused iseenesest on küll õiged, ehkki kohati raskestimõistetavad. Ei ole seega Pauluse süü, kui mõned neid moonutavad – nad teevad sedasama ka muu pühakirjaga.

3:17 Mu armsad, et te nüüd seda ette teate, siis olge valvsad, et teid ei kistaks kaasa kõlbluseta inimeste eksitustega ja te ei langeks ära oma kindlalt aluselt.

Juba teist korda nimetab Peetrus oma adressaate selles kirja lõpulõigus armsateks. Samuti kutsub ta neid veel kord valvsusele kõlbluseta inimeste eksituste suhtes. Järelikult on valvamine tähtis.

See Peetruse üleskutse on mõeldud meilegi. Eksiõpetused ei ole maailmast kuhugi kadunud. Vastupidi – neid sünnib üha juurde. Paljud neist kõlavad pealegi väga meeldivalt. Lõppude lõpuks on Jumala sõna uurimine ainus abinõu, mis aitab kursi selge hoida. Seepärast on hea uurida Jumala sõna tervikuna, mitte ainult teatud valitud salme. Laiem arusaamine Piibli sõnast ja selle rakendamine oma ellu teeb inimese kindlaks kristlaseks, kes ei ole igasugustest õpetuse tuultest lennutada.

Eksiõpetuse puhul on nimelt asi selles, et selle levitaja ei taha seda alistada Piibli sõna autoriteedile. Selle asemel kasutab ta Piiblit oma õpetuse toena, tuues sealt esile selleks sobivaid kohti ja vajaduse korral seletades neid uutmoodi vastavalt oma eesmärkidele. Seevastu kaines vaimulikkuses alistatakse igasugune õpetus Piiblile ja kui leitakse, et õpetus Piiblile ei vasta, siis sellest loobutakse.

Paraku tuleb märkida, et teoorias kõlab see kõik küll väga ilusasti, aga praktikas ei olda kirikuski sugugi alati selle liinil. Aktuaalse näitena võib tuua homoseksuaalsuse küsimuse. See on kindlasti „kõlbluseta inimeste eksitus”, kui kasutada Peetruse väljendit, sest Piibli õpetus selles küsimuses on täiesti üheselt selge, kui seda ainult tahetakse tunnustada. Paraku aga näitab tegelik elu, et terved kirikud valivad selles küsimuses pühakirja vastase tee, ja seda lihtsalt selleks, et inimeste enamusele meele järgi olla. Aga tegelikult ei ole see üllatav. Enamasti ongi nii, et kui Jumala kartus puudub, siis ka Jumala sõnaga arvestatakse ainult sealtmaalt, kus see inimestele sobib. Kus inimese huvid lähevad Jumala sõnaga vastuollu, seal jumalakartmatu inimene jätab Jumala sõna kõrvale ja teeb ikka oma tahtmist. Kui ta on Jumalasse uskuja inimene, siis tavaliselt on ta ka küllalt leidlik, et osata oma käitumist põhjendada isegi Piibliga. Sel juhul aga ei ole tegemist Jumala teenimisega õiges mõttes, vaid Jumala sõna väänamisega vastavalt oma huvidele. Päril kindlasti langeb selline asi kord Jumala kohtu alla.

3:18 Kasvage meie Issanda ja Päästja Jeesuse Kristuse armus ja tundmises! Tema päralt olgu kirkus nüüd ja igaviku päevil! Aamen.

Selle õhutusena lõpeb Peetruse Teine Kiri. Jeesus Kristus on meie Issand ja Päästja. Mõiste „päästja” on meile kristlastena väga tuttav, aga sõna „issand” tähendusele vist mõeldakse vähem. See pole lihtsalt aunimetus, vaid sellel on ka konkreetne sisu. Eestikeelne sõna Issand tuleneb tegelikult sõnast „isand”, kreeka keeles *kyrios*. See sõna tähendab kõrget valitsejat, kellel on meelevald. Hellenistlikul ajal hakati seda sõna kreeka kultuuriga maades kasutama nii jumalate kui ka inimeste kohta. Kes idamaal tituleeris jumalat *kyrios*’eks, see tunnistas sellega ühtlasi, et ta on selle jumala ori (kr. k. *doulos*) – tal on selle jumalaga isiklik suhe ja ta kannab tema ees vastutust. See tasub meelde jätta. Järelikult, kui me nimetame Jeesust Issandaks, siis tähendab see, et me tunnistame Ta vabatahtlikult oma kõrgeimaks Käsikjaks, kelle päralt me oleme ja kelle tahtmist me teeme vastuvaidlematult ja hea meelega.

Kristlane on siis kutsutud kasvama – ja seda nii Issanda ja Päästja Jeesuse Kristuse armus kui ka tundmises. Ehtsat usku on vahel võrreldud ka jalgrattaga sõitmiselega – kui jääd seisma, siis kukud. Usk on seega kas kasvav või siis kahanev suurus. Kui me seda ellu rakendame, siis see kasvab, kui hooletusse jätame, siis kahaneb, aga paigale ta kauaks ei jää.

Armus ja Jeesuse tundmises kasvamine tähendab viibida alaliselt Jumala sõna ääres ja seda ka ellu rakendada. Ainult teoreetiline õppimine kasvamisele ei vii. See kasvamine tähendab Jeesuse Kristuse tundmist sellisena, nagu teda on ilmutatud Jumala sõnas. See on kristliku elu saladus. Oma ülempreesterlikus palves ütles Jeesus: „Aga igavene elu on see, et nad tunneksid sind, ainsat tõelist Jumalat, ja Jeesust Kristust, kelle sina oled läkitanud.” (Jh 17:3)

Me võime kasvada Issanda Jeesuse armus ja tundmises ainult veetes aega koos temaga – st seltsides Jumala sõnaga, kus teda meile ilmutatakse. Ja mida rohkem me temaga läbi käime, seda paremini õpime teda tundma. See kehtib ka vastupidi – mida vähem me temaga tegemist teeme, seda vähem me temast teame, ehkki me võime end pidada uskujateks inimesteks.

Õppides Jeesust üha paremini tundma, näeme üha enam tema suurust, täiust, meelevald, kirkust, aga samuti järeleandmatust, kompromissitust ja kuulekust Isale. Selles valguses hakkame ka üha selgemini nägema omaenda võimatust. Aga samal ajal, kui see teadmine meis kasvab, näeme Jumala sõna ääres sedagi, kuidas Jeesus suhtub patustesse ja abivajajatesse, kes ta juurde tulevad. Ta võtab nad vastu ilma tõrelemata, näägutamata ja etteheiteid tegemata. Ta sööb koos nendega ja kaitseb neid süüdistajate vastu.

Ka Peetrus oli vaadanud seda armulist Päästjat ning kasvanud tema armus ja tundmises. Seepärast pole mingi ime, et ta lõpetab oma kirja selliste sõnadega: „Tema päralt olgu kirkus nüüd ja igaviku päevil! Aamen.” Issanda Jeesuse vaatlemine toob patuse inimese suhu ülistuse. Jeesusele Kristusele kuulub tõesti au ja kirkus nii nüüd kui ka läbi kogu igaviku. Nii see on, päris kindlalt. Seda sõna „amen” tähendabki.

Nii suunab Peetrus oma kirja lõpus meie pilgud meilt endilt ära Kristusele Jeesusele, kes valitseb kogu loodut. Tema kätte on turvaline jääda.